

Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. IV.

Additions to the flora of the Czech Republic. IV.

Jiří H a d i n e c ¹⁾, Pavel L u s t y k ²⁾ & † František P r o c h á z k a [eds]

¹⁾ Katedra botaniky PŘF UK, Benátská 2, CZ-128 01 Praha 2; e-mail: hadinec@natur.cuni.cz

²⁾ Moravský Laňov 287, CZ-568 02 Svitavy; e-mail: lustyk@brno.nature.cz; pavel.lustyk@tiscali.cz

Tento čtvrtý díl Additament věnuje první dva autoři památce svého spolupracovníka, vynikajícího botanika a vzácného kamaráda Františka Procházky, který zemřel 26. září 2004. Bez jeho pracovního elánu a zaujetí pro floristický výzkum vlasti se při konečném sestavování tohoto dílu pracovalo očividně méně radostně. Jeho úmrtí je pro českou botanickou obec velkou ztrátou a pro Additamenta znamená do budoucna citelné oslabení, které lze jen těžko zacelit.

Abstract

This fourth part of floristic contributions resumes the data about taxa newly discovered in the Czech Republic territory (*Carex obtusata*, *Epipactis leutei*, *E. moravica*). The newly described species *Cerastium caesa-reosylvaticum* Toman is mentioned as well. For the first time, the alien species *Conyza triloba*, *C. bonariensis*, *Eragrostis albensis*, *E. pectinacea*, *Oenothera coronifera*, *O. stricta* and *Persicaria pensylvanica* are mentioned in the contribution. The newly found species, previously considered to be extinct in the Czech Republic territory (*Chenopodium chenopodioides*, *Urtica kioviensis*, *Veronica scardica* and *Xeranthemum annuum*), are listed below. There are presented the critically endangered and endangered species (according to the Black and Red List of Vascular Plants of the Czech Republic) also from territories, where no occurrence have been reported so far (e.g. *Asplenium adiantum-nigrum*, *Botrychium multifidum*, *Equisetum variegatum*, *Goodyera repens*, *Notholaena marantae*, *Senecio paludosus* subsp. *paludosus*, *Sesleria uliginosa*). The less rare species from the territories, where they have never been discovered yet, are mentioned.

K e y w o r d s : *Carex obtusata*, floristics, new findings, the Czech Republic

N o m e n k l a t u r a : Kubát et al. (2002)

Úvod

Intenzita podrobného floristického průzkumu v České republice ani v uplynulém období nepolevila, výsledkem je mnoho překvapivých a pozoruhodných nálezů. Bylo publikováno hned několik významných floristických příspěvků a studií, ty zde velmi stručně shrnujeme a k nim nyní připojujeme další nové, dosud nepublikované významné nálezy.

Skutečně mimořádné a nečekané obohacení pro českou květenu představuje nález reliktního druhu ostrice *Carex obtusata* na Prostějovsku, jejíž výskyt je u nás velice izolovaný. Podobně překvapivé je také objevení *Notholaena marantae* v Českém krasu jako nového druhu pro Čechy, i když v tomto případě není původnost nálezu zcela jednoznačná. V rodu *Epipactis* se objevují další dva nově popsané autogamické druhy *E. leutei* a *E. moravica*.

Seznam české květeny rozšířilo také hned několik zavlečených druhů: *Conyza triloba* (Černívsko), *C. bonariensis* (Šluknov a Košťálov), *Eragrostis albensis* (Praha-Dejvice, Kolín-Zálabí, Labe mezi Děčínem a Hřenskem), *E. pectinacea* (Pardubice), *Oenothera coronifera* (Zlív), *O. stricta* (Vroutek) a *Persicaria pensylvanica* (Ústí nad Labem, Litoměřice, Kolín, Starý Kolín, Veltruby a Zibohlavý).

Velmi potěšující je určitě i fakt, že z kategorie A1 a A2 (vyhynulé a nezhvěstné taxony) můžeme některé druhy přesunout do C1 (kriticky ohrožené taxony), poněvadž byly na našem území opětovně nalezeny; je to případ *Chenopodium chenopodioides* (Hlohovec, Sedlec), *Urtica kioviensis* (Lanžhot), *Veronica scardica* (Břežany a Diváky) a *Xeranthemum annuum* (Miroslav), jak patrně, vše z jižní Moravy.

Uvádíme však i celou řadu dalších velmi důležitých nových nálezů z území celé republiky, zdůrazňujeme především: *Asplenium adiantum-nigrum* (Malá Víska), *Botrychium multifidum* (Vrbno pod Pradědem), *Equisetum variegatum* (Třebichovice, Ferdinandsko), *Goodyera repens* (Líský), *Senecio paludosus* subsp. *paludosus* (Vortová), *Sesleria uliginosa* (Tuřany).

Významné jsou ovšem také nálezy druhů z území, odkud dosud nebyl jejich výskyt udáván, např. *Anemone ranunculoides* – Boubínsko-stožecká hornatina, *Cardamine parviflora* – Příbramské Podbrdsko, *Carex ornithopoda* – Bouzovská pahorkatina, *Carex strigosa* – Vsetínská kotlina, *Clematis recta* – Nezdické vápence, *Cnidium dubium* – Opatovské rozvodí, *Lathyrus nissolia* subsp. *pubescens* – Strakonické vápence, *Polystichum braunii* – Železné hory.

Již v Additamentech III. jsme přikročili k excerpci literárních údajů pouze z kategorie C1. Ukazuje se, že i po této redukci se v některých případech nezdá zcela přínosné vypisovat početné lokality u všech druhů z této kategorie automaticky. Teprve další průzkum ukáže, zda relativně velký počet nových lokalit u některých druhů z kategorie C1 (např. *Ceratophyllum submersum*) je způsoben jejich postupným šířením nebo naopak nadhodnocením jejich ohrožení při sestavování Červeného seznamu. V případě nálezů druhů považovaných dříve za vyhynulé či nezhvěstné (A1, A2) uvádíme tyto dále jako kriticky ohrožené (C1), např. *Typha shuttleworthii*.

Předkládaná Additamenta IV. zahrnují údaje publikované v roce 2004, výjimečně i v roce 2003, které se nepodařilo zahrnout do třetí části, především však obsahují řadu údajů dosud nepublikovaných.

Všechny uváděné lokality jsou řazeny do fytogeografických okresů či podokresů (Skalický 1988) s označením základního pole a kvadrantu střeoevropského síťového mapování (Slavík 1971), zkratka „distr.“ označuje území vymezené hranicemi příslušného okresu, některé lokality jsou navíc doplněny o zeměpisné souřadnice (souřadnicový systém WGS-84 nebo JTSK – v tom případě uvedeno v závorce).

Pokud jsou uvedené nálezy doloženy herbářovými položkami uloženými ve veřejných sbírkách, je jejich uložení označeno zkratkou příslušné sbírky (cf. Vozárová & Sutorý 2001), je-li doklad v soukromé sbírce nálezce, pak zkratkou „herb.“ a jménem majitele sbírky, popř. i místem uložení. Zkratkou „not.“ (= notavit, tj. zapsal, zaznamenal, zaregistroval), popř. „photo“, jsou označeny nálezy a pozorování, k nimž nebyl pořízen herbářový doklad (cf. Kotlaba 1999).

V případech literárních údajů může být použita zkrácená forma citace a pakliže se jedná o údaje publikované ve Zprávách ČBS (výjimečně také v časopise Preslia), je zkrácena i lokalizace.

Další literatura, která se úzce váže pouze k jedinému taxonu (v několika případech i k více taxonům), je uvedena hned za příslušným textem, tituly které se opakují častěji stejně jako základní díla souhrnného charakteru jsou pak v seznamu literatury na konci celé práce.

Acer tataricum var. *torminaloides* Pax

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7264a, Hevlín (distr. Znojmo): PR Hevlínské jezero ca 2,3 km SZ od středu obce, 180 m n. m., leg. J. Čáp, 29. 9. 2004 (BRNU, BRNL, herb. Čáp) [det. J. Koblížek].

Tato dřevina, jejíž vlastní je Kavkaz, roste v porostu asi 10–15 m širokém na hrázi polo-vypuštěného rybníka, spolu s mnoha druhy autochtonních i nepůvodních dřevin (*Swida sericea* aj.). V podúrovni vyšších stromů dosahuje výšky 4–6 metrů, starší stromky jsou plně plodné a mnoho semenáčků svědčí o tom, že druh úspěšně zmlazuje. Čepel listů je 5–8 cm dlouhá, 3–5 cm široká, většinou 3–5laločná, tvarem připomínající břek (*Sorbus torminalis*) nebo javor amurský (*Acer ginnala*), svrchu je matná, řapík je 3–5 cm dlouhý, nažky jsou 2,3–3,5 (–4) cm dlouhé.

J. Čáp & J. Koblížek

Aconitum lycoctonum subsp. *vulparia* (Spreng.) Nyman

C1

88f. Želnavská hornatina, 7150c, Horní Planá (distr. Český Krumlov): suťové porosty nad zaniklou osadou Bozdova Lhota při SV úpatí Špičáku (kóta 1220,8) asi 6,7 km S od kostela v Horní Plané, 850–900 m n. m., 3 mikrolokality (48° 49' 23" N, 14° 03' 41" E; 48° 49' 28" N, 14° 03' 54" E; 48° 49' 24" N, 14° 03' 51" E), každá s desítkami rostlin, leg. A. Vydrová & V. Grulich, 2004 (BRNU).

37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7250b, Mokrá (distr. Český Krumlov): malý zarostlý opuštěný lom nedaleko SZ okraje enklávy Ořechovka pod hřebenem SSZ od kóty Suchý vrch, 2,3 km SZ od středu obce, 800 m n. m., 48° 46' 24" N, 14° 06' 35" E, desítky jedinců, leg. V. Grulich & A. Vydrová, 1. 9. 2004 (BRNU).

První konkrétní lokalita oměje vlčího moru na území české Šumavy, odkud existoval (bez rozlišení vnitrodruhových taxonů) dosud jen všeobecný, téměř 200 let starý údaj „Im Böhmerwalde“ (Pohl 1814), který se však snadno mohl vztahovat při tehdejší širší pojetí Šumavy i k území Šumavsko-novohradského podhůří, odkud je z jihovýchodní části tohoto fytochorionu doložený výskyt oměje vlčího moru znám (cf. Skalický in Hejný & Slavík 1988). Druh je však udáván, opět bez rozlišení subspecií, z bavorské části pohoří, kde je zaniklý výskyt mapován v kvadrantech 6542c, 6744d, 7045a a

7046d, existující lokality pak v 6945 b+c, 7045b, 7046a+b+c (Schönfelder & Bresinsky 1990: 166) a rakouské strany pohoří z kvadrantů 7249a a 7451a (cf. Kraml & Lindbichler 1997).

Skalický (l. c.) hodnotí rostliny, které mají v květenství, resp. plodenství (květní stopky, květní obaly, semeníky, měchýřky) žlázky, jako samostatný poddruh *A. l.* subsp. *vulparia* (Spreng.) Nyman [syn.: *A. vulparia* subsp. *penninum* (Ser.) Gáyer], na úrovni poddruhu je hodnotí i Hrouda (in Kubát et al. 2002), i když se zpochybující poznámkou. Botanická literatura ze sousedních zemí se k hodnotě této odchylky nestaví jednotně. Zatímco nové vydání klíče německého (Rothmaler 2002) s ní pracuje, rakouský klíč (Fischer 1994) ji taxonomicky nehodnotí. Žláznaté rostliny byly poprvé sbírány v Chvalšinském Předšumaví poblíž samoty Ktiška západně od Smědče (Chán & Lukáš 1968 sub *A. lycocotum*), V. Skalický právě v nich později rozlišil subsp. *vulparia* (cf. Chán 1999). Později byly nalezeny na nedalekém vrchu Křižák (Skalický in Hejny & Slavík 1988) a na několika dalších lokalitách v okolí Ktiše a Tisovky (Pavličko 1998). Ve všech čtyřech nově objevených populacích se však spolu se žláznatými rostlinami (zdá se, že poněkud řídkěji) objevují i jedinci v květenství pouze s nežláznatým oděním, které mají často měchýřky úplně lysé. Analogickou variabilitu zjistil M. Lepší (in litt.) i v populacích v bezprostřední blízkosti Českého Krumlova, které Skalický hodnotil jako subsp. *lycocotum*, proměnlivost uvnitř populací, dosud hodnocených jako subsp. *vulparia*, nebyla zatím studována. Otázkou taxonomického hodnocení žláznatosti v druhu *A. lycocotum* bude zapotřebí znovu otevřít, s ohledem na to vyvstává rovněž nutnost podrobněji prostudovat i variabilitu ostatních jihočeských populací.

- Fischer M. A. [ed.] (1994): Exkursionsflora von Österreich. – Eugen Ulmer, Stuttgart & Wien.
 Chán V. & Lukáš J. (1968): Příspěvek ke květeně prachatické části Předšumaví. I. – Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 8: 29–57.
 Kraml P. A. & Lindbichler N. (1997): Kartierungsergebnisse des 7. südböhmisch-oberösterreichischen Botanikertreffens im Böhmerwald. 8.–14. Juli 1996. – Beitr. Naturk. Oberösterreichs 5: 235–304.
 Pavličko A. (1998): Oměj vlčí žláznatý – čtvrt století neznámý druh. – Zlatá Stezka, Prachatice, 5: 319–321.
 Pohl J. E. (1814): Tentamen Florae Bohemiae. Versuch einer Flora Böhmens. Vol. 2. – 6 + 234 p., Prag.
 Rothmaler W., Jäger E. J. & Werner K. (2002): Exkursionsflora von Deutschland. Vol. 4. Gefäßpflanzen: Kritischer Band. Ed. 9. – Spektrum Akademischer Verlag, Berlin & Heidelberg.
 Schönfelder P. & Bresinsky A. [eds] (1990): Verbreitungsatlas der Farn- und Blütenpflanzen Bayerns. – Eugen Ulmer, Stuttgart.

F. Procházka & V. Grulich

Adenophora liliifolia (L.) A. DC.

C1

6. Džbán, 5749a, Samotín (distr. Kladno): severně orientovaná opuková lesní stráž Smradenského údolí ZJZ od obce, při cestě vedoucí od mostku přes Smradenský potok (mezi současnou hájovnou a bývalou hájovnou Smradovna) vzhůru na plošinu směrem k obci Bílichov.

Dvě mikrolokality:

- I. okraj lesní cesty pod mladou borovou výsadbou, jedna rostlina se dvěma kvetoucími lodyhami, 50° 15' 57" N, 13° 54' 9,7" E, 362 m n. m., 25. 7. 2003 not. E. Plesková & V. Somol; ověření

- rostliny se dvěma odkvetlými lodyhami a nález druhé rostliny se třemi odkvetlými lodyhami 12. 9. 2003 not. J. Hummel, E. Plesková, V. Somol & J. Brabec.
- II. přímo ve svahu lesní cesty, jedna rostlina se čtyřmi odkvetlými lodyhami, 50° 15' 55,7" N, 13° 54' 10,4" E, 366 m n. m., 12. 9. 2003 not. J. Brabec, J. Hummel, E. Plesková & V. Somol.

Po mnoha letech se podařilo opět nalézt památný druh české květeny zvonovec liliolistý v území Džbánů. Poslední dva věrohodné údaje o výskytu u Bílichova pocházejí z kartotéky kladenského floristy A. Roubala deponované v herbáři Národního muzea (PR): „Bílichov: Smradenské (Zichovecké) údolí – lesní stráň proti myslivně „Smradovna“ ve stř. části. 13. 8. 1977; Bílichov, les. údolí „Cikánský dolík“ – u cesty východně kóty 360 m (podle speciálky 1:75 000), tj. 1,2–1,4 km S–SSZ obce Bílichov (SZ–SZS osady Samotín), 1 exemplář, 13. 8. 1983“; viz též Kubát (1986: 13). V Klíči ČR (Kovanda in Kubát 2002: 613) je zdejší výskyt považován za vyhynulý. Bílichov je jedinou známou makrolokalitou zvonovce v celém území Džbánů. První údaje o jeho výskytu pocházejí z doby Čelakovského, v roce 1883 jej u Smradenské hájovny objevil Jaroslav Paul (jak uvádějí: Čelakovský 1884: 17, Bílek 1884: 23). (Na stejné lokalitě pak v následujícím roce našel K. Vandas kýchavici černou jako nový druh české květeny.) Nález J. Paula byl poté opakovaně potvrzen F. Bílkem (Bílek 1884: 23) a L. Čelakovským (Čelakovský 1886: 50).

Z období nálezu a následujících několika let existuje z území řada herbářových položek – Bílek 1883 PR; Kabát 1885 PR, PRC; Vandas 1885 PR; Čelakovský 1885 PR; Bílek 1886 PR, BRNM; Košťál 1894 PR; Rous 1902 PR¹⁾. Další doklady pak však pocházejí až z padesátých let 20. století (Palek 1950 PR, Soják 1954 PR, BRNM). V následujících letech se druh pro botanickou obec opět pravděpodobně „ztratil“. Nezná jej odtud dokonce ani místní florista a největší znalec území J. Houda, který ve své monografii o Džbánů uvádí pouze zmínku o jeho údajném výskytu (cf. Houda 1969: 117).

I přesto, že je kvetoucí zvonovec nápadná rostlina a na této poměrně malé lokalitě se vyskytuje zřejmě nepřetržitě již více než 100 let, byl zde v minulosti opakovaně vícekrát marně hledán (např. při exkurzi A. Roubala s J. Hadincem v roce 1982). Kromě nenápadnosti ve sterilním stavu to může být způsobeno i nepravidelnou přítomností nadzemních částí rostliny (přežívání pod zemí či okus zvěří?). Pro tuto spekulaci by svědčilo i to, že druhou mikrolokalitu se nepodařilo v následujícím roce 2004 (dne 16. 7.) ověřit (J. Hadinec, J. Brabec, E. Plesková, V. Somol, K. Černá, J. Hummel a V. Fuka).

Na závěr ještě poznámka k ochraně lokality. Znovunalezení zvonovce liliolistého v bílichovských lesích společně s bohatým výskytem střevíčníku pantoflíčku (oba druhy jsou uvedeny v příloze II směrnice 92/43/EHS o stanovištích, tzv. „naturové druhy“) vedlo konečně k vytvoření návrhu legislativní ochrany alespoň části bílichovského lesního komplexu (část Smradenského a Cikánského dolíku včetně NPP Cikánský dolík je navržena mezi Evropsky významné lokality). Vzhledem k výskytu mimořádné koncentrace dalších vzácných a ohrožených druhů rostlin a ustupujících rostlinných společenstev bude nutné pro území vytvořit podrobný plán péče s přesným stanovením priorit a cílového stavu. Absence

¹⁾ Pro tento účel byly excerповány pouze herbáře BRNM, PR a PRC.

šetřného obhospodařování nebo dosud prováděné chaotické ochranné akce flóry a vegetaci území buď přímo poškozují (např. odvodnění pěnovecového prameniště v NPP Cikánský dolík krátce po jejím dlouho oddalovaném vyhlášení za chráněnou lokalitu!) nebo vedou k postupné změně společenstev (přechod od společenstev slatinných luk ke společenstvům široolistých suchých trávníků svazu *Bromion erecti* v NPP Cikánský dolík). Vlastní mikrolokality zvonovce liliolistého by bylo potřebné oplotit kvůli okusu zvěří (cf. Severa in Hadinec et al. 2003: 219) a posléze by bylo vhodné postupnou likvidací nepůvodních kultur borovic a smrků vytvořit podmínky k přežití zbylých populací vzácných rostlin.

Bílek F. (1884): Soustavný přehled rostlin cévnatých v okolí Slaného samorostlých a obecně pěstovaných.

I. – Výr. Zpr. Obec. Vyššího Gymn. ve Slaném 4: 3–42.

Čelakovský L. (1884, 1886): Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens im Jahre... (1883, 1885).

– S.-B. Königl. Böhm. Ges. Wiss. Prag, cl. math.-natur., 1883: 34–83, 1885: 3–47.

Houda J. (1969): Džbán. – Louny, 171 p.

Kubát K. (1986): Červená kniha vyšších rostlin Severočeského kraje. – TEPS, Okr. Vlastiv. Muz. Litoměřice, 141 p.

J. Brabec & J. Hadinec

15a. Jaroměřské Polabí, 5660d, Habřina (distr. Hradec Králové): okraj lesní cesty v jižní části smíšeného lesa Vražba asi 200 m JJV od stavení zv. Mlýn Podhrad 1 km SSZ od obce, 270 m n. m., leg. V. Samková, 24. 5. 2000 (HR) [rev. M. Kovanda]; not. 19. 8. 2002 V. Samková & R. Prausová (Samková: *Acta Mus. Reginaehradecensis*, ser. A, 29: 79–80, 2003).

V současnosti je les Vražba jedinou lokalitou na území východních Čech, na které byl výskyt zvonovce potvrzen. Od roku 1982, kdy zde byl nalezen naposledy, byl považován v celém území za nezvěstný. Zvonovec tu roste na prosvětleném okraji smíšeného lesa, v dubohabrovém porostu v blízkosti cesty a ve svahu v řídkém vzrostlém smrkomodřínovém lese. V červenci 2003 zde V. Rybka označil na 4 mikrolokalitách 92 trsů rostlin se 170 lodyhami, z toho jich 151 kvetlo, několik rostlin bylo ukousnutých. Na podzim 2003 Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (středisko Pardubice) dohodla se správcem pozemku (Lesy ČR) na lokalitě ochranný management. Na třech plochách se smíšeným nebo dubohabrovým porostem se nebude zatím těžit a na ploše s prosvětleným smrkomodřínovým porostem bude dosázen dub letní. Cílem je převést porost na řídký listnatý les a poté odtěžit vzrostlé jehličnany. Na lokalitě byl vytrhán expanzivní ostružiník a měl by být vyřezán hustý nálet jasanu. Lokalita Habřina je zařazena do národního seznamu chráněných území evropského významu Natura 2000.

V. Samková

Adonis flammea Jacq.

C1

6. Džbán, 5749d, Malíkovice-Hvězda (distr. Kladno): okraj pole pod V částí Hlinské stráně, asi 420 m JZ od křižovatky ve Hvězdě (1,2 km SSZ od návsi v Malíkovcích), spolu s druhem *Conringia orientalis*, *Adonis aestivalis*, *Caucalis platycarpus*, jen 8 exemplářů, ca 380 m n. m., 50° 13' 07,7" N, 13° 58' 37,3" E, 28. 5. 2004 not. M. Štefánek, E. Plesková, J. Brabec, J. Hadinec et al.; leg. J. Hadinec (PRC).

- 7a. Libochovická tabule, 5551c, Přestavky (distr. Litoměřice): okraj kukuřičného pole nad silnicí Přestavky – Roudnice nad Labem na východním okraji obce (630 m V od kapličky v Přestavkách), ca 5–10 exemplářů, ca 205 m n. m., 50° 24' 26,6" N, 14° 12' 19,5" E, 24. 6. 2004 not. M. Štefánek.
- 7b. Podřipská tabule, 5552a, Stračí (distr. Litoměřice): mladý úhor nad železniční stanicí Štětí, ca 350 m východně až VJV od budovy nádraží, do 10 exemplářů, ca 200 m n. m., 50° 27' 24" N, 14° 23' 53" E, 16. 6. 2004 not. M. Štefánek.
- 17b. Pavlovské kopce, 7165b, Pavlov (distr. Břeclav): jediný exemplář v mladé vinici pod rezervací Děvín nad silnicí Klentnice – Pavlov, asi 1,5 km JZ od kostela v Pavlově, ca 340 m n. m., 48° 51' 52,2" N, 16° 39' 18,7" E, 8. 7. 2003 not. M. Štefánek.
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7067d, Čejč (distr. Hodonín): v poli poblíž železniční trati asi 1,7 km JJV od železniční stanice Čejč (3,1 km SSV od kostela v Čejkovicích), pouze několik exemplářů, 184 m n. m., při exkursi Katedry botaniky PřF UK, červen 1998 not. M. Štefánek.

Na Moravě byl hlaváček plamenný opakovaně zaznamenáván od počátku 90. let minulého století na několika místech v její jižní části (např. Danihelka et al. 1995, Danihelka & Grulich 1996, Danihelka & Šumberová 2004). Naopak poslední údaje z české části republiky pocházejí z konce 80. let minulého století (Číhalík et al. 1991), kdy byl nalezen jediný exemplář u Úštěka.

U lokality na Hlinské stráni u Malíkovíc jde o první doklad z fytogeografického okresu Džbán (cf. Křísa in Hejný & Slavík 1988).

Všechny nalezené populace jsou velmi chudé (do deseti exemplářů), hlaváček plamenný je (alespoň v Čechách) na pokraji své existence.

Komplex sukcesně mladých úhorů na svazích nad Štětím (západně až jihozápadně od náměstí) a v okolí vrchu Špičák je velmi bohatý na výskyt dalších vzácných segetálních druhů, byly zde nalezeny například *Thymelaea passerina*, *Stachys annua*, *Conringia orientalis*, *Euphorbia falcata*, *Adonis aestivalis*, *Ajuga chamaepitys*, *Nigella arvensis*, *Caucalis platycarpus* či *Ranunculus arvensis*. K rozšíření vzácnějších druhů polních plevelů ve střední části Čech je připravován samostatný článek (Štefánek in prep.).

M. Štefánek

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6866a, Podolí (distr. Brno): jižní úbočí hlavní části PP Horka, asi 1,13 km J od kostela, spodní, mechanicky narušenější část jižně orientovaného stepního svahu pod nímž je pole vojtěšky, 260 m n. m., 49° 10' 49" N, 16° 43' 45" E, asi 70 jedinců, leg. K. Fajmon, K. Helánová, M. Helán, B. Lučeničová & J. Rybaříková, 28. 5. 2004 (BRNU).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6866a, Šlapanice (distr. Brno): nízký pahorek představující předsunutou jižní výspu PP Horka, asi 1 km S od kostela, jižně orientovaný stepní svah s dosti rozvolněnou vegetací, 250 m n. m., 49° 10' 45" N, 16° 43' 46" E, přes 100 jedinců, leg. K. Fajmon, K. Helánová, M. Helán, B. Lučeničová & J. Rybaříková, 28. 5. 2004 (BRNU).

Obě mikrolokality, nevelké zbytky přirozené stepní vegetace v zemědělské krajině, jsou navzájem vzdáleny jen asi 150 metrů a jsou si floristicky dosti podobné. Výskyt hlaváčku plamenného je na každé z nich omezen jen na nevelkou plošku s velmi podobnými stanovištními podmínkami: mechanické narušování, jižní orientace a poloha v dolní části svahu s hlubší půdou v okrajové části ostrova přirozené vegetace.

Mechanické narušování je zajištěno mírným sesouváním svahu, které je podporováno pohybem zvěře a občasných lidských návštěvníků a s nímž souvisí značná mezernatost vegetace, navíc zesilovaná suchem. Malý zápoj umožňuje růst konkurenčně slabších druhů snášejících disturbanci, k nimž patří mimo jiné plevele, zřejmě dávající přednost místům s hlubší půdou. Ty na taková místa mohou pronikat z okolních polí a mohou na nich přežít i poté, co z polí z nějakého důvodu vymizí. To je zjevně i případ přírodní památky Horka a hlaváčku plamenného, jakož i dejvorce velkoplodého, jenž jej zde na obou místech provází. Ostrovy xerofytní vegetace, jako je Horka, tedy v zemědělské krajině nejsou útočišti jen pro původní stepní prvky místní flóry, ale i pro z polí vymizivší teplomilné plevele, které se tak vlastně vrací do podobné vegetace, z níž se kdysi v oblastech původního výskytu rozšířily.

K. Fajmon

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7166d, Bulhary (distr. Břeclav): okraj pole podél větrolamu 1,5 km JJV od kostela, J. Danihelka 1995 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

Číhalík Č., Malina J., Smrček K. & Šmiták J. (1991): Nové nálezy *Adonis flammea* v Československu. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 26: 65–66.

Danihelka J., Grulich V., Šumberová K., Řepka R., Husák Š. & Čáp J. (1995): O rozšíření některých cévnatých druhů na nejjižnější Moravě. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 30, suppl. 1995/1: 29–102.

Danihelka J. & Grulich V. (1996): Výsledky floristického kursu v Břeclavi (1995). – Zpr. Čes. Bot. Společ. 31, suppl. 1996/1: 1–86.

Štefánek M. (in prep.): Poznámky k rozšíření vzácnějších druhů polních plevelů ve střední části Čech.

Aira caryophyllea L.

C1

12. Dolní Pojizeří, 5755, Lipník (distr. Mladá Boleslav): písčiny u silnice 0,4 km ZJZ od křižovatky u zrušené obce Mladá v bývalém vojenském prostoru 2,2 km JZ od obce; Milovice (distr. Nymburk): převážně xerothermní trávníky zv. Pod Benáteckým vrchem v bývalém vojenském výcvikovém prostoru Milovice-Mladá 0–2 km S od obce; xerothermní trávníky S od SZ cípu lesa Kateřina v bývalém vojenském prostoru Milovice-Mladá 2,5 km SSV od železničního nádraží, J od zrušené obce Mladá, vše červenec 2002 not. Z. Kaplan (Rydló 2003).

36a. Blatensko, 6649a, Jindřichovice (distr. Strakonice): příležitostně tábořiště (bývalá pastvina) J od rybníka Kozina, na místech kde přes léto stojí stany, 500 m JV od Jindřichovic, ca 538 m n. m., desítky jedinců, leg. J. Šoun, srpen 2003 (herb. PřF JČU České Budějovice).

Ovsíček obecný se v minulosti vyskytoval na Blatensku roztroušeně až hojně na písčitých podkladech (Deyl & Skočdopolová-Deylová 1989: 42), z okolí Jindřichovic však výslovně udáván nebyl. V důsledku změn v obhospodařování krajiny ke konci 20. stoléní však téměř vymizel (Chán 1999). V současné době se jedná o jedinou známou lokalitu tohoto druhu na Blatensku.

Deyl M. & Skočdopolová-Deylová B. (1989): Květena Blatenska. – Národní muzeum, Praha, 235 p.

J. Šoun

41. Střední Povltaví, Vrané nad Vltavou (distr. Praha) 59° 56' 28" N, 14° 23' 39" E (Pečinka & Dočkalová, *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 39: 411–420, 2004).
- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, Písečná (distr. Jeseník) 50° 16' 53" N, 17° 15' 11" E (Pečinka & Dočkalová, *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 39: 411–420, 2004).

Allium carinatum* L.*C2**

35d. Březnické Podbrdsko, 6750a, Štěkeň (distr. Strakonice): pastviny a výslunné stráňky na J svazích návrší zvaného „Šibeniční vrch“ SSV od obce, ca 420 m n. m., několik exemplářů, leg. R. Paulič & V. Chán, 3. 8. 2004 (CB) [rev. F. Krahulec].

Patrně zavlečený druh, podobně jako u Nové Vráže ve Středním Povltaví (leg. V. Chán, 1990, herb. Chán, rev. F. Krahulec).

R. Paulič & V. Chán

***Anemone ranunculoides* L.**

88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 6949c, Včelná pod Boubínem (distr. Prachatice): asi 2 km VJV od kaple v obci v bučině na úbočí kóty 905,6 (Černý les), 600 m JZ od „Dlouhého“ mostu přes Cikánský potok, jen asi 60 exemplářů včetně sterilních, ca 850 m n. m., leg. D. Půbal, 29. 4. 2000 (herb. Půbal).

Nový druh nejen pro fytogeografický podokres Boubínsko-stožecká hornatina, ale pro celou Šumavu, a to bez ohledu na státní hranice (cf. Kolektiv 1995–2004). Z celého pohoří existuje totiž jen údaj o kultivaci v botanické zahradě v Hamrech u Železné Rudy (Vaňousek 1966) a pak mimořádně problematický, nedoložený údaj z masivu Smrčiny v jihovýchodní Šumavě ze čtverce 7249 (cf. Slavík 1986: 71). Tento výskyt byl vymapován na základě ústního sdělení S. Hejného, které bylo známo již mnohem dříve (S. Hejný in litt. 1971 ad V. Chán) zpracovatelům kritického rozšíření sasanky pryskyřníkovité v jižních Čechách (cf. Husová & Chán in Kolektiv 1972), tehdy však byl tento nedoložený údaj V. Skalickým zamítnut jako velmi málo věrohodný a není v uvedené práci nikde ani citován. Jediným prokázaným výskytem na celé Šumavě zůstává tedy jen shora uvedený, který navazuje na vzácně roztroušený výskyt v Pošumaví (cf. Chán 1999).

Kolektiv [pracovníků Jihočeské pobočky ČSBS] (1972): Atlas rozšíření rostlin v jižní části Čech I. – Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, Přír. Vědy, 12, suppl. 3: 1–44, 6 map.

Kolektiv [zpracovatelů Květeny Šumavy] (1995–2004): Floristická databáze ke květeně Šumavy. – [Depon in: Jihočes. Univ., Agronom. Fak., České Budějovice (V. Čurn); Jihočes. Univ., Biol. Fak., České Budějovice (M. Štech); Správa NP a CHKO Šumava, Kašperské Hory (I. Bufková); Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha (knihovna)].

Slavík B. (1986): Fytkartografické syntézy ČR. Vol. 1. – Botanický ústav ČSAV, Průhonice, 199 p.

Vaňousek M. (1966): Stuiberova botanická zahrada v Hamrech na Šumavě. – *Zpr. Bot. Zahr. Plzeň* 1967/3: 10–13.

F. Procházka

Arabis nemorensis* (Hoffm.) Koch*C1**

11b. Poděbradské Polabí, 5855, Kersko (distr. Nymburk): kosená louka Z od silnice mezi restauracemi U pramene a Hájenka, 2000 not. J. Sádlo & Z. Červinka (Rydlo 2003).

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7166d, Nejdek (distr. Břeclav): uprostřed cesty lesním průsekem 1,65 km SV od kostela, 1 rostlina, 1995, J. Danihelka (Danihelka & Šumberová 2004).

Asplenium adiantum-nigrum L.

C1

- 35b. Hořovická kotlina, 6249a, Malá Víska (distr. Beroun): lesem zarostlý bývalý těžební areál, světlinka s hojnými *Dryopteris filix-mas* a *Geranium robertianum* na kamenitěm, stromy (*Acer pseudoplatanus*) zarostlém odvalu, při jižním okraji lesa ca 0,3 km SSZ od obce, ca 510 m n. m., diabas, asi 8 rostlin na ploše 1,5×0,5 m, 49° 46' 56" N, 13° 52' 19" E, leg. & det. R. Hlaváček, 23. 7. 2004 (HOMP) [rev. L. Ekrť].

Tento nový nález doplňuje přehled současného rozšíření druhu v ČR, které uvádí Ekrť (2004). Lokalita u Malé Vísky je tak prvním známým českým nalezištěm sleziníku netíkovitého, které neleží v severních Čechách. Dosavadní údaje (cf. Ekrť l. c.) se vztahují na víceméně reliktní biotopy (štěrbiny silikátových i bazických skal) a přirozená lesní společenstva (acidofilní doubravy). U Malé Vísky se naopak jedná překvapivě o vysloveně sekundární stanoviště, které vzniklo v souvislosti s těžbou železné rudy v 19. století (odval hlušiny), těžba zde byla ukončena v roce 1852 (Kropáček: *Památník okresu dobříšského 1898*: 129).

R. Hlaváček

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6665a, Milonice (distr. Blansko): jediný trs na metabazaltové (metadiabas) skále v doubravě na jižním prudkém skalnatém svahu v údolí zaříznutého lesního potoka Lažánka 700 m VSV od obce, ca 430 m n. m., leg. J. Hadinec, 30. 7. 1975 (PRC).

V doubravě se hojně vyskytují tyto druhy: *Festuca ovina* s. l., *Poa nemoralis*, *Luzula luzuloides*, *Melica uniflora*, *Myosotis sylvatica*, *Vincetoxicum hirundinaria*, *Asplenium septentrionale*, *Galeopsis ladanum*, *Hylotelephium maximum*, *Polypodium vulgare*, *Geranium robertianum*, *Lychnis viscaria*, *Digitalis grandiflora*, *Melampyrum pratense*, *Silene nutans*.

V roce 1975 jsem našel na uvedené lokalitě v údolí potoka Lažánka jeden plodný, dobře vyvinutý exemplář sleziníku netíkovitého, herbářovou položku jsem později předal ke studiu B. Křísovi, který rod *Asplenium* zpracovával do Květeny ČR. Lokalita však nebyla ve výsledném zpracování v přehledu rozšíření (cf. Křísa in Hejný & Slavík 1988: 246) uvedena, byla mylně přiřazena k fytochorionu Moravský kras, odkud již z minulosti pochází řada údajů. Na základě mého ústního sdělení uvedl již dříve nález K. Kubát v Červené knize Severočeského kraje (Kubát 1986: 23), ale rovněž jej mylně lokalizoval do Moravského krasu. Poněvadž se údaje o rozšíření z Květeny ČR logicky všeobecně přebírají (cf. Čerovský et al. 1999: 45, Ekrť 2004: 39), zůstával tento nález z fytochorionu 68 až dosud neznámý. I když výskyt na výslunných metabazických skalách v doubravě velmi dobře odpovídá ekologickým nárokům druhu, jednalo se i v tomto případě nejspíše jen o náhodný zálet, ani přes opakované hledání v pozdějších letech nebyl sleziník netíkovitý znovu na lokalitě potvrzen. Nález je posledním známým místem výskytu *Asplenium adiantum-nigrum* na Moravě.

J. Hadinec

55d. Trosecká pahorkatina, 5456c, Příhrazy (distr. Mladá Boleslav): v horizontální spáře skalního pískovcového převisu ve vrcholové části soustavy Ochoz asi 1 km SV vrcholu kopce Mužský 1,5 km SZ od obce, 385 m n. m., 12 fertilních trsů a několik sterilních rostlin, leg. et det. L. Ekrt, 7. 5. 2002 (herb. BF JU České Budějovice, herb. Ekrt) (Ekrt 2004).

Velice významný nález, výskyt sleziníku netíkovitého na pískovci je v ČR zcela výjimečný.

Ekrt L. (2004): Významný nález *Asplenium adiantum-nigrum* v Českém ráji. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 39: 37–40.

Kubát K. (1986): Červená kniha vyšších rostlin Severočeského kraje. – TEPS, Okr. Vlastiv. Muz. Litoměřice, 141 p.

***Batrachium baudotii* (Godron) F. W. Schultz**

C1

14a. Bydžovská pánev, 5859a, Káranice (distr. Hradec Králové): zatopená pískovna 1 km SZ od obce, 228 m n. m., leg. Z. Kaplan no. 04/174, 17. 7. 2004 (PRA).

Lakušník Baudotův je v České republice vzácný druh, vázaný svým výskytem na termofytikum a teplejší území mezofytika. Ve východních Čechách byl dosud nalezen jen na dvou lokalitách: mezi Českým Meziříčím a Opočnem (Husák et al. in Hejný & Slavík 1988: 446–456, Husák & Procházka in Čerovský et al. 1999: 53) a u Obědovic (Samková 1999).

Samková V. (1999): Příspěvek k rozšíření některých vzácných a ohrožených druhů rostlin ve východních Čechách. – Acta Mus. Reginaehradecensis, ser. A, 27: 19–74.

Z. Kaplan

***Botrychium matricariifolium* (Retz.) Koch**

C1

32. Křivoklátsko, 6048b, Branov (distr. Rakovník): ca 400 m S od vrcholu kóty Červený kámen (509) ca 2,5 km JZ od obce, v porostu jasanu, ca 470 m n. m., do 50 exemplářů, 2. 6. 2000 not. P. Hůla; do 20 exemplářů, 30. 6. 2004 a 1. 7. 2004 not. O. Bílek, K. Boublík, K. Černá, T. Černý & J. Kolbek.

32. Křivoklátsko, 6048b, Karlova Ves (distr. Rakovník): ca 180 m J od vrcholu kóty Červený kámen (509) ca 2,8 km Z od obce, v porostu habru a jasanu, ca 475 m n. m., 5 jedinců, 7. 2004 not. P. Petřík.

První výše uvedenou lokalitu objevil v roce 2000 P. Hůla (Správa CHKO Křivoklátsko) po upozornění K. Boublíka a M. Lepšího na lokalitu na SV svahu vrchu Prachoviště (kóta 472) (cf. Boublík & Lepší 2001). Objev již třetího výskytu v prostoru vrchů Červený kámen a Prachoviště učiněný P. Petříkem o čtyři roky později nasvědčuje tomu, že při důkladnějším průzkumu území by bylo možné (pravděpodobně zejména v porostech se zastoupením jasanu) objevit i další mikrolokality.

Boublík K. & Lepší M. (2001): Dvě nové lokality *Botrychium matricariifolium* v Čechách s poznámkami k cenologii druhu. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 36: 37–43.

P. Hůla, P. Petřík, K. Černá & K. Boublík

47. Šluknovská pahorkatina, 5152b, Doubice (distr. Děčín): CHKO Lužické hory, ve smíšeném stinném lese u silnice mezi Krásnou Lípou a Doubicí, v posypovém šterku a v příkopech po obou stranách silnice, 490 m n. m., 50° 53' 44" N, 14° 29' 10" E, 70 rostlin, leg. et det. D. Dvořák, 20. 6. 2003 (BRNU).
- 88b. Šumavské pláně, 6846c, Prášily (distr. Klatovy): asi 3 km S od obce, ca 200 m V od parkoviště nad mostem přes Křemelnou ve smilkové louce na staré cestě při okraji lesa 6 fertálních jedinců spolu se dvěma exempláři *Botrychium lunaria*, 2004 not. I. Buřková.
- 88b. Šumavské pláně (distr. Prachatice): 49° 02' 45" N, 13° 34' 52" E (Pečinka & Dočkalová: *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 39: 411–420, 2004).
- 88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 7049a, Milešice (distr. Prachatice): asi 2,1 km S od vrcholu Bobíku (1264,3 m) a 700 m Z od kóty 948 (Pastviště) na travnatém okraji asfaltové komunikace, ca 905 m n. m., 1 statný exemplář, 4. 7. 2004 not. D. Půbal.

V Červené knize (Čeřovský et al. 1999: 58) jsem na základě rozboru historického výskytu na Šumavě a v přilehlé části Předšumaví vyslovil domněnku, že se vratička heřmánkolistá v pohoří objevila nejméně ve třech periodách, mezi nimiž po delší dobu chyběly jakékoliv údaje o aktuálním výskytu. Lze sice jen spekulovat, zda druh v mezidobích v regionu vyhynul, což považuji za mnohem pravděpodobnější anebo byl jen nezvěstný. Úplný zánik v mezidobích, kde v regionu nebyl vůbec zaznamenán, podporovaly by údaje o krátkověkosti jedinců (Müller 1993) a skutečnost, že pokud byl znovu nalezen, bylo to prakticky vždy na zcela nových lokalitách, odkud dříve chyběly jakékoliv údaje. Když se druh naposledy (po zhruba čtvrt století, v roce 1989) znovu objevil, začaly být až překvapivě rychlou měrou registrovány neustále nové a nové nálezy (Procházka in Čeřovský et al. 1999: 58; Pavlíčko & Procházka 1999; Hadinec et al. 2002, 2003, 2004). A tak zatímco od šedesátých let až do posledního decenia 20. století nebyl ze Šumavy a nejvyšších poloh Předšumaví znám jediný aktuální výskyt druhu, dnes je v regionu registrováno téměř 20 míst výskytu, což je u tohoto druhu, chráněného nebo zařazeného na červené seznamy v mnoha zemích Evropy, chráněného i tzv. Bernskou konvencí (cf. Pavlíčko & Procházka 1999) s vysokou pravděpodobností největší koncentrace lokalit na tak malém území v celé střední Evropě (cf. Bennert 1999). O současné výrazné tendenci ve spontánním rozšiřování druhu v ČR svědčí i četnější údaje z jiných regionů, mnohdy i z těch, v nichž dříve druh nikdy nebyl botaniky zaregistrován (cf. Hadinec et al. 2002, 2003, 2004).

Rostlinné druhy si nejsou navzájem rovnocenné. Liší se nejruznější úrovní taxonomické hodnoty, velmi rozdílnou amplitudou ekologických podmínek, jež jim ve velké nebo naopak mnohdy až mimořádně omezené míře umožňují začleňování se do různých ekosystémů a jak vyplývá ze shora uvedeného textu odlišují se výrazně mj. i způsobem svého chování v čase z hlediska rozšíření v určitých územích. A právě vratička heřmánkolistá je jedním z druhů, u kterých by mělo být její specifické chování plně zohledňováno ochranou přírody.

Bennert H. W. (1999): Die seltenen und gefährdeten Farnpflanzen Deutschlands. Biologie, Verbreitung, Schutz. – Bundesamt f. Naturschutz, Bonn, 381 p.

Müller S. (1993): Populations dynamics in *Botrychium matricariifolium* in Bitcherland (Northern Vosges Mountains, France). – Belg. J. Bot. 126: 13–19.

Pavličko A. & Procházka F. (1999): Vratička heřmánkolistá [*Botrychium matricariifolium* (Döll) A. Braun] na Šumavě. – *Erica*, Plzeň, 8: 13–21.

F. Procházka

***Botrychium multifidum* (S. G. Gmelin) Rupr.**

A2→C1

97. Hrubý Jeseník, 5869d, Vrbno pod Pradědem (distr. Bruntál): osada Vidly, břeh lesní cesty vedoucí z Videl na Sedlovou chatu (leží v sedle mezi Žárovým vrchem [dříve Brandberg – 1093,8 m] a Lyrrou [Leierberg – 1092 m]) asi 1,8 km VJV od osady, 920 m n. m., 21. 9. 2004 not. Z. Hradílek; 5. 10. 2004 not. Z. Hradílek, V. Kavalcová & T. Rejzek.

Pouze dvě rostliny byly zjištěny na obnaženém místě na pravém okraji (úvozu) lesní cesty vedoucí od Sedlové chaty do Videl přibližně 100 m před koncem mladého smrkového porostu. Jen jedna z rostlin měla i fertillní část s výtrusnicemi.

Vidly, asi 1,8 km VJV od osady, 1,5 m², celková pokryvnost 80 %, 5. 10. 2004, Z. Hradílek, V. Kavalcová & T. Rejzek.

E₁ (80 %): *Calamagrostis villosa* 2, *Phegopteris connectilis* 2, *Veronica officinalis* 2, *Ranunculus repens* 1, *Aegopodium podagraria* +, *Agrostis capillaris* +, *Athyrium filix-femina* +, *Botrychium multifidum* +, *Carex pilulifera* +, *C. sylvatica* +, *Cerastium holosteoides* subsp. *triviale* +, *Euphrasia stricta* +, *Gnaphalium sylvaticum* +, *Gymnocarpium dryopteris* +, *Juncus articulatus* +, *J. effusus* +, *Luzula campestris* s. l. +, *Plantago major* +, *Prunella vulgaris* +, *Luzula sylvatica* r, *Oxalis acetosella* r;

E₀ (8 %): *Atrichum undulatum* 1, *Chiloscyphus coadunatus* +, *Cirriphyllum piliferum* +, *Plagiomnium affine* +, *Pogonatum urnigerum* +.

Po dvou nedávných nálezích na Šumavě (Procházka & Půbal in Hadinec et al. 2003: 226) se jedná o další recentní výskyt této kapradiny v ČR. V minulosti byla vratička mnohoklaná v Hrubém Jeseníku známa nejméně na 10 lokalitách a další údaje jsou z nedalekých Rychlebských hor, okolí města Jeseníku, Petříkova, Hanušovic, Šumperka a Libiny. Vesměs se jedná o nález z poloviny 19. a počátku 20. stol. Současnému nalezišti nejbližší jsou zřejmě historické údaje od Karlovy Studánky a Ludvíkova (Grabowski 1843, Wimmer 1857).

Grabowski H. (1843): Flora von Oberschlesien und dem Gesenke, mit Berücksichtigung der geognostischen, Boden- und Höhen-Verhältnisse. – Breslau.

Wimmer F. (1857): Flora von Schlesien preussischen und österreichischen Antheils oder vom obern Oder- und Weichselquellengebiet mit besonderer Berücksichtigung der Umgegend von Breslau. Ed. 3. – Breslau.

Z. Hradílek

***Bromus arvensis* L.**

C1

80a. Vsetínská kotlina, 6673, Ratiboř (distr. Vsetín) (Otýpková & Dančák: *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 38: 177–196, 2003).

***Bromus secalinus* L.**

C1

38. Budějovická pánev, 7052a, Kvítkovice (distr. České Budějovice): mez u ječného pole, 100 m JZ od hráze Kvítkovického rybníka, 430 m n. m., 3 trsy, každý s minimálně 20 kvetoucími stébly, leg. K. Šumberová & Z. Lososová, 29. 7. 2004 (BRNU).

Druh byl zaznamenán na okraji ječného pole, kde rostl spolu s druhy *Phleum pratense*, *Tripleurospermum inodorum*, *Centaurea cyanus*, *Cirsium arvense* a *Elytrigia repens*.

Výskyt sveřepu stoklasy byl v jižních Čechách v posledních desetiletích doložen pouze na dvou lokalitách v Třeboňské pánvi u Vlkova a Veselí nad Lužnicí (Chán 1999).

V České republice se ještě velmi vzácně sveřep stoklasa vyskytuje v CHKO Bílé Karpaty, v okolí Starého Hrozenkova (Maglocký in Čeřovský et al. 1999: 60). Na konci 90. let minulého století byl druh zaznamenán v oblasti Moravských Kopic: v Chocholské dolině a okolí Vyškovce (Otýpková 2003). V minulém roce jej našel Fajmon (2004) na nové lokalitě nedaleko obce Návojná.

Fajmon K. (2004): Flóra a vegetace vybraných obcí v Bílých Karpatech. – Ms. [Dipl. pr.; depon. in: Knihovna Kat. Bot. PFF MU Brno].

Otýpková Z. (2003): Poznámky k recentnímu rozšíření plevelů v Bílých Karpatech. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 38: 47–61.

Z. Lososová & K. Šumberová

74b. Opavská pahorkatina, Bělá (distr. Opava): 49° 58' 03" N, 18° 09' 51" E (Pečinka & Dočkalová: Zpr. Čes. Bot. Společ. 39: 411–420, 2004).

78. Bílé Karpaty lesní, 7073, Vyškovec (distr. Uherské Hradiště) (Otýpková: Zpr. Čes. Bot. Společ. 38: 47–61, 2003).

***Bupleurum rotundifolium* L.**

C1

7a. Libochovická tabule, 5651a, Budyně nad Ohří (distr. Litoměřice): poměrně bohatá populace (okolo 100 exemplářů) v obilném poli na severním úpatí Holého vrchu, 1,6 km ZJZ od návsi v Přestavlkách (1,7 km JJZ od křižovatky v Nížebozích), ca 212 m n. m., 50° 23' 52" N, 14° 10' 24" E, leg. M. Štefánek, 24. 6. 2004 a 26. 7. 2004 (herb. Štefánek).

17c. Mílovicko-valtická pahorkatina, 7266a, Úvaly (distr. Břeclav): okraj pole u státní hranice asi 1,9 km SZ od kostela v Úvalech, 4 exempláře, 274 m n. m., 48° 45' 20,8" N, 16° 40' 49,8" E, 9. 7. 2003 not. M. Štefánek.

Prorostlík okrouhlostý patří mezi nejvzácnější plevele svazu *Caucalidion* v Čechách. Od počátku 90. let minulého století byl v české části republiky zaznamenán pouze na pěti lokalitách (Stradonice, okolí Štětí, Kamýk u Lahovic, Liberec, Vrbka u Budyně; cf. Bělohoubek 1996, Hrouda et al. 1996, Čeřovský in Čeřovský et al. 1999, Novák 2000).

Recentní nález u Vrbky v dolním Poohří je vzdálen asi 1 km VSV od místa udávaného Novákem (Novák 2000), kde již prorostlík v současnosti neroste (úhor v pokročilém stádiu sukcese s dominancí vytrvalých druhů, např. *Agropyron repens*). Nově nalezená populace byla poměrně bohatá (okolo sta exemplářů), ale většina jedinců byla zničena posečením plodiny před dozráním plodů.

V okolí Štětí nebyl prorostlík v roce 2004 nalezen, ale výskyt rozhodně není vyloučen, protože v okolí se vyskytují rozsáhlé plochy sukcesně mladých úhorů s výskytem řady vzácných druhů plevelů (viz komentář k *Adonis flammea*).

Výskyt u Úval na Mikulovsku doplňuje znalosti o současném rozšíření tohoto druhu na Moravě (např. Otýpková 2001, 2003, Lososová 2003 či Danihelka & Šumberová 2004).

- Bělohoubek J. (1996): Floristický výzkum libčevských vrchů v Českém středohoří. – Severočas. Přír. 29: 45–54.
- Hrouda L., Mandák B. & Hadinec J. [eds] (1996): Materiály ke flóře Kokořinska a Mělnicka. Výsledky 33. floristického kurzu České botanické společnosti v Mělníku. – Příroda 7: 7–109.
- Lososová Z. (2003): Změny v rozšíření některých ohrožených druhů plevelů na jižní Moravě. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 38: 27–45.
- Novák J. (2000): Zajímavá plevelová společenstva západní části Holého vrchu u Vrbky (okr. Litoměřice). – Severočas. Přír. 32: 96–98.
- Otýpková Z. (2001): Plevelová vegetace Bílých Karpat. – Masarykova univerzita v Brně, 140 p.
- Otýpková Z. (2003): Poznámky k recentnímu rozšíření plevelů v Bílých Karpatech. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 38: 47–61.

M. Štefánek

- 17b. Pavlovské kopce, 7165b, Pavlov (distr. Břeclav): jižní svah Děvína, okraj pole pod silnicí Klentnice – Pavlov 1,5 km JZ od kostela, J. Danihelka 2001 BRNU, MMI (Lososová: Zpr. Čes. Bot. Společ. 38: 27–45, 2003, Danihelka & Šumberová 2004).
- 17b. Pavlovské kopce, 7165b, Pavlov (distr. Břeclav): okraj pole pod silnicí Klentnice – Pavlov 1,25 km JZ od kostela, J. Danihelka 2002 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 20a. Bučovická pahorkatina, 6867, Křižanovice (distr. Vyškov) (Lososová: Zpr. Čes. Bot. Společ. 38: 27–45, 2003).

Campanula bononiensis* L.*C2**

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6862d, Mohelno (distr. Třebíč): teplomilná doubrava na skalnaté jižní stráni nad levým břehem vodní nádrže Mohelno, ca 2,7 km ZJZ od kostela v obci, 330 m n. m., leg. L. Čech, 17. 7. 2003 (herb. Čech).

Druh není z fytochorionu Moravské podhůří Vysočiny uváděn v Květeně ČR (Kovanda in Slavík 2000: 738). Lokalita se nachází necelý kilometr západně od hranice fytochorionu Znojensko-brněnská pahorkatina a jedná se zřejmě o jednu z nejvíce na západ vysunutých populací druhu v údolí řeky Jihlavy (cf. Šmarda 1963). Z fytochorionu Moravské podhůří Vysočiny však pochází další věrohodné údaje od Ketskovic v údolí Oslavy (Chytil et al. 1979) a Tavíkovíc v údolí Rokytne (Koblížek et al. 1998).

- Chytil J. et al. (1979): Inventarizační průzkum chráněného území Údolí Chvojnice. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, středisko Havlíčkův Brod].
- Koblížek J., Sutorý K., Řepka R., Unar J. & Ondráčková S. (1998): Floristická charakteristika vybraných lokalit širšího okolí energetické soustavy Dukovany – Dalešice. – Přírod. Sborn. Západo-morav. Muz. Třebíč 37: 1–99.
- Šmarda J. (1963): Rozšíření xerothermních rostlin na Moravě a ve Slezsku. – Geograf. ústav ČSAV, Brno, 170 p. + 225 kart.

L. Čech

Cardamine parviflora* L.*C1**

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7166d, Lednice (distr. Břeclav): severní okraj (Pavelkovy) louky mezi Minařetem a dyjskou hrází 1,8 km SV od zámecké kaple, J. Danihelka 1995 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267a, Lednice (distr. Břeclav): severozápadní část Kančí obory 2–2,3 km V–VJV od zámecké kaple, 1997 K. Šumberová (Danihelka & Šumberová 2004).

35c. Příbramské Podbrdsko, 6349b, Příbram (distr. Příbram): ve výsadbě okrasných keřů v kosném mezofilním trávníku mezi ulicí generála Kholla a mateřskou školkou, u východní stěny obytného bloku č. 199, ca 515 m n. m., asi 10 rostlin na ploše ca 1m², leg. R. Hlaváček, 27. 5. 2003 (HOMP) [rev. K. Marhold].

Vzácný, kriticky ohrožený druh flóry ČR známý u nás pouze z úvalů jižní a střední Moravy (Hejný & Slavík 1992, Kubát 2002). Příbramský výskyt je překvapivý nejen z fyto geografického, ale i z ekologického hlediska, neboť druh byl u nás doposud uváděn pouze z vlhkých písčitých a často přechodně zaplavovaných půd (Hejný & Slavík 1992). Současně se v ČR zřejmě jedná o prvý výskyt uváděný z urbanizovaného prostředí. Řeřišnice malokvětá zde navíc dosahuje svého výškového maxima v ČR. Do Příbrami byla jen přechodně zavlečena, v dalších letech jsem ji zde již nepozoroval.

R. Hlaváček

Cardaminopsis petraea (L.) Hiitonen

C1

30b. Rakovnická kotlina / 32. Křivoklátsko, Rakovník: 50° 06' 23.6" N, 13° 45' 13.6" E (Brabec & Honsa: Zpr. Čes. Bot. Společ. 39: 387–392, 2004).

Carduus × grenieri Schultz-Bip. (*Carduus nutans* × *C. personata*)

37m. Vyšebrodsko, 7351c, Lipno nad Vltavou (distr. Český Krumlov): břeh vodní nádrže Lipno u JZ okraje obce, ca 725 m n. m., leg. F. Procházka, 23. 7. 2003 (herb. Procházka).

Všechny tři dosud známé lokality v ČR leží v sousedním fyto geografickém podokrese Českokrumlovské Předšumaví, kde byl tento vzácný kříženec sbírán v letech 1961 až 1983 (cf. Chán et al. 1999).

Chán V., Hadinec J. & Kučera S. (1999): *Carduus × grenieri* Schultz-Bip. – nový taxon květeny České republiky. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 34: 63–66.

F. Procházka

Carex davalliana Sm.

C2

63g. Opatovské rozvodí, 6464d, Opatovec (distr. Svitavy): Starý Valdek, litorál rybníka Pařez u jeho západního přítoku, 450 m n. m., 1 samčí rostlina, 28. 5. 2002 not. P. Lustyk.

63f. Českotřebovský úval, 6164b, Semanín (distr. Ústí nad Orlicí): mokrá loučka při jižním okraji bývalé ruské vojenské střelnice ca 1,5 km JJV od středu obce vpravo silnice Semanín – Nový Rybník, 440 m n. m., 49° 51' 27"N, 16° 27' 13"E, leg. P. Lustyk, 20. 6. 1993 & 17. 5. 2002 (BRNM).

Druhá uvedená lokalita představuje dnes již ojedinělý a možná i jediný recentní výskyt ostřice Davallovoy v pramenné oblasti Třebovky. Většina populací v tomto území již bohužel zanikla (cf. Faltys & Paukertová 2000: 311) a výskyt na první jmenované lokalitě lze považovat jen za pouhý zbytek dřívější populace, navíc na stanovišti neodpovídajícímu ekologii druhu.

Faltys V. & Paukertová I. (2000): Květena Svitavska I. – Floristický materiál. – Pomezí Čech a Moravy 4: 291–349.

P. Lustyk

***Carex hostiana* DC.**

C2

65. Kutnohorská pahorkatina, 6260d, Podmoklany (distr. Havlíčkův Brod): vlhká louka na levém břehu Cerhovky SZ od Nového mlýna, ca 800 m ZSZ od Z okraje obce, 445 m n. m., leg. L. Čech, 30. 6. 1998 (MJ).
66. Hornosázavská pahorkatina, 6260d, Podmoklany (distr. Havlíčkův Brod): vlhká prameništění louka 600 m JJZ od samoty Sychrov, ca 2 km ZJZ od obce, 470 m n. m., leg. L. Čech, 30. 6. 1998 (MJ).

Nové nálezy rozšiřují dosavadní publikované údaje o výskytu druhu v této oblasti (Bureš & Řepka 1991). V této souvislosti je pozoruhodné, že během floristického kursu ČBS v Hlinsku v roce 1990 našel B. Trávníček na lokalitě u Nového mlýna (jinak popsané, ale s určitostí shodné) křížence *C. flava* a *C. hostiana* (*C. × xanthocarpa*), ovšem zřejmě bez pozitivního nálezu *C. hostiana* (Bureš & Řepka l. c.). V roce 2004 však již na druhé z lokalit, kde rostla dále např. *C. davalliana*, nebyl výskyt *C. hostiana* bohužel ověřen. Během překvapivě krátké doby zde vlivem absence kosení došlo k ecesi dřevin a mikrolokalita zřejmě zanikla.

Bureš P. & Řepka R. (1991): Rozšíření vybraných ohrožených druhů cévnatých rostlin v CHKO Žďárské vrchy II. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, sect. natur., 10: 75–164.

L. Čech

***Carex lasiocarpa* Ehrh.**

C2

67. Českomoravská vrchovina, 6458a, Kejžlice (distr. Pelhřimov): PR Kamenná trouba, mokrá rašelinná louka na pravém břehu potůčku 100 m Z od samoty Pohodárna, ca 1,2 km SV–VSV od kaple v obci, 465 m n. m., 21. 10. 2002, not. L. Čech & J. Boumová; leg. L. Čech, 11. 6. 2003 (herb. Čech).

Druh nebyl dosud z této poměrně dobře prozkoumané lokality (např. Čech et al. 2002) uváděn. Poměrně početná a vitální populace byla nalezena na degradující louce s absencí managementu, shodou okolností při přípravě plánu péče. Recentně se jedná o krajní lokalitu druhu na SZ výběžku fytochorionu Českomoravská vrchovina. Nejbližší lokality se zřejmě nacházejí u Opatova v povodí Jankovského potoka (Řepka & Lustyk 1995).

67. Českomoravská vrchovina, 6757d, Horní Vilímeč (distr. Pelhřimov): mokřady na pravém břehu Doubravského potoka, ca 2 km J od kaple v obci, 615 m n. m., 12. 8. 2004, not. L. Čech.

Další lokality z okolního území uvádějí např. Rybníček & Rybníčková (1970) a Řepka (1984). Relativně početná populace byla nalezena při přírodovědném průzkumu lokality se záměrem výstavby rybníka. S realizací stavby se již nadále nepočítá.

Čech L., Šumpich J., Zablouil V. et al. (2002): Jihlavsko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR, Vol. 7, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR & EkoCentrum Brno, Praha, 528 p.

- Rybníček K. & Rybníčková E. (1970): Rozšíření rašelinných a bahenních rostlin v jižní části Českomoravské vysočiny I. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, sect. natur., 6: 77–86.
- Řepka R. (1984): Doplněk k rozšíření rašelinných a bažinných rostlin v jižní části Českomoravské vrchoviny. – Zpr. Čs. Bot. Společ. 19: 139–142.
- Řepka R. & Lustyk P. (1995): Floristický materiál z povodí Jankovského potoka. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, sect. natur., 12: 79–89.

L. Čech

Carex lepidocarpa* Tausch*C2**

- 63f. Českotřebovský úval, 6164b, Semanín (distr. Ústí nad Orlicí): slatinná očka ve vlhké louce v prostoru bývalé ruské vojenské střelnice, ca 1,5 km JJV od středu obce, 440 m n. m., 49° 51' 27"N, 16° 27' 13" E, leg. P. Lustyk, 20. 6. 1993 (BRNM); 2001, not. J. Roleček; 22. 6. 2002, not. P. Lustyk, P. Kovář & J. Hadinec.

Rozšíření ostřice šupinoplodé v ČR shrnuje naposledy Havlíčková (1983) a o výskyt u jižního břehu rybníku Řeka ve Žďárských vrších a také o další východočeskou lokalitu (Štěnec u Luže) doplnili Bureš & Řepka (cf. 1991: 139). Z Českomoravského meziohří (63) nebyl dosud tento vzácný druh uváděn a nejbližší známou lokalitou je Rabouň na Skutečsku (V. Faltys 1972 MP).

Lokalita u Semanína se nachází na východním úpatí Kozlovského hřebene a do roku 1991 ji využívala ruská armáda jako střelnici. Dnes je relativně rozsáhlá plocha opuštěná a vytváří se zde pestrá mozaika sukcesních stádií vegetace s převahou vrbových křovin sv. *Salicion cinereae*, s fragmenty podmačených a slatinných louček a na narušených místech (dopadová plocha střelnice) jsou také iniciální stádia vegetace. *Carex lepidocarpa* roste v drobných slatinkách v mělkých terénních sníženinách spolu s *Carex flava* a společným křížencem *C. × pieperana*.

Lokalita je pozoruhodná i výskytem dalších druhů, z ostřic např. *Carex paniculata*, *C. appropinquata*, *C. davallina* a *C. disticha*, z ostatních pak *Centaureum pulchellum*, *Dactylorhiza majalis*, *Gymnadenia conopsea*, *Laserpitium prutenicum*, *Pedicularis sylvatica*, *Platanthera bifolia*, *Polygala multicaulis*, *Salix rosmarinifolia*, *Trifolium spadicum* a fytogeograficky významným výskytem *Veratrum album* subsp. *lobelianum*. Zaslouhuje územní ochranu a především pravidelný management, fragmenty slatinných a mokřích louček jsou ohroženy zarůstáním dřevinami i šířením ruderálních druhů z ploch na jejím východním okraji.

- Bureš P. & Řepka R. (1991): Rozšíření vybraných ohrožených druhů cévnatých rostlin v CHKO Žďárské vrchy, II. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, sect. natur., 10: 75–164.
- Havlíčková J. (1983): *Carex flava*-complex in the Czech lands II. Notes on the geographical distribution. – Preslia 55: 245–263.

P. Lustyk

Carex obtusata* Liljebl. (ostřice přítupá)*→ C1**

- 21a. Hanácká pahorkatina, 6567b, Vícov (distr. Prostějov): subxerothermní porosty v bývalém ovocném sadu na SV svahu kopce Malá Horka (=Vícovská Horka), kóta 357, 1,7 km V od středu obce, 345–350 m n. m., leg. R. Řepka, 15. 5. 2004 (herb. Řepka).

- 21a. Hanácká pahorkatina, 6568a, Ohrozim (distr. Prostějov): PP Za hrníčkou, subxerotermní vegetace v horní části svahu jižní expozice nad potokem, ve východním výběžku chráněného území, 2,0 km ZJZ od středu obce, 340–350 m n. m., leg. R. Řepka, 29. 5. 2004 (herb. Řepka).

Kdo z botaniků sní o nových převratných nálezech a po probuzení nabude chronického dojmu, že se v naší republice nic takového stát nemůže, necht' si přečte následující příběh: hledaje nejsevernější lokalitu *Carex supina* na Plumlovsku (a tím i na Moravě) na výrazném kopečku v polích zvaném Malá Horka, kterou zde zaznamenal zesnulý kolega Petr Albrecht, jsem v mírném dešti uprostřed kolegů botaniků a ochránců sbíral sterilní výhonky ostřice v porostu, který silně připomínal porost *C. praecox* a lamentoval, cože to Petr zapsal, když zde žádná *C. supina* neroste. Chyběly mi drobné trsíky (shluky vnitropochevních výběžků), které tento druh vytváří. Občas jsem našel i plodné lodyhy s květenstvím, připomínajícím špatně vyvinutou *C. supina*, které občas chybí samičí klásek nebo je nevýrazně přisedlý v dolní části květenství. Pochvy dolních listů, u ostřic znak to nadmíru důležitý, byly purpurové až světle červené, připomínající *C. supina*. Rostlina byla dlouze výběžkatá, tvořila celé porosty a proto jsem vyryl několik celých rostlin i s plodnou lodyhou a začal nahlas přemýšlet. Vzpomněl jsem si na slova svého učitele F. Kühna, který mi kdysi hlásil domnělého křížence *C. praecox* a *C. supina* z pahorku Bouchal u Ivančic. V tu chvíli jsem i zaváhal nad teoretickou frází, že druhy podrodů *Vignea* a *Carex* se nekříží, rostlina v mých rukách jej podle znaků mohla silně připomínat. Při bližším pozorování a přemýšlení nahlas jsem se však ujistil, že klásek na vrcholu lodyhy je u všech jedinců v porostu jediný, dokonce smíšený, a přisedlý samičí klásek není nic jiného než samičí dolní část jediného klásku. Kříženec byl zavržen, jedná se tedy jednoznačně o ostřici z podrodu *Primocarex*. Napadlo mne jméno *C. obtusata*, o které jsem věděl, že v Evropě roste a kterou jsme posléze při srovnání s herbariovým materiálem v BRNU s V. Grulichem potvrdili. Na rostlinách sebraných na lokalitě jsem našel 3 blizny, což byl znak, který mne ještě do datečně a definitivně ujistil o správnosti určení. Skutečně, je to tak, máme v ČR na dvou blízkých lokalitách druh, který by zde nikdo nepředpokládal – *Carex obtusata*; kolega V. Grulich již do textu Květeny ČR navrhl české jméno ostřice přitupá.

Carex obtusata je temperátně-boreální (amfiboreální) kontinentální druh stepí, lesostepí, příp. lesních formací severní Asie a Severní Ameriky. Areál je tvořen mimo jednotlivé lokality dvěma rozsáhlými kompaktními arely. První je v severní části Sibiře, kde vzácně přesahuje polární kruh, východním okrajem sahá na Čukotku, na jih zasahuje do severního Mongolska a severní Číny. Směrem na západ tato arela končí v oblasti východního Sajanu na jižní Sibiři. Odtud až po střední Evropu má její výskyt charakter skupin lokalit nebo jednotlivých, často zcela ojedinělých lokalit. Druhá arela v Severní Americe pokrývá rozsáhlé území kontinentální i pacifické části kontinentu od Alerty a Britské Kolumbie po Colorado na jihu, mimo to jednotlivé lokality jsou na Aljašce (zde až 1100 m n. m.), Yukonu, v Severním teritoriu a Novém Mexiku.

V eurasijském prostoru je skupina lokalit udávána ještě z Gruzie a Kavkazu. V evropské části Ruska je druh vzácný v severní a střední části, v Bělorusku, na západní Ukrajině pouze na jediné lokalitě nedaleko Lvova. Vyskytuje se také na několika místech

střední Evropy: v Německu poblíž Lipska (†), severně-severovýchodně od Berlína (kraj Friesack a Angermünde) a v jižním Švédsku (Malmö, východní pobřeží jižního Švédska, ostrovy Gotland a Öland).

V případě nálezu *C. obtusata* se opakuje historie mnoha novodobějších nálezů – lokalita zcela floristicky nenápadná avšak mimořádného významu leží v oblasti, která je jednak člověkem značně exploatována a jednak ji navštívily desítky botaniků věhlasných jmen, kde floristicky a soustavně někteří z nich pracovali a pracují a publikují odsud příspěvky. Nález tohoto druhu má taktéž svoji zvláštní historii: rostlina zde byla sbírána, ale zůstala nepoznána. Sám jsem lokalitu v doprovodu J. Podhorného navštívil v roce 2002, ostřici zde viděl, neposbíral a mylně určil „od pasu“ jako *C. supina*. Nelze odhadnout, kolik dalších botaniků lokalitu shlédlo či sebralo herbářovou položku a odešlo s klidem a uspokojením, že nic nového neviděli. Tento druh zde nikdo nepředpokládal, nikdo jej neznal a morfologické znaky či vzhled porostu připomíná již výše zmíněné, místy na jižní Moravě hojně druhy. Obrázek *C. obtusata* z Hegiho 1. vydání středoevropské flóry (Hegi 1909) a shodný s vyobrazením v Rothmalerově Exkursionsflora, který nosím v paměti, mi k ničemu nebyl, neboť skutečná podoba rostliny je tomuto, i když technicky dobře vyvedenému obrázku, na míle vzdálená. Jméno druhu, které na lokalitě padlo, bylo vybráno jen z možností daných eurasijským prostorem.

O tomto druhu se nelze domnívat, že by byl na uvedených dvou lokalitách vysazen či zavlečen v recentní době, spíše zde celý postglaciál přežíval na relativně méně člověkem poškozených lokalitách. Jen zběžný pohled do map josefského (1763–1772) i Františkova mapování (1810–1866) ukázal, že obě populace v krajině přežívaly nejméně od roku 1750 na ostrůvcích pastvin či sadů, člověkem daleko méně disturbovaných než plochy, využívané jako polní kultury. Nález na dvou, i když asi 1 km od sebe vzdálených místech přece jen hovoří pro autochtonní výskyt. Také značný rozsah porostu napovídá, že nejde o žádný recentní výsadek. Druh zde mohl, i když v různém rozsahu populace přežívat, aniž byl rozpoznán. V obou případech jsou na lokalitách zbytky ovocného sadu (především třešně), pod nimiž jsou světelné podmínky pro tento druh zcela dostačující. Agrikultura se každopádně oběma místům vyhnula, jednak pro určitou nepříznivou svažitosť příp. expozici, jednak je zde velmi mělká a vysychavá půda, která by žádný výnos neposkytla. Biotop byl pravděpodobně využíván v minulosti alespoň jako pastvina.

Fytogeografický význam nálezu je značný, může v mnohém připomínat migrační zásah kontinentálních druhů v raném postglaciálu příp. závěru posledního glaciálu, jaký známe u jihosibiřské *Carex pediformis* s. l. nebo dalších druhů. Rozbor nálezu si zaslouží samostatnou studii na jiném místě, proto zde uvádím jen prvotní informaci.

Charakteristické morfologické znaky:

- rostlina 10–25 (–30) cm vysoká, tvořící souvislé porosty svým vzhledem připomínající *C. praecox*;
- oddenek dlouze ± vodorovně plazivý s kratšími vystoupavými výběžky (internodii); zbarvením šupin (cihlově až purpurově červené, lesklé) a průměrem výběžků podobné *C. supina*;
- sterilní lodyhy vyrůstající po 1(–3) z jednoho místa, kolmo k oddenku postavené, přímé nebo v dolní části vystoupavé, svým olistěním a charakterem značně podobné s *C. praecox*, avšak na bázi s purpurovým zbarvením bezčepelných pochev. Listy úzké, 1,5–2,5 mm široké, ploché, většinou kratší než fertlní lodyha;

- fertillní lodyhy krátce do 1/3 výšky olistěné, tenké, na bázi s purpurovým zbarvením bezčepelných pochev, pod květenstvím 5-úhlé, slabě drsné. Jediný vrcholový klásek je oboupohlavný, horní větší část samičí, dolní menší samičí, teprve až při dozrávání může tato část připomínat přisedlý samičí klásek *C. supina*;
- mošničky vejcovité nebo elipsoidní, na průřezu tupě trojhranné nebo téměř okrouhlé, 2,5–3,5 mm dlouhé, kožovité, zřetelně žilkované, lysé, žlutohnědé, lesklé, za zralosti přímé, neopadavé, na vrcholu zúžené v krátký, hladký, krátce dvouzubý zobánek.

Komentář k nalezeným lokalitám:

1) Malá Horka – výrazný pahorek v polích východně od Vícova. Ostřice přitupá zde roste na travnatém svahu s několika málo stromy třešní, na lemu s pásem modřínů, slabě zarůstá keří růží; přítomny jsou druhy subxerofilních acidofilních trávníků sv. *Koelerio-Phleion phleoidis*, ale i druhy teplomilných lemů sv. *Geranion sanguinei*, patrná je příměs ruderalních prvků a v horní polovině svahu zarůstání ovsíkem. Stanoviště bylo v minulosti nepochybně řídké zalesněno, např. smíšeným porostem *Quercus petraea* a *Pinus sylvestris*. Pozdější změna vegetace na pastvinu a prořídly ovocný sad neměla za následek změnu světelných podmínek a druh zde mohl dobře přežívat i částečně expandovat; celková plocha porostu je asi 8 arů. Mírný zástin byl tedy pro přežívání ostřice spíše výhodou. Na souseďním ladu, které bylo v minulosti pravděpodobně pastvinou a kde je dobře vyvinuto společenstvo sv. *Koelerio-Phleion phleoidis*, druh zcela chybí.

Vícov, SZ svah kopce Malá Horka, sklon 20°, 4 × 4 m, 348 m n. m., 29. 5. 2004, R. Řepka.

E₁ (90 %): *Carex obtusata* 3, *C. humilis* 2, *Peucedanum cervaria* 2, *Arrhenatherum elatius* 1, *Avenula pratensis* 1, *Dianthus carthusianorum* 1, *Festuca rupicola* 1, *Pyrethrum corymbosum* 1, *Helianthemum grandiflorum* subsp. *obscurum* +, *Koeleria macrantha* +, *Lychnis viscaria* +, *Poa angustifolia* +, *Pseudolysimachion spicatum* +, *Thesium linophyllum* +, *Cerastium glutinosum* r, *Veronica sublobata* r, *Viola arvensis* r;

E₀ (5 %): neanalyzováno.

Vícov, báze SZ svahu kopce Malá Horka, 20 m od předchozího fytoecnologického snímku, sklon 10°, 4 × 4 m, 345 m n. m., 29. 5. 2004, R. Řepka.

E₁ (80 %): *Carex obtusata* 3, *Festuca rupicola* 2, *Linaria vulgaris* 2, *Veronica sublobata* 2, *Anthericum ramosum* 1, *Lychnis viscaria* 1, *Myosotis stricta* 1, *Veronica chamaedrys* 1, *Agrostis capillaris* +, *Avenula pratensis* +, *Hypericum perforatum* +, *Poa angustifolia* +, *Viola arvensis* +, *Arrhenatherum elatius* r, *Epilobium angustifolium* r, *Genista tinctoria* r, *Koeleria macrantha* r;

E₀ (40 %): neanalyzováno.

2) PP Za hrnčičkou – horní část stepních svahů ve východním cípu lokality, v dotyku s bývalým třešňovým sadem; ostřice přitupá roste především pod hustým pokryvem *Prunus spinosa* a tvoří asi 1 m široký lem na jeho jižním okraji, mimo něj byla pozorována ještě na okraji bývalého sadu pod třešněmi a na stepní stráni přímo několik metrů pod trnkou. Po smýcení keřů nabyly porost ostřice na vitalitě. Výskyt druhu zde potvrzuje toleranci jak k plnému osvětlení, tak částečnému nebo i většímu zastínění. Je to důležitá vlastnost tohoto druhu pro přežívání ve středoevropských podmínkách.

PP Za hrnčířkou, exp. ZJZ, sklon 30°, 4 × 4 m, 345 m n. m., 29. 5. 2004, R. Řepka.

E₁ (75 %): *Prunus spinosa* 3, *Carex obtusata* 2, *C. humilis* 1, *Euphorbia cyparissias* 1, *Koeleria macrantha* 1, *Poa angustifolia* 1, *Veronica spicata* 1, *Viola arvensis* 1, *Arrhenatherum elatius* +, *Avena pratensis* +, *Dianthus carthusianorum* +, *Festuca rupicola* +, *Lychnis viscaria* +, *Trifolium alpestre* +, *Chamaecytisus ratisbonensis* r, *Fragaria viridis* r, *Pimpinella saxifraga* r, *Pulsatilla grandis* r, *Verbascum phoeniceum* r.

Nový druh pro květenu ČR. Vzhledem k velmi omezenému výskytu a velikosti populací navrhuji zařadit *Carex obtusata* do kategorie kriticky ohrožených druhů (C1) v rámci Červeného seznamu ČR (Holub & Procházka 2000), návrh na ochranu území na lokalitě Malá Horka byl již podán a po vyhlášení je nutno zaujmout kritický postoj k managementu obou lokalit.

Hegi G. (1909): *Carex* L. – In: Hegi G. [ed.], *Illustrierte Flora von Mitteleuropa*, 2/2: 51–130, München. R. Řepka

***Carex ornithopoda* Willd.**

C2

66. Hornosázavská pahorkatina, 6260d, Podmoklany (distr. Havlíčkův Brod): sušší louka na S svahu 600 m ZJZ od osady Branišov, ca 1,5 km JZ–ZJZ od obce, 510 m n. m., 8. 7. 2003, not. L. Čech; leg. L. Čech, 12. 5. 2004 (herb. Čech).

Nedaleko prvního nálezu druhu ve fytochorionu Hornosázavská pahorkatina (Čech 2001) byla nalezena další nevelká populace na podobném stanovišti – suchá slínovcová stráň se severní expozicí. Lokality jsou od sebe vzdáleny pouze ca 350 m.

L. Čech

71a. Bouzovská pahorkatina, 6366d, Dzbel (distr. Prostějov): svahová louka v údolí levostranného přítoku potoka Nectava, naproti bývalému rekreačnímu středisku Upolín, 0,7 km SV–VSV od železniční stanice Šubířov, severní exp., opuka, 320 m n. m., leg. R. Řepka, 5. 6. 2003 (herb. Řepka).

Na společné exkurzi s J. Podhorným v květnu 2003 jsme našli výjimečnou lokalitu *C. ornithopoda* v severní části Dražanské vrchoviny, v širším okolí města Konice, v přírodním parku Kladecko. Biotopem jsou jednosečné polokulturní svahové louky s převahou běžných druhů ovsíkových luk, floristické složení dokládá přiložený fytoecologický snímek. Ostřice zde roste na ploše asi 15 × 20 m v několika stovkách exemplářů pouze v místech mírně rozvolněných, mechatých, s nižší pokrývností ostatních bylin (nízkostébelné porosty).

Dzbel, svahová louka, exp. S, sklon 10–15°, 4 × 4 m, 15. 5. 2004, R. Řepka & V. Řehořek.

E₁ (65 %): *Carex ornithopoda* 3, *Arrhenatherum elatius* 2, *Leontodon hispidus* 2, *Vicia cracca* 2, *Alchemilla monticola* 1–2, *Ranunculus acris* 1–2, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* 1–2, *Trifolium pratense* 1–2, *Trisetum flavescens* 1–2, *Campanula rapunculoides* 1, *Dactylis glomerata* 1, *Festuca rubra* 1, *Fragaria vesca* 1, *Luzula multiflora* 1, *Luzula pilosa* 1, *Plantago lanceolata* 1, *Rumex acetosa* 1, *Trifolium repens* 1, *Anthoxanthum odoratum* +, *Avenastrum pubescens* +, *Cardamine pratensis* +, *Hypericum*

maculatum +, *Veronica chamaedrys* +, *Knautia arvensis* r, *Carpinus betulus* juv. r, *Picea abies* juv. r, *Pimpinella saxifraga* r, *Rhinanthus minor* r, *Saxifraga granulata* r; E₀ (40 %) bez pokryvnosti, det. Z. Hradílek: *Cephalozia bicuspidata*, *Hylocomium splendens*, *Lophocolea bidentata*, *Rhytidiadelphus triquetrus*, *R. squarrosus*, *Thuidium philibertii*.

Výjimečnost nově nalezené lokality je v současnosti dána především regionálně fyto geograficky: druh nebyl dosud nalezen v blízkém, ani vzdáleném okolí a nový nález je nyní jedinou lokalitou na střední a severní Moravě mimo karpatské území. Nejbližší nálezy jsou publikovány právě z oblastí Moravskoslezských Beskyd, Javorníků a Vsetínska (doklady BRNM, BRNU, Podpěra 1930, Dostál 1989), nepublikovanou zůstala lokalita ležící na SZ okraji Chřibů (B. Trávníček in verb.). Z území východních Čech je tato ostřice známa až na Vysokomýtsku, z údolí horního toku Novohradky a od Chotěboře (Čech 2001, L. Čech in litt. 2003), ještě dále pak z okolí Rychnova nad Kněžnou – lokality shrnul a fyto geografický význam lokalit této části Čech výstižně podal Čech (2001).

I když území severní části Drahanské vrchoviny je prostoupeno ostrůvky bazických hornin, vápenců a opuk, tato ostřice zde dosud nebyla nikde nalezena. Důvodů může být několik: relativně nízká floristická prozkoumanost regionu, přehlíženost tohoto nenápadného druhu, ve vyšším porostu téměř nenalezitelného a po opadu mošniček snadná záměna s drobnějšími exempláři *C. digitata*.

R. Řepka

Čech L. (2001): Nová lokalita ostřice ptačí nožky – *Carex ornithopoda* Willd. na Chotěbořsku. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, sect. natur., 15: 323–325.

Podpěra J. (1930): Květena Moravy ve vztazích systematických a geobotanických. Fasc. 6/3. – Pr. Morav. Přírod. Společ. Brno 5/5 (1928): 57–415.

***Carex rhizina* Lindblom [*C. pediformis* subsp. *rhizoides* (Blytt) Lindb. fil.] C3**

68. Mor. podhůří Vysočiny, 6765c, Rozdrojovice (distr. Brno): okraj dubohabřiny dosazené smrkem, v červeně značené turistické cesty nad levým břehem Brněnské přehrady, v místě zvaném Pod Trnovkou, 1,3 km za přístavem Osada, asi 1,5 km JZ od středu obce, 275 m n. m. leg. R. Řepka, březen 1996 (herb. Řepka).
68. Mor. podhůří Vysočiny, 6764d, Bystrc (distr. Brno): podrost světlé suché dubohabřiny u severovýchodního okraje PR Jelení žlíbek, nad pravým břehem Brněnské přehrady, 0,4 km JZ od kóty Chocho-la (410,9), 3,5 km SZ od kostela v obci, 360 m n. m., leg. R. Řepka, srpen 1998 (herb. Řepka).

Na první lokalitě roste jeden větší polykormon této ostřice na mezi u cesty, nápadný sytě zelenou barvou před rašením okolních rostlin v době únor–březen. Ostřice zde roste spolu s těmito druhy: *Carex pilosa* (dom.), *C. digitata*, *Cyclamen purpurascens*, *Campanula rapunculoides*, *Dactylis polygama*, *Poa nemoralis*, *Dentaria bulbifera*, *Galium sylvaticum*, *Ajuga reptans*, *Luzula luzuloides*. Asi 150 m jižně, na hraně údolí, přímo nad břehem přehrady rostou v suché dubohabřině s příměsí acidofilních druhů s dom. *Luzula luzuloides* ještě 4 menší trsy. V širším okolí nebyly další rostliny nalezeny.

Na druhé lokalitě roste ostřice oddenkatá v prořídilých polykormonech v prosvětlené dubohabřině spolu s *Carex pilosa*, *C. digitata*, *Stellaria holostea*, *Hieracium murorum* a *Luzula luzuloides* na ploše asi 20 m².

Údolí řeky Svratky bylo snad posledním říčním údolím Prebohemika, kde tato ostřice nebyla dosud nalezena. Existují však údaje o výskytu na přítocích Svratky o desítky kilometrů severněji (Nedvědička, Loučka – Suza 1948, Libochovka – J. Dvořák 1972 BRNM). Přítom z území na severním okraji Brna je již dlouhou dobu známa z více lokalit (jižní část Moravského Krasu, údolí Říčky) a je zde roztroušeně se vyskytujícím druhem.

Suza J. (1948): Doplnky k rozšíření *Carex pediformis* na Českém masivu. – Příroda 28: 81–91.

R. Řepka

***Carex stenophylla* Wahlenb.**

C1

17b. Pavlovské kopce, 7165d, Klentnice (distr. Břeclav): na cestě pod jižní hranou vrcholové plošiny Stolové hory, J. Danihelka 1995 MMI [rev. R. Řepka] (Danihelka & Šumberová 2004).

***Carex strigosa* Hudson**

C2

80a. Vsetínská kotlina, 6473d, Mštnovice u Valašského Meziříčí (distr. Vsetín): olšina v habřinách na svazích JV od obce směrem k obci Bynina, roztroušeně kolem potoka v horní části lesního komplexu, 310 m n. m., 49° 30' 07" N, 17° 57' 58" E, leg. M. Dančák, 15. 8. 2004 (OL).

Carex strigosa je druh v České republice velmi vzácný, v červeném seznamu ohrožené květeny (Procházka 2001) hodnocený jako silně ohrožený. Zřejmě prvním dokladem z našeho území je herbářová položka K. Preise od obce Stružnice u České Lípy (K. Preis 15. 7. 1938 PRC sec. Moravec 1969). Další nálezy pocházejí až z roku 1967, kdy druh (nezávisle na sobě?) objevili J. Moravec (Moravec 1969) a J. Horák a J. Dvořák (Horák & Dvořák 1968) v oblasti soutoku Moravy a Dyje. V roce 1974 nalezl ostřici hubenou J. Koblížek u Hněvošic na Opavsku (Koblížek 1976) a v roce 1981 R. Řepka u Nové Dědiny v Chřibech. Další publikované nálezy pocházejí z konce 80. a poloviny 90. let 20. století, kdy byl druh nalezen na dalších lokalitách v oblasti soutoku Moravy a Dyje (Danihelka et al. 1995 – omylem uvádí nálezy ze 60. let jako první pro ČR, Danihelka & Grulich 1996) i dále v nivě Moravy až do okolí Uherského Hradiště (Grulich 1989).

Výrazně izolovaná lokalita ostřice hubené u Valašského Meziříčí je přibližně stejně vzdálená (nejméně 50 km) jak od nalezišť ve Slezsku (kromě Opavska také řada lokalit v polském Těšinsku – cf. Zajac & Zajac 2001:138) tak od lokalit jihomoravských. Společně s lokalitou v Hněvošickém háji u Opavy (Koblížek 1976, Dančák 2004 OL) je mimo území jižní Moravy jediným recentním nalezištěm druhu v ČR.

Grulich V. [ed.] (1989): Výsledky floristického kursu ČSBS v Uherském Hradišti 1987. – ONV Uherské Hradiště.

Horák J. & Dvořák J. (1968): Příspěvek k rozšíření a ekologii *Carex strigosa* Huds. na Moravě a Slovensku. – Biológia 23: 541–548.

Moravec J. (1969): *Carex strigosa* Huds. – ostřice hřebíkatá – nová rostlina pro Moravu. – Preslia 41: 200–204.

Danihelka J. & Grulich V. [eds] (1996): Výsledky floristického kursu v Břeclavi (1995). – Zpr. Čes. Bot. Společ. 31, suppl. 1996/1: 1–86.

- Danihelka J., Grulich V., Šumberová K., Řepka R., Husák Š. & Čáp J. (1995): O rozšíření některých cévnatých rostlin na nejjižnější Moravě. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 30, suppl. 1995/1: 29–102.
- Zajac A. & Zajac M. [eds] (2001): Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. – Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

M. Dančák

Centunculus minimus* L.*C2**

32. Křivoklátsko, 5849c, Ruda (distr. Rakovník): údolí Klíčavy, První luh, podél cesty (žlutá turistická značka) na pruhu meliorované louky (téměř holá minerální půda) ca 600 m ZSZ od Pílské hájovny, tj. ca 100 m pod ústím Druhého luhu do Prvního luhu, 370 m n. m., 50° 07' 23" N, 13° 52' 13" E, leg. E. Plesková, 22. 9. 2002 (PRC) [det. J. Brabec, rev. J. Hadinec].

Druh je udáván jak z fytogeografického okresu Křivoklátsko (Kovanda in Hejný & Slavík 1992: 274–275), tak ze čtverce 5849 (mapa in Hejný & Slavík 1988: 80). V posledních desetiletích byl však na Křivoklátsku nalezen pouze jedenkrát u Zbiroha (cf. Kolbek et al. 1999: 85).

- Kolbek J., Mladý F., Petříček V. et al. (1999): Květena Chráněné krajinné oblasti a Biosférické rezervace Křivoklátsko. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR Praha & Botanický ústav AV ČR, Průhonice, 297 p.

J. Brabec

***Cerastium caesareosylvaticum* Toman**

- 28c. Mnichovské hadce, 5942b, Mnichov (distr. Cheb): loc. Dominova skalka, ca. 750 m n. m., leg. M. Toman, 24. 6. 1997, holotypus in PR, Herb. typorum no. 11510 (Toman 2003).

V roce 2003 navrhl M. Toman (Toman 2003) nové členění populací rodu *Cerastium* ve Slavkovském lese. Po zevrubném prostudování této problematiky člověku nezbude než konstatovat, že se celá práce vine v duchu českého génia Jára Cimrmana jakožto průkopníka slepých uliček. Špatně je zde totiž v podstatě vše, interpretaci jmen počínaje a jejich typifikací konče.

Základním východiskem celé Tomanovy práce je, že Tauschovo jméno *Cerastium alsinifolium* nelze použít pro reliktní populace rostoucí na hadcích Slavkovského lesa, protože je ve skutečnosti založeno na populaci rostoucí na amfibolitech průlomového údolí Teplé u železniční stanice Louka. Dále jsou zde pod jménem *C. kablikianum* Wolfner uznány jako samostatný druh populace rostoucí jak na hadcích, tak mimo ně. Z důvodu, že pro hadcové populace nelze ani jedno výše uvedené jméno použít, je zde nakonec pro ně navrženo nové jméno *C. caesareosylvaticum* Toman, v rámci něhož dále autor popisuje několik vnitrodruhových taxonů (forem a subforem).

Tvrzení, že *C. alsinifolium* nebylo sbíráno na hadcích u Mnichova, ale na skalách v údolí Teplé, je založeno na argumentaci, že Tauschova lokalizace „skalý u Mnichova“ uvedená v protologu se může vztahovat nejbližší k lokalitě Křížky, která je ale od Mnichova vzdálená a je mnohem blíže obci Prameny. Autor pomíjí, že tu samou argumentaci by

bylo možné použít pro lokalizaci skal v údolí Teplé k obci Mnichovu. Na tomto zdánlivém rozporu lze těžko spatřovat něco zásadně podivného. Na jedné straně Tausch nemusel mít na mysli pod slovem „rupestribus“ velké skalní útvary, ale drobné skalky, které se na hadcovém tělese u Mnichova vyskytují, na druhé straně i kdyby ony „rupestribus Bohemiae“ skutečně znamenali lokalitu Křížky, těžko můžeme zavrhnout skutečnost, že byla lokalizována k obci Mnichov. V první třetině 19. století, kdy jediným dopravním prostředkem byly vlastní nohy nebo koňský povoz, kdy neexistovaly mapy, znamená lokalizace k obci Mnichov jediné: že z ní I. F. Tausch vyrážel na botanickou exkurzi a pravděpodobně se do ní zase vracel. I. F. Tausch také pro *C. alsinifolium* jasně uvádí výskyt na hadcovém podkladu. Na schedě položky tohoto druhu pocházející z jeho „Plantae Selectae“ je přímo uvedeno „Von Serpentinelfsen bei Einsiedel“. V argumentaci M. Toman je dále uvedeno, že rostliny z populace u žel. stanice Louka plně odpovídají Tauschovu protologu. Na dokladovém materiálu určeném M. Tomanem jako *C. alsinifolium* od obce Louka (PR) jsou ale rostliny druhu *C. arvense*.

Pro úplnost je třeba ještě uvést, že v údolí Teplé poblíž žel. stanice Louka se skutečně nachází malý výchoz hadce, lokalita je ovšem velmi maloplošná, byla objevena až v posledních letech a *C. alsinifolium* se na ní nevyskytuje (V. Melichar in litt.).

Za zcela nepodložené rovněž považuji ztotožnění *C. alsinifolium* s druhem *C. beckianum* Handel-Mazzetti & Stadlmann popsáním z Bosny.

Cerastium kablikianum bylo oprášeno jako samostatný druh vyskytující se jak na hadcovém, tak na nehadcovém podkladu a je odlišeno od *C. arvense* na základě odlišné morfologie květů a dřívější dobou kvetení. Dokladový materiál plně spadá do variability druhu *C. arvense*.

C. caesareosylvaticum podle typového materiálu (PR, Herb. Typ. 11510) zcela odpovídá dosavadnímu konceptu Tauschova druhu *C. alsinifolium*.

Za zcela samostatnou kapitolu považuji v článku stanovené nomenklatorické typy jmen *C. alsinifolium* Tausch a *C. kablikianum* Wolfner. Oba jsou totiž ukázkou toho, jak lze v této činnosti nadělat více škody než užítku, což je, vzhledem k časové prioritě, která zde podle Kódu platí, více než nepřijemné.

Za typ Tauschova jména *C. alsinifolium* je vybrána položka no. 253 z Tauschova exsikátu Herbarium Florae Bohemicae, uložená v PR. M. Toman tento svůj výběr nijak zvlášť nezduvodňuje, pouze konstatuje, že v herbářové sbírce Univerzity Karlovy (PRC) typový materiál druhu nenalezl. Vlastní rozsáhlý Tauschův herbář je však uložen právě v této sbírce a zde jsou také i dvě typové herbářové položky Tauschovou rukou označené jako *C. alsinifolium*. Kromě nich jsou tu i další sběry z uvedeného Tauschovy exsikátové sbírky, jejich duplikáty pak lze nalézt i jinde (např. PR). Výběr položky z Tauschova exsikátu za typ není zcela bez rizika. Tausch popsal *C. alsinifolium* v roce 1828 (Syll. Pl. Nov. Ratisbon. 2: 243), jeho Herbarium Florae Bohemicae ale vyšlo až v roce 1834. Nelze tudíž vyloučit možnost, že rostliny byly pro exsikátovou sbírku sebrány až po platném uveřejnění jména. M. Toman přitom na str. 91 sám touto alternativou vysvětluje rozdíly v popisech

Tausche a Wolfnera (Wolfner na základě Tauschova exsikátu no. 253 popisuje *Cerastium tauschianum*), potom by ale tuto položku nebylo možné použít k ustanovení lektotypu, ale pouze neotypu. Originální Tauschovy položky *C. alsinifolium* psané jeho rukou přitom nejsou uloženy pouze v herbáři Univerzity Karlovy (PRC), ale dvě se nacházejí i v herbáři Národního muzea, kde je M. Toman studoval!

Stanovení typu jména *C. kablikianum* Wolfner (Lotos 4:153, 1854) je chybně zcela. V PR se nacházejí tři položky, na kterých je uvedeno jméno *C. kablikianum*. Schedy dvou z nich jsou psány rukou J. Kablíkové, na jedné z nich je perem Wolfnerovou rukou připsáno „*C. kablikianum* Wolfner!“ a druhé je tužkou, rukopisem, u kterého též nelze vyloučit Wolfnerovo autorství, napsáno „*kablikianum!*“. Třetí položka pochází z herbáře E. Hofmanna, je celá psána Hofmannovou rukou a je na ni uvedeno „*Cerastium kablikianum* Wolfner / Einsiedel / J. Kablik“. Tato třetí položka byla stanovena jako lektotyp jména *C. kablikianum*. Tuto položku ale Wolfner při stanovení nového jména téměř jistě vůbec neměl v ruce, protože v té době byla v herbáři E. Hofmanna. Sběry E. Hofmanna se do sbírek Národního muzea prokazatelně dostaly v letech 1859 a 1861, z dřívějších let jiný záznam neexistuje. Kdy se do herbáře Národního muzea dostal herbář Wolfnera není známo, jediná zmínka v akcesitním katalogu pochází až z roku 1939, kdy je v akcesitní knize zaznamenána koupě staršího herbáře z poloviny 19. století obsahujícího mimo jiné též jeho sběry. Jako nejpravděpodobnější scénář se jeví, že multiplikát *Cerastium alsinifolium*, který J. Kablíková nasbírala, byl přes Opizův výměnný ústav rozeslán různým sběratelům, mezi nimiž byli i E. Hofmann a V. Wolfner, Wolfner pak na základě položky ve svém herbáři popsal *C. kablikianum*, Hofmann po uveřejnění jména v tisku schedu u své položky celou přepsal a v herbáři Národního muzea se obě sešly až dodatečně.

Na závěr nezbývá než shrnout, že velkokvěté rožce ve Slavkovském jsou stále dva: *Cerastium alsinifolium* Tausch [Syll. Pl. Nov. Ratisb. 2: 243 (1828). – Syn.: *C. kablikianum* Wolfner Lotos 4: 153 (1854). – *C. tauschianum* Wolfner Lotos 4: 152 (1854). – *C. caesareosylvaticum* Toman Čas. Nár. Muz., ser. natur., 172: 98 (2003)], rostoucí výhradně na hadcích (nejen na výslunných skalách, ale i v podrostu hadcových borů, nezřídka i na mezofilních stanovištích), a *Cerastium arvense* L. [Sp. Pl. 438 (1753)], široce rozšířené a zasahující i na okraje hadcových těles.

Toman M. (2003): Charakteristische ausdauernde Arten der Gattung *Cerastium* im südöstlichen Teil von Slavkovský les (Kaiserwald, Tschechoslowakei) und die Problematik der Art *Cerastium alsinifolium*. – Čas. Nár. Muz., ser. natur., 172: 81–108.

O. Šída

Cerastium tenoreanum Ser.

C1

17c. Pavlovské kopce, 7165d, Klentnice (distr. Břeclav): rezervace Tabulová, suchý trávník poblíž vrcholové kóty Stolové hory (458,5) 0,6 km ZJZ od kostela, J. Danihelka 2002 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267c, Břeclav: suchý trávník na náspu u čerpací stanice jižně od Pohanska, ca 4 km JJV od náměstí, K. Šumberová 2002; Dlouhý hrúd mezi Dyjí a plotem obory, rozvolněný suchý trávník ve střední části lokality ca 5,7 km JJV od náměstí, K. Šumberová, 2002 (Danihelka & Šumberová 2004).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367b, Lanžhot (distr. Břeclav): Dúbravenská louka jižně od Dúbravenské silnice, sušší místa s narušeným drnem ca 5,1 km J od kostela, K. Šumberová, 2002 (Danihelka & Šumberová 2004).

Chenopodium chenopodioides (L.) Aellen

A2→C1

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266a, Sedlec (distr. Břeclav): obnažené dno Nesytu mezi rezervací Slanisko u Nesytu a Včelínkem v místě, kde se vleává Včelínok do Nesytu, ca 0,4 km JV od kostela, J. Danihelka 2001 BRNU, MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266b, Hlohovec (distr. Břeclav): jihovýchodní část Hlohoveckého rybníka ca 1 km ZSZ od chrámu Tří Grácií, na obnaženém okraji rybníka, K. Šumberová 1997 BRNU (Danihelka & Šumberová 2004).

Chenopodium murale L.

C1

- 17b. Pavlovské kopce, 7165b, Horní Věstonice (distr. Břeclav): u paty domovní zdi v dolní části návsi ca 100 m Z od kostela, leg. J. Danihelka 2002 MMI; Perná (distr. Břeclav): v zahrádce v západní části vsi ca 0,2 km JZ od kostela, 2002 J. Danihelka (Danihelka & Šumberová 2004).
- 17b. Pavlovské kopce, 7165d, Klentnice (distr. Břeclav): u cesty za vsí k fotbalovému hřišti v sedle mezi Růžovým vrchem a Stolovou horou, leg. J. Danihelka 1999 MMI; okraj cesty vedoucí podél východního okraje vsi ca 0,1 km V od kostela, leg. J. Danihelka 1998 MMI; u autobusové zastávky na jižním okraji obce, leg. J. Danihelka 1995 MMI; Mikulov (distr. Břeclav): vojenské cvičiště východně od Kočičí skály ca 2,2 km SSV od kostela u náměstí, leg. J. Danihelka 2001 MMI; u Dietrichštejnské hrobky na náměstí, vedle pošty a na náměstíčku pod Kozím hrádkem, 1996–2002 J. Danihelka (Danihelka & Šumberová 2004).
- 17b. Pavlovské kopce, 7166a, Pavlov (distr. Břeclav): záhumenkový vinohrad na jižním okraji vsi u cesty k bývalému zemědělskému družstvu ca 0,2 km JV od kostela, leg. J. Danihelka 2002 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 17b. Pavlovské kopce, 7166c, Mikulov (distr. Břeclav): pole u větrolamu ca 2,8 km V–VJV od kostela u náměstí, leg. J. Danihelka 1997 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7266a, Sedlec (distr. Břeclav): pod obecním úřadem u šaten fotbalového hřiště 0,3 km JZ od kostela, 2002 J. Danihelka (Danihelka & Šumberová 2004).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7166d, Bulhary (distr. Břeclav): mezi vinnými sklepy v jihovýchodní části vsi, leg. J. Danihelka 1995 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266b, Lednice (distr. Břeclav): podél cesty do zámeckého parku v parčíku před železničním nádražím ca 0,6 km J–JJV od zámecké kaple, leg. J. Danihelka 1998 MMI; Hlohovec (distr. Břeclav): jižní břeh Hlohoveckého rybníka 0,3 km ZSZ od kostela, leg. J. Danihelka 1995 MMI; v zastavbě ca 0,35 km JV od kostela, leg. J. Danihelka 1998 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

Chimaphila umbellata (L.) Barton

C1

79. Zlínské vrchy, 6872c, Ludkovice (distr. Zlín): vrch Sýkoří (387,5 m), ve světlejším borovém lese 1,1 km ZSZ od obce, 390–400 m n. m., 1966 not. J. Tomášek (Tomášek 1967); 1999 not. M. Elsnerová & V. Elsner; ca 50 exemplářů, 6. 4. 2004 not. M. Elsnerová, V. Elsner & P. Batoušek.
79. Zlínské vrchy, 6873a, Loučka (distr. Zlín): na kraji borového lesa na J svahu vrchu Doubrava na SZ okraji obce, 475 m n. m., 1962 not. J. Tomášek (Tomášek 1967); ca 100 exemplářů na ploše 25 m², 10. 4. 2004 not. P. Batoušek.

79. Zlínské vrchy, 6873b, Mirošov (distr. Zlín): „Rasov“, řídký smíšený les k Novému Dvoru 0,5–0,8 km VSV od obce, leg. A. Richter, 1955 (GM); 13. 4. 2004 P. Batoušek (neověřeno).

Výskyt tohoto kriticky ohroženého druhu na území jihovýchodní Moravy je vzácný. V okrese Zlín jej poprvé sbíral A. Richter v roce 1955. Pro velkoplošné změny v lesním porostu se nález na této lokalitě patrně nebude opakovat. V letech 1960–1966 zimozelen našel Tomášek (1967) na třech lokalitách. Po 33 letech se podařilo manželům Elsnerovým po několika letech hledání znovu objevit nepřesně udanou lokalitu u Ludkovic. V terénu snadno přehlédnutelný druh je možné vyhledávat již po roztátí sněhu před počátkem vegetace. V okrese Zlín roste v sekundárních borech na zamechovatělých mezofilních půdách. Přestože je výskyt vzácného taxonu v této oblasti doložen herbářovými položkami a byl publikován, zůstal nepovšimnut a nedostal se do souborných děl o naší květeně (Dostál 1989, Hejný & Slavík 1990).

Tomášek J. (1967): Příspěvek ke květeně jihovýchodní Moravy. – Zpr. Čs. Bot. Společ. 2: 121–122.

P. Batoušek

Cirsium brachycephalum Juratzka

C1

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7167a, Rakvice (distr. Břeclav): zamokřené sníženiny v poli mezi dálnicí a silnicí Břeclav – Hustopeče, ca 1,3 a 1,65 km JV od železniční zastávky Rakvice, SZ od regulovaného toku Trkmanky, okraje rozvolněné slanomilné rákosiny, ca 700 rostlin, 162 m n. m., leg. & photo P. Lustyk, 27. 10. 2002 (BRNM); 29. 6. 2003 & 19. 7. 2004 not. P. Lustyk & V. Rybka.

[fytoocenologický snímek č. 540354 in TURBO-VEG, 4x4 m, 19. 7. 2004, P. Lustyk & V. Rybka, E₁ (90%): *Agrostis stolonifera* 3, *Cirsium brachycephalum* 3, *Pragmites australis* 3, *Potentilla anserina* 2, *Cirsium arvense* 1, *Lythrum salicaria* 1, *Plantago major* subsp. *intermedia* 1, *Bolboschoenus koshewnikowii* +, *Centaureum pulchellum* +, *Juncus compressus* +, *Samolus valerandii* +, *Schoenoplectus tabernaemontani* +, *Tripleurospermum inodorum* +, *Agrostis gigantea* r].

Pcháč krátkohlavý je endemitem Panonské nížiny a na Slovensku a v České republice na jižní Moravě dosahuje absolutní severní hranice svého rozšíření. Na jižní Moravě byl vzácný i v minulosti a většina jeho výskytů již zanikla. V roce 2002 byla známa již jen jediná populace na lokalitě Trkmanský Dvůr u Rakvic; *C. brachycephalum* zde osídluje val na západním břehu rybníčku, který byl vybudován poměrně nedávno. V roce 2003 zde bylo pozorováno zhruba 65 kvetoucích jedinců a asi 20 sterilních růžic (Lustyk 2003), avšak v červenci 2004 pouze jediná kvetoucí rostlina! Poblíž Rakvic rostil tento druh ještě v nedávné době na okraji materiálových jam podél železniční trati Brno – Břeclav, které však byly zavezeny a rekultivovány (cf. Grulich 1984) a v rákosině přiléhající k ohybu Trkmanky, ca 2,1 km V od středu obce (V. Grulich in verb.).

Nově nalezená populace je vzdálena zhruba 1 km jihozápadně od výskytu u Trkmanského Dvora a nachází se na okraji zamokřených terénních sníženin v poli. Pozemek bývá příležitostně přeoráván, ovšem jen v sušších obdobích, kdy je možný vjezd zemědělské techniky. Populace pcháče může být tedy ohrožena přímou destrukcí stanoviště, avšak naproti tomu občasné narušování umožňuje klíčení semenáčků a zpomaluje zarůstání rákosem. Vegetace představuje rozvolněné porosty subhalofilních rákosin sv. *Cirsio*

*brachycephali-Bolboschoenion compacti*²⁾ s *Bolboschoenus koshevníkovi*, *Schoenoplectus tabernaemontani*, *Lotus tenuis* a *Melilotus dentatus*, na které v místech trvale zaplavených navazují porosty *Phragmites australis*.

Poněkud nejasné jsou okolnosti ohledně objevu tohoto druhu na našem území. Za prvního nálezece *C. brachycephalum* u nás je považován brněnský důlní inženýr Albin Wildt (Krist 1937: 11), který jej údajně v roce 1911 sbíral u Podivína a snad i pozoroval z vlaku na dalších místech podél trati až k Popicím: „... spärlich auf einer Wiese bei Kostel. Ich glaube aber diese Kratzdistel aus dem Waggonfenster an mehreren Stellen auch weiter nördlich bis Poppitz beobachtet zu haben.“ (Wildt 1911: 84; cf. etiam Wildt 1918: 186). O rok později potvrzuje první nález a druhý upřesňuje s tím, že druh pronikl až po Rakvičce: „... ist vom vorjährigen Standorte, Kostel, bis Rakwitz vorgedrungen.“ (Wildt 1912: 61). Nejstarší herbářový doklad *C. brachycephalum* z našeho území se nalézá v BRNM a je opatřen anonymní česky psanou schédou: „Hustopec – Rakvičce červenec 1911“; písmo sice není Wildtovo (K. Sutový in litt.), ale nevylučuje to, že sběratelem mohl být Wildt (cf. Grulich 1987: 16); dalším nejstarším dokladem je „Mähren: Rakwitz bei Auspitz“ (Wildt 1914 PR); tedy samotná první lokalita doložena vůbec není. Zdali Wildt sbíral *C. brachycephalum* u Rakvic a Podivína opravdu v roce 1911 je dále poněkud zamlženo faktem, že od Podivína udává Wildt (1909: 118) křížence „*Cirsium palustre* × *rivulare* forma *palustriforme*“, ačkoli zde žádný z rodičovských druhů neroste (cf. Bureš 2004). Herbářový doklad, který by identitu takového křížence na samotné lokalitě vyjasnil, neexistuje. V BRNM se však nachází položka *C. brachycephalum* správně určená a sbíraná na Svätöjurském Šúru u Bratislavy (Sabransky 25. VIII. 1884 BRNM), kterou Wildt opatřil revizním štítkem „*Cirsium palustre* × *rivulare* f. *palustriforme* Čel.“. Je proto nanejvýš pravděpodobné, že nález *C. brachycephalum* u Podivína učinil Wildt již v roce 1908 nebo dříve, ale rostlinu nesprávně určil, o čemž později pomlčel. Wildt však nebyl prvním, kdo u nás druh zaznamenal. Dosud opomíjenou nejstarší lokalitou u nás a zároveň nejsevernější lokalitou areálu tohoto panonského endemita je slanisko na východním břehu bývalého Měninského jezera odkud jej tehdy evangelický kazatel v Brně M. Ch. Ferdinand Hochstetter (1825 [ms. dat. 1. Dec. 1824]: 521–522) udává pod jménem *Cnicus polyanthemus*³⁾ (cf. Rohrer & Mayer 1835: 138). Druhým nejstarším zapomenutým obecně lokalizovaným údajem z našeho území jsou nivy u Břeclavi (Reissek 1841a: 686), resp. nivy u Lednice (Reissek 1841b: 136), odkud je druh autorem udáván pod jménem *Cirsium chaillieti* Gaudin⁴⁾. V Reisskově pojetí jsou lokality od Břeclavi a Lednice téměř jistě totožné.

²⁾ Svaz *Cirsio brachycephali-Bolboschoenion compacti* (Passarge 1978) Mucina in Balátová-Tuláčková et al. 1993 je laděn více ponticko-panonsky (výskyt na Moravě a Slovensku je na severním a západním okraji areálu svazu) než svaz *Scirpion maritimi* (cf. Moravec 1995), který má (sub)atlantický charakter a je jeho vikariantní jednotkou (cf. Ořahelová et al. in Valachovič 2001: 161–164).

³⁾ Pod Linnéovským jménem *Carduus polyanthemus* rozlišil dnešní *C. brachycephalum* u Svätöjurského Šúru poprvé Lumnitzer (1791: 357), který řadil do rodu *Carduus* téměř všechny naše dnešní druhy pcháčů; Lumnitzerův údaj posléze do rakouské flóry zahrnul Schultes (1814: 470–471); v dnešním pojetí je jméno *Carduus polyanthemus* L. totožné s *Carduus crispus* L.

- Bureš P. (2004): *Cirsium* Mill. – pcháč. – In: Slavík B. & Štěpánková J. [eds], Květena České republiky, 7: 385–419, Academia, Praha.
- Grulich V. (1984): [Kriticky ohrožené druhy rostlin v ČR.] Pcháč krátkohlavý. – Památky a Přír. 9/1984: p. titul. 3.
- Grulich V. (1987): Slanomilné rostliny na jižní Moravě. – Český svaz ochránců přírody, Břeclav, 70 p.
- Hochstetter G. [recte C. vel Ch.] F. (1825): Uebersicht der Merkwürdigsten aus Mährens Flora. – Flora 8: 513–525, 529–537.
- Krist V. (1937): Příspěvek k poznání květeny Československé II. [Ad floram Czechoslovaciam additamentum II.] – Spisy Přírod. Fak. Masaryk. Univ. 238: 1–17.
- Lummitzer S. (1791): Flora posoniensis. – Lipsiae.
- Lustyk P. (2003): *Cirsium brachycephalum* Jur. – In: Natura 2000 – mapování a botanický průzkum lokalit ohrožených druhů vyšších rostlin (Trkmanský dvůr). – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha].
- Moravec J. et al. (1995): Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení. Ed. 2. – Severočes. Přír., suppl. 1995/1: 1–206.
- Reissek S. (1841a): Beiträge zur Flora Mährens. – Flora 24: 673–699.
- Reissek S. (1841b): Supplement zu Rohrer's und Mayer's Flora von Mähren. – Mitt. Mähr. Schles. Ges. Ackerb., Brünn, 40: 135–136.
- Rohrer R. & Mayer A. (1835): Vorarbeiten zu einer Flora des Mährischen Gouvernements ... – Brünn, (44) + 218 p.
- Schultes J. A. (1814): Österreichs Flora. Zweyte ganz umgearbeitete, vermehrte und verbesserte Auflage – Wien.
- Valachovič M. [ed.] (2001): Rastlinné spoločenstvá Slovenska. 3. Vegetácia mokradí. – Veda, Bratislava, 435 p.
- Wildt A. (1909): Beiträge zur Flora Mährens. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 47 (1908): 113–118.
- Wildt A. (1911): Notizen zur Flora von Mähren. – Zeitschr. Mähr. Landesmus., Brünn, 11: 79–84.
- Wildt A. (1912): Beitrag zur Flora von Mähren. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 50 (1911): 56–62.
- Wildt A. (1918): Neue Phanerogamen-Funde aus Mähren. – Österr. Bot. Zeit. 67: 185–186.

P. Lustyk & P. Bureš

***Clematis recta* L.**

C3

37c. Nezdické vápence, 6847b, Strašín (distr. Klatovy): PP Strašinská jeskyně – na vápencovém výchozu vlevo od cesty vedoucí z okresní silnice ke vchodu do jeskyně, celkem 5 exemplářů, 49° 10' 59,2" N, 13° 37' 44,6" E, 570 m n. m., 18. 5. 2004, not. M. Štech, F. Procházka & T. Jakšičová.

Nový druh pro uvedený fytochorion, v jižní části Čech mimořádně vzácný. Dosud byl zdejší výskyt omezen pouze na dvě lokality (PR Pučanka u Hejné a vrch Kalich nad Sušicí) v území Sušicko-horažďovických vápenců (cf. Chán 1999: 94).

F. Procházka & M. Štech

***Cnidium dubium* (Schkuhr) Thell.**

C2

63g. Opatovské rozvodí, 6264b, Javorník (distr. Svitavy): loučka na okraji lesa 0,5 km JV od středu osady Kukle, 480 m n. m., leg. P. Lustyk, 29. 7. 2001 (BRNM).

⁴⁾ Konfúzní jméno *Cirsium chailleti* bylo před Juratzkovým popisem *Cirsium brachycephalum* běžně rakouskými botaniky užíváno pro označení dnešního *C. brachycephalum*; v dnešním pojetí je jméno *Cirsium chailleti* Gaudin totožné s *Cirsium palustre* (L.) Scop.

[fytoocenologický snímek č. 540327 in TURBO-VEG, 18 m², 29. 7. 2001, P. Lustyk, E₁ (95 %): *Achillea ptarmica* 3, *Cnidium dubium* 2, *Jacea pratensis* 3, *Avenella flexuosa* 2, *Lathyrus pratensis* 2, *Melampyrum pratense* 2, *Agrostis capillaris* 1, *Betonica officinalis* 1, *Deschampsia caespitosa* 1, *Festuca rubra* 1, *Hypericum maculatum* 1, *Phleum pratense* 1, *Prunella vulgaris* 1, *Sanguisorba officinalis* 1, *Vicia cracca* 1, *Elytrigia repens* +, *Holcus lanatus* +, *Potentilla erecta* +, *Trifolium hybridum* +, *Dactylis glomerata* r, *Leontodon autumnalis* r, *Stellaria graminea* r, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* r, *Trifolium dubium* r].

Pozoruhodný a značně izolovaný výskyt, vzdálený od nejbližších lokalit tohoto druhu v Pardubickém Polabí zhruba 60 km. Bohatá populace jarvy žilnaté roste ve fragmentu louky na okraji lesa, porost se svým druhovým složením blíží vegetaci sv. *Molinion* a některé z druhů této jednotky lze nalézt i v sousedícím rozsáhlém lučním porostu, který však byl již dříve zmeliorován. Střídavě vlhké bezkolencové i pcháčové louky byly v minulosti v okolí osady Kukle plošně převažujícím typem luční vegetace.

P. Lustyk

67. Českomoravská vrchovina, 6759d, Opatov (distr. Třebíč): PR Opatovské zákopy (oddělená západní část chráněného území), luční enkláva v lese ca 3,25 km JZ od kostela ve středu obce, několik desítek rostlin podél občas používané lesní cesty, 650 m n. m., 1998, not. P. Lustyk; leg. P. Lustyk, 6. 9. 2001 (BRNM); leg. L. Čech, 3. 10. 2001 (MJ).

[fytoocenologický snímek č. 540328 in TURBO-VEG, 4 m², 6. 9. 2001, P. Lustyk, E₁ (100 %): *Hypericum maculatum* 3, *Agrostis capillaris* 2, *Cirsium palustre* 2, *Deschampsia caespitosa* 2, *Festuca rubra* 2, *Potentilla erecta* 2, *Achillea millefolium* 1, *Avenella flexuosa* 1, *Briza media* 1, *Carlina acaulis* 1, *Cnidium dubium* 1, *Holcus lanatus* 1, *Knautia drymeia* 1, *Trifolium pratense* 1, *Carex pallescens* +, *Lathyrus pratensis* +, *Luzula multiflora* s. str. +, *Polygala vulgaris* +, *Ranunculus acris* +, *Vicia cracca* +, *Lychnis flos-cuculi* r; E₀ (5 %): neanalyzováno].

V roce 1998 posloužila zmíněná lesní cesta ke svázení dřeva a část populace byla poškozena projíždějí lesní technikou.

67. Českomoravská vrchovina, 6859b, Opatov (distr. Třebíč): PR Opatovské zákopy, severozápadní okraj členité luční enklávy v lese 3,25 km JJZ od kostela ve středu obce, 650 m n. m., ca 5 sterilních rostlin na stanovišti zarůstajícím *Lysimachia vulgaris* a *Deschampsia caespitosa*, leg. P. Lustyk, 2. 7. 1998 (herb. Lustyk); několik desítek rostlin, 3. 10. 2001 not. L. Čech; 49° 11' 52" N, 15° 38' 32" E, leg. L. Ekrt, 12. 6. 2004 (herb. Ekrt) (Ekrt 2004); 2004 not. Č. Vitner (Vitner 2004).
67. Českomoravská vrchovina, 6859b, Sedlatice (distr. Jihlava): lokalita Na rozsičkách, luční enkláva v lese 1,5 km SSV od kóty Kuklíp (667,0), ca 640 m n. m., (Balátová-Tuláčková & Ondráčková 1993), leg. J. Švarc, 12. 10. 2000 (herb. Švarc); leg. P. Lustyk, 6. 9. 2001 (BRNM); 3. 10. 2001 not. J. Švarc & L. Čech.

[fytoocenologický snímek č. 540355 in TURBO-VEG, 10 m², 12. 10. 2000 J. Švarc, celková pokryvnost 60 %, E₂ (10 %): *Salix aurita* 1, E₁ (60 %): *Calamagrostis epigejos* 2, *Achillea millefolium* 1, *Ajuga reptans* 1, *Angelica sylvestris* 1, *Cnidium dubium* 1, *Dactylis glomerata* 1, *Lycopus europaeus* 1, *Potentilla erecta* 1, *Ranunculus repens* 1, *Scirpus sylvaticus* 1, *Veronica chamaedrys* 1, *Equisetum sylvaticum* +, *Fragaria vesca* +, *Lathyrus pratensis* +, *Sanguisorba officinalis* +].

67. Českomoravská vrchovina, 6859b, Sedlatice (distr. Jihlava): luční enkláva 1,1 km SV-VSV od osady Kasárna, ca 640 m n. m., leg. J. Švarc & M. Jandová, 5. 10. 2000 (herb. Švarc); leg. P. Lustyk, 6. 9. 2001 (BRNM); 3. 10. 2001 not. J. Švarc & L. Čech.

[fytoocenologický snímek č. 540329 in TURBO-VEG, 6 m², 6. 9. 2001 P. Lustyk, celková pokryvnost 95 %, E₁ (60 %): *Arrhenatherum elatius* 2, *Cnidium dubium* 2, *Hypericum maculatum* 2,

- Lathyrus pratensis* 2, *Phleum pratense* 2, *Achillea millefolium* 1, *Centaurea jacea* subsp. *jacea* 1, *Festuca rubra* 1, *Mentha arvensis* 1, *Populus tremula* 1, *Ajuga reptans* +, *Cirsium arvense* +, *Lychnis flos-cuculi* +, *Lysimachia vulgaris* +, *Melampyrum nemorosum* +, *Plantago lanceolata* +, *Poa pratensis* +, *Potentilla erecta* +, *Prunella vulgaris* +, *Ranunculus acris* +, *Rumex acetosa* +, *Selinum carvifolia* +, *Veronica chamaedrys* +, *Vicia cracca* +, *Galium album* s. l. r, *Melampyrum pratense* r].
67. Českomoravská vrchovina, 6858c, Mysletice (distr. Jihlava): okraj vlhkého příkopu v louce při SZ břehu Mackova rybníka, ca 700 m SV od obce, 550 m n. m., 1995 not. F. Lysák; leg. L. Čech, 19. 9. 2000 (MJ).
[fytoocenologický snímek č. 540326 in TURBO(VEG), 2 m², 31. 8. 2001, L. Čech & P. Doležal, celková pokryvnost 100 %; E₁ (98 %): *Arrhenatherum elatius* 4, *Agrostis stolonifera* 3, *Festuca rubra* 2, *Achillea millefolium* 1, *Artemisia vulgaris* 1, *Centaurea jacea* 1, *Cnidium dubium* 1, *Dactylis glomerata* 1, *Elymus repens* 1, *Galium uliginosum* 1, *Leucanthemum vulgare* agg. 1, *Ranunculus repens* 1, *Rumex acetosa* +, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* +, *Urtica dioica* +, *Vicia cracca* +, E₀ (15 %): neanalyzováno].
67. Českomoravská vrchovina, 6662b, Ořechov u Křižanova (distr. Žďár nad Sázavou): vlhčí louky při okraji lesa SZ od Ořečovského rybníka, ca 1 km ZSZ od železniční zast. v obci, 555 m n. m., leg. L. Čech & F. Lysák, 7. 9. 2000 (MJ).

V roce 1993 byl poprvé publikován nález jarvy žilnaté z Českomoravské vrchoviny z lokality „Na rozsičkách“ ležící zhruba severozápadně od obce Hory u Předína (Balátová-Tuláčková & Ondráčková 1993: 82). Vzhledem k tomu, že nebyl doložen herbářovou položkou a že vegetace, která zde byla pozorována se svým charakterem vymykala dosavadním představám o ekologických nárocích tohoto druhu na jihozápadní Moravě, byl údaj považován za sporný (Grulich in Slavík 1997: 368). V roce 1998 však byly v rámci inventarizačního průzkumu v PR Opatovské zákopy (Lustyk 1998) nalezeny dvě populace vzdálené od lokality „Na rozsičkách“ zhruba 700 m a následně v roce 2000 byla jarva potvrzena J. Švarcem také ve dvou mikrolokalit ležících poněkud jižněji, které s velkou pravděpodobností odpovídají právě této původní lokalitě. Nyní je jisté, že se v území jihozápadně od Opatova tento druh vyskytuje a stejně tak je potvrzena i skutečnost, že ekologická amplituda tohoto druhu na Moravě je poněkud širší než jeho dříve předpokládaná vazba na široká údolí středních a dolních částí toků velkých řek. Tuto skutečnost potvrzují i výskyty u Mysletic a Ořechova. V obou případech jde o okraje odvodněných, intenzivně využívaných lučních porostů, zcela mimo nivy větších vodních toků. Výskyt u Mysletic může mít vzdáleně (ca 20 km) souvislost s relativně nedávným nálezem v nivě Dyje u Písečného nedaleko Dačic (V. Chán et al. in litt.) již ve fytogeografickém okrese Moravské podhůří Vysočiny (68). V souvislosti s lokalitou u Ořechova je možno zmínit pozoruhodný výskyt dalších druhů s podobnými ekologickými nároky (*Thalictrum flavum* a *Silaum silaus*), které v blízkém okolí (Sklenské nad Oslavou, Ořechov) dosahují altitudálního maxima v ČR (Osvačilová in Hejný & Slavík 1988: 467–468, Křisa in Slavík 1997: 350–352, Lysák 2000: 69, 73). Dosud jedinou uváděnou lokalitou druhu z fytogeografického okresu Českomoravská vrchovina byl Nový rybník u Moravských Budějovic (Grulich in Slavík 1997: 368, Šmarda 1996: 110), nacházející se velmi těsně při hranici s Moravským podhůřím Vysočiny.

P. Lustyk & L. Čech

- Balátová-Tuláčková E. & Ondráčková (1993): Vlhké louky Třebíčska. – Přírodověd. Sborn. Západoslov. Muz. Třebíč 19: 59–86.
- Ekrť L. (2004): Nová říše – Opatov (J0219), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha].
- Lustyk P. (1998): Botanický inventarizační průzkum přírodní rezervace Opatovské zákopy, k. ú. Opatov. – Ms., 12 p. [Depon. in.: Okresní úřad Třebíč & Krajský úřad kraje Vysočina, Jihlava].
- Lysák F. (2000): Ohrožená mokřadní květena Velkomeziříčska a její ochrana. – Ms., 109 p. [Dipl. pr.; depon. in: Knih. PŘF UP Olomouc].
- Šmarda P. (1996): Botanická studie vybraných oblastí Moravskobudějovicka s dokumentací – Ms., 138 p. [Práce SOČ; depon. in: Gymn. Mor. Budějovice].
- Vitner Č. (2004): Plán péče pro PR Opatovské zákopy na období 2005–2014. – Ms., 23 p. [Depon. in: Krajský úřad kraje Vysočina, Jihlava].

***Coleanthus subtilis* (Tratt.) Seidl**

C2

- 36a. Blatensko, 6448d, Metly u Mladého Smolivce (distr. Strakonice): obnažené dno rybníka Metelský, ca 500 m n. m., ojedíněle, leg. M. Soukup, 21. 6. 2003 (herb. Soukup) [rev. M. Štech].
- 36a. Blatensko, 6448d, Pozdyně u Hvožd'an (distr. Příbram): obnažené dno rybníka Melín ca 0,6 km JZ od osady, ca 510 m n. m., ojedíněle, leg. M. Soukup, 12. 7. 2003 (herb. Soukup) [rev. M. Štech].
39. Třeboňská pánev, 7254a, Žár u Trhových Svinů (distr. České Budějovice): obnažené dno rybníka Žárský, při jižním břehu, 508 m n. m., roztroušeně, leg. M. Soukup, 11. 10. 2003 (herb. Soukup) [rev. M. Štech].
67. Českomoravská vrchovina, 6956d, Klášter (distr. Jindřichův Hradec): pospolitě na obnaženém dně Klášterského rybníka V od kostela v osadě, 655 m n. m., 13. 6. 2004 not. D. Dítě & M. Kubandová; leg. M. Štech, M. Jakšičová, F. Kolář & L. Lipl, 13. 6. 2004 (herb. PŘF JČU České Budějovice).

***Conyza triloba* Decne**

- 36a. Blatensko, 6549b, Černívsko (distr. Strakonice): u rybníka v obci, leg. M. Deyl, 5. 1971 (PR) (Šída 2003).

Nový zavlečený druh pro ČR.

***Conyza bonariensis* (L.) Cronq.**

47. Šluknovská pahorkatina, 4952d, Šluknov (distr. Děčín), na kompostě z bavlněného odpadu na dvoře přádelny Benar 13 u nádraží, 340 m n. m., leg. V. Jehlík, 15. 10. 1965 (PRA) (Šída 2003).
- 56b. Jilemnické Podkrkonoší, 5458a, Košťálov (distr. Semily), u skládky bavlněného odpadu na dvoře přádelny bavlny Kolora 07 na pravém břehu Olešnice J od kóty 472, 360 m n. m., leg. V. Jehlík, 12. 10. 1964 (PRA) (Šída 2003).

Nový zavlečený druh pro ČR.

- Šída O. (2003): *Conyza triloba*, new to Europe, and *Conyza bonariensis*, new to the Czech Republic. – *Preslia* 75: 249–254.

***Conringia orientalis* (L.) Dumort.**

C1

- 13a. Rožďalovická tabule, 5757, Městec Králové (distr. Nymburk): okraj pole vpravo od zpevněné polní cesty k západnímu okraji lesa Holička, 7. 2002 not. J. Roleček (Rydlo 2003).
19. Bílé Karpaty stepní, 7071, Nivnice (distr. Uherské Hradiště) (Otýpková: *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 38: 47–61, 2003).

***Corispermum canescens* Kit.**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, Ivančice (distr. Brno): 49° 05' 45" N, 16° 21' 58" E (Vymyslický & Grulich: *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 39: 167–170, 2004).

Crepis praemorsa* (L.) F. L. Walther*C2**

- 71b. Drahanská plošina, 6366d, Kladky (distr. Prostějov): údolí Bělé, 600 m SSV od železniční zastávky Šubířov, mokřad a vysychavá louka u bývalého areálu SSM hotel Upolín, 520 m n. m., na slatinné loučce asi 10 rostlin, na protější straně potoka 20 rostlin, leg. J. Komárek, 15. 5. 2004 (herb. Komárek) [rev. B. Trávníček].

Crepis setosa* Haller fil.*C1**

- 17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7166c, Mikulov (distr. Břeclav): obora Bulhary, severní okraj velkého jeteliště východně od tzv. Automobilky za 4,7 km VSV–V od kostela u náměstí, J. Danihelka 1997 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

Cuscuta lupuliformis* Krockner*C1**

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7166a, Milovice (distr. Břeclav): rezervace Křivé jezero, u cesty od louky u Křivého jezera k severnímu okraji rezervace ca 2 km V od kostela, 1998 J. Danihelka (Danihelka & Šumberová 2004).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267c, Břeclav: u výpusti odlehčovacího kanálu těsně před mostem trati Břeclav – Znojmo 0,75 km V od železniční zastávky Boří les, na vrbě trojmužné, J. Danihelka & K. Šumberová 1998 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

Cyperus michelianus* (L.) Link*C1**

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267c, Břeclav: Poštorná, mokřý písčité okraj Františkova rybníka v jeho SV části, ca 2,2 km J od železniční zastávky Boří les, 2002 K. Šumberová (Danihelka & Šumberová 2004).
38. Budějovická pánev, 6751d, Krč u Protivína (distr. Písek): obnažené dno malého rybníka mezi rybníky Mlýnský u Krče a Starý u Krče ca 1,4 km SSV od osady, ca 405 m n. m., několik desítek jedinců, leg. M. Soukup, 24.7.2003 (herb. Soukup) [rev. V. Žíla]; obnažené dno rybníka Čejka ca 1,6 km SV od osady, ca 410 m n. m., větší počet jedinců, leg. M. Soukup, 26. 9. 2003 (herb. Soukup) [rev. V. Žíla]; leg. M. Soukup, 13. 9. 2004 (herb. Soukup) [rev. M. Štech].

× *Dactylodenia gracilis* (A. Camus) Peitz**(= *Dactylorhiza fuchsii* × *Gymnadenia conopsea*)**

- 92a. Jizerské hory lesní, 5257a, Horní Maxov (distr. Jablonec nad Nisou): PR Malá Strana, 2 fertilní a několik sterilních exemplářů v jediném trsu, 2003 & 2004 photo M. Józsa [rev. F. Procházka].

Dianthus superbus* L. subsp. *superbus**C1–C2**

- 13a. Rožďalovická tabule, 5757d, Záhornice (distr. Nymburk): několik bohatých mikropopulací v zachovalé mochnové doubravě na SZ okraji Štítarského lesa (u jižního konce Jakubského rybníka), asi 3,9 km SZ od kostela sv. Markéty v Městci Králové, 205 m n. m., 50° 13' 59" N, 15° 15' 44" E, 13. 6. 2004 not. M. Štefánek.
- 13a. Rožďalovická tabule, 5757d, Městec Králové (distr. Nymburk): jediný trs na okraji lesní cesty v jižní části Kánovnického lesa, asi 2,6 km ZSZ–Z od kostela sv. Markéty v Městci Králové, 227 m n. m., 16. 5. 2004 not. M. Štefánek; několik trsů ve fragmentu mochnové doubravy ve střední části

Kánovnického lesa, asi 2,3 km ZSZ od kostela sv. Markéty v Městci Králové, 221 m n. m., 24. 7. 2004 not. M. Štefánek.

- 13a. Rožďalovická tabule, 5857, Dlouhopolsko (distr. Nymburk): Dlouhopolský rybník, subkontinentální doubrava při SV břehu, 7. 2002 not. J. Roleček (Rydlo 2003); Báňský les, několikahektarová mozaika zarůstajících lesních louček, březin a fragmentů subtermofilních doubrav uvnitř komplexu převážně kulturního lesa, 7. 2002 not. J. Roleček (Rydlo 2003).
- 74b. Opavská pahorkatina, Vřesina (distr. Opava): 49° 57' 13" N, 18° 11' 44" E; Krnov-Chomýž (distr. Opava): 50° 06' 13" N, 17° 37' 56" E (Pečinka & Dočkalová: *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 39: 411–420, 2004).

***Digitaria ischaemum* (Schweigger) Mühlenb.**

82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): mezi usedlostí U Čechů a usedlostí U Surovčáků, asi 2,17 km SSZ od kóty 923,3 (vrchol Makyta), kameny zpevněná lesní cesta na otevřeném výslunném místě, 610 m n. m., 49° 16' 56" N, 18° 09' 08" E, několik trsíčků, leg. K. Fajmon, 12. 8. 2003 (BRNU).

***Eleocharis quinqueflora* (F. X. Hartmann) O. Schwarz**

C1

- 13a. Rožďalovická tabule, 5756, Loučeň (distr. Nymburk): rybníček a travetinové prameniště s tůňkami nad ním 0,3 km VSV od Nového rybníka v lese 1,5 km S od obce, 7. 2002 not. Z. Kaplan (Rydlo 2003).

***Epipactis greuteri* H. Baumann & Künkele**

C1

- 71b. Dražanská plošina, 6467c, Jednov (distr. Prostějov): v příkopech po obou stranách silnice mezi obcemi Hrochov a Jednov, střed lokality výskytu ca 800 m J od kostela v obci, 48° 32' 21" N, 16° 52' 35" E, 520 m n. m., roztroušeně asi 70 rostlin, 25. 7. 2003 not. J. Komárek [rev. Z. Kežlínek].

Přestože se lokalita nachází u dosti frekventované silnice, která je v zimních měsících také občas solená, populace je vitální s mimořádně vzrostlými jedinci. Otázkou zůstává výskyt tohoto taxonu na Dražanské vrchovině na kyselém kulmském podloží, neboť *Epipactis greuteri* je považován za subkalcifilní druh. Je pravděpodobné, že výskyt populací při silnicích (Jednov, Horní Štěpánov) je podmíněn použitým materiálem na výstavbu vozovky či posypem obsahujícím zčásti i vápencovou horninu. Některé lokality na Dražanské vrchovině se nacházejí na podloží z jílových břidlic s menším obsahem karbonátů (Repešský žleb, údolí Brodeckého potoka a Bukovanky).

J. Podhorný

***Epipactis leutei* Robatsch**

→**C3**

70. Moravský kras, 6666c, Olomučany (distr. Blansko): Habrůvecká bučina, v habrobukovém porostu nad lesní cestou 2,1 km JJV od kostela, 400 m n. m., společně s *E. distans* C. Arvet-Touvet, leg. P. Batoušek, 31. 7. 1997 (herb. Batoušek).
- 71a. Bouzovská pahorkatina, 6268c, Mladeč (distr. Olomouc): v bučině na východním úpatí vrchu Třesín 0,5–1,0 km SSZ od obce, ca 250 m n. m., 5 exemplářů společně s *E. helleborine*, v odkvětu, leg. P. Batoušek, 3. 8. 2001 (herb. Batoušek).
- 76a. Moravská brana vlastní, 6472d, Hranice na Moravě (distr. Přerov): Velká Kobylanka, roztroušeně v celém dubohabrovém porostu 1,6 km VJV od kostela, 330 m n. m., 14 exemplářů, leg. P. Batoušek, 18. 7. 2004 (herb. Batoušek).

- 76a. Moravská brána vlastní, 6473c, Němetice (distr. Vsetín): les Doubrava, dubohabřina na výchozu těšinitu – pikritu, severní expozice, 1,9 km SV od obce, 310 m n. m., ca 20 exemplářů, not. 2002 M. Dančák (in verb.); 4 exemplářů leg. P. Batoušek, 21. 7. 2004 (herb. Batoušek).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171b, Nová Lhota (distr. Hodonín): Vápenky, v bučině u potoka Jamný pod křížováním potoka se silnicí 2,7 km VSV od Vápenek, 600 m n. m., 2 exempláře společně s *E. helleborine*, leg. P. Batoušek, 18. 7. 1999 (herb. Batoušek); Vápenky, ve staré bučině vpravo u silnice Kamenná bouda – Vápenky 1,8 km SV od Vápenek, 510 m n. m., leg. P. Batoušek, 18. 7. 1999 (herb. Batoušek).

Krušítko podhorský (*Leutei*) je zde poprvé uveden jako nový druh pro území České republiky. Hodnocení tohoto taxonu na úrovni druhu (Robatsch 1989) je západoevropskými botaniky odmítáno a pro jeho habituální podobnost s *E. neglecta* Kumpel (Kumpel) je k němu přiřazován v hodnotě pouhé formy nebo variety. Vzhledem k odlišné stavbě sloupku, především přítomnost funkční žlázky na zobánku, je druhové hodnocení oprávněné. U druhu *E. neglecta* je zobánek bez žlázky vzhůru zahnutý mezi brylky, u *E. leutei* je zobánek přímý, se žlázkou zpočátku funkční, která obvykle později zasychá.

Vykvétá v polovině července v bučinách nebo dubohabřinách na bazickém podkladu. Byl nalezen na vápencích, vyvělinách těšinitové formace (těšinity, pikrity) a magurském flyši. Pro studium tohoto taxonu jsou nejvhodnější lokality u Hranic a u Němetic.

Robatsch K. (1989): *Epipactis leutei* K. Robatsch, spec. nova – eine neue *Epipactis*-Art aus Kärnten. – *Carinthia* II, ser. 2, 99: 659–667.

P. Batoušek

Epipactis microphylla (Ehr.) Swartz

C1

- 76a. Moravská brána vlastní, Kopřivnice (distr. Nový Jičín): 49° 35' 02" N, 18° 09' 54" E; Štramberk (distr. Nový Jičín): 49° 35' 47" N, 18° 07' 09" E (Pečinka & Dočkalová: *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 39: 411–420, 2004).

Epipactis moravica Batoušek

→C1

19. Bílé Karpaty stepní, 7071b, Nivnice (distr. Uherské Hradiště): břehový porost Topolovského potoka 1,8 km Z od obce, 270 m n. m., leg. F. Kopeček, 15. 8. 1997 (herb. P. Batoušek) [det. P. Batoušek]; 70 exemplářů, leg. P. Batoušek, 12. 8. 2001 (GM holotypus). Locus classicus.
19. Bílé Karpaty stepní, 7071d, Horní Němčí (distr. Uherské Hradiště): „Lipiny“, na pravém břehu potoka pod starými topoly 2 km JV od kostela, 320 m n. m., leg. S. Staněk, 1925 (BRNM) [det. P. Batoušek 2000]; 5 exemplářů, leg. P. Batoušek, 11. 9. 1999 (herb. Batoušek).
19. Bílé Karpaty stepní, 7071d, Boršice u Blatnice (distr. Uherské Hradiště): pod topoly v břehovém porostu Boršického potoka 1,4 km JJV od kostela, 345 m n. m., 80 exemplářů, leg. P. Batoušek, 17. 8. 2003 (herb. Batoušek).
19. Bílé Karpaty stepní, 7072a, Suchá Loz (distr. Uherské Hradiště): břehový porost potoka tekoucího od Studeného vrchu kolem minerálky 2 km JJV od kostela, 365 m n. m., 6 exemplářů, leg. P. Batoušek, 26. 9. 1999 (herb. Batoušek).
19. Bílé Karpaty stepní, 7072a, Uherský Brod (distr. Uherské Hradiště): háj na Králově, leg. S. Staněk, 27. 7. 1924 (BRNM) [det. P. Batoušek 2000]; dubohabřina v okolí prameniště na severozápadním svahu kóty Královí (353), jižně dvora Králov, 4,2 km JV od nádraží, 330 m n. m., ca 100 exemplářů, leg. P. Batoušek, 26. 9. 1999 & 12. 8. 2001 (herb. Batoušek).

19. Bílé Karpaty stepní, 7072a, Korytná (distr. Uherské Hradiště): pod topoly v břehovém porostu potoka Lubná 2 km SSV od kostela, 290 m n. m., 1 exemplář, 9. 8. 2003 not. P. Batoušek.
- 20a. Bučovická pahorkatina, 6769d, Dívoky (distr. Kroměříž): habřina a nízká smrčina vpravo od silnice Zdounky – Bunč, 1 km SV od obce, 315 m n. m., ca 10 exemplářů, leg. P. Batoušek, 19. 8. 2001 (herb. Batoušek).
- 20a. Bučovická pahorkatina, 6770c, Zdounky (distr. Kroměříž): „Zákostelí“, keřový porost ve starém sadě a okolo polní cesty na jižním okraji obce, 300 m n. m., 30 exemplářů, leg. P. Batoušek, 30. 7. 1994 (herb. Batoušek).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Suchov (distr. Hodonín): habřina na břehu pravobřežního přítoku potoka Kazivec tekoucí z kóty Háj 1,3 km J od kostela, 440 m n. m., 2 exempláře, leg. P. Batoušek, 14. 8. 1999 (herb. Batoušek).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171b, Nová Lhota (distr. Hodonín): v dubohabřině na břehu pravobřežního přítoku potoka Veličky nad Fojtickými Mlýny 2,3 km SV od kostela, 440 m n. m., 13 exemplářů, 7. 9. 2003 not. P. Batoušek.

Nově popsáný autogamický druh kruštíku z území jihovýchodní Moravy (Batoušek 2004) byl již dříve uveden v naší literatuře pod jménem nejbližze příbuzného druhu *Epipactis nordeniorum* (Batoušek 1999). Na Moravě se vyskytuje v horopisných jednotkách Hlucká pahorkatina a Bílé Karpaty přibližně mezi obcemi Velká nad Veličkou a Bánov. Druhá oblast výskytu leží na severním úpatí Chřibů v okolí obce Zdounky. Kromě našeho území byl nalezen na Slovensku a v jihomaďarském pohorí Mecsek.

Nejčastěji roste okolo potoků ve stinných břehových porostech s topoly a vrbami nebo v porostech habrů a dubů. Méně často se vyskytuje ve vlhkých terénních sníženinách dubohabřin. Vykvétá začátkem srpna jako další dva naše druhy z okruhu *Epipactis albensis* agg., a to *E. albensis* a *E. tallosii*.

Batoušek P. (1999): *Epipactis nordeniorum* a *E. pseudopurpurata* – dva nové druhy květeny České republiky. – Sborn. Přírod. Klubu Uherké Hradiště 4: 12–18.

Batoušek P. (2004): *Epipactis moravica* – eine neue autogame Stendelwurz aus Mitteleuropa. – Jour. Eur. Orch. Baden-Württ. 36(3): 673–689.

Batoušek P. (2005): *Epipactis moravica* – nový druh kruštíku z okruhu *E. albensis* agg. – Roetziana (in press).

P. Batoušek

Equisetum variegatum Weber & Mohr

C1

- 7c. Slánská tabule, 5850a, Třebichovice (distr. Kladno): severní okraj PP Třebichovická olšina na úpatí Vinařické hory, na pomezí olšiny a vlhké louky svazu *Calthion*, rozvolněný porost asi na 2 m², ca 275 m n. m., leg. M. Štefánek, 15. 10. 2003 & 29. 5. 2004 (PRC) [det. V. Rybka].

Jedna z posledních lokalit v původních slatinných biotopech v ČR (většina současných výskytů je v bývalých pískovnách nebo jinak narušených místech) byla nalezena během mapování Natura 2000 (Štefánek 2003). Přeslička různobarvá je ze širšího okolí recentního nálezu udávána již Wildtem („auf einer kleinen Stelle der Wiese bei Hnidous“; Wildt 1884) a Čelakovským (údaj převzatý z Wildta a „nach demselben Gewährsmann wahrscheinlich auch im Walde bei Libušín“; Čelakovský 1887). Meziválečná generace

kladenských botaniků (např. Kožíšek, Šindelář či Švejda) tuto přesličku již na Kladensku nezaznamenala, ačkoliv třeba Šindelář okolí Hnidous a Libušína znal velmi dobře. Ani v Roubalově herbáři (dep. in PR) žádné položky *E. variegatum* z Kladenska nejsou (pouze v jeho kartotéce je k tomuto druhu připojen odkaz na výše zmíněný Wildtův údaj). Čelakovského a Wildtovy údaje jsou pravděpodobně převzaty i Novákem („Na Slánsko-bělohorské plošině u Kladna, Hnidous a Libušína ...“; Novák 1971); a následně se lokality Hnidousy a Libušín objevují i v Květeně ČR (Hrouda in Hejný & Slavík 1988), kde jsou ovšem lokalizovány do fytogeografického okresu Džbán. Jde tedy o první nález z Kladenska po více než sto letech. Nicméně výše zmíněné údaje nelze zřejmě vztáhnout k recentní lokalitě v Třebichovicích (Libušín je vzdálen ca 2,5 km JZ od Třebichovic, Hnidousy 3 km JV) a jedná se tak o nový druh pro fytogeografický okres Středočeská tabule. Přeslička různobarvá, ačkoliv lokalita leží na okraji maloplošného CHÚ (PP Třebichovická olšinka), není v botanickém inventarizačním průzkumu území zmíněna (Pivníčková 1989). Louka je vzhledem k bohatému výskytu *Dactylorhiza majalis* a *Leucojum vernum* v současnosti kosena. Pro dlouhodobější přežití této přesličky by bylo vhodné okolní porost mírně narušovat, s ohledem na nízkou konkurenční schopnost tohoto druhu.

Čelakovský L. (1887): Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens im Jahre 1885. – S.-B. Koenigl. Boehm. Ges. Wiss., cl. 2, 1886: 28–92.

Novák F. A. (1971): Československé přesličky. – Stud. ČSAV 11/1971.

Pivníčková M. (1989): Botanický inventarizační průzkum CHPV Třebichovická olšinka. – Ms. [Depon. in Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha].

Štefánek M. (2003): Vinařická horka (A0079), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha].

Wildt A. (1884): Aus der Flora von Kladno und dessen Umgebung. – Lotos 33(5): 45–65.

M. Štefánek

56d. Království, 5561c, Ferdinandov u Choustníkova Hradiště (distr. Trutnov): dno pískovcového lomu na SSZ okraji Ferdinandova, ca 400 m n. m., leg. M. Ducháček, 2. 10. 2004 (HR); 2004 not. B. Michálek.

Lokalitou je typický pískovcový lom s různě vyvinutými sukcesními stádii vegetace. Dno lomu je tvořeno kamenitým kyselým substrátem s různým stupněm zvodnění – od drobných vodních ploch (vysychajících jen v extrémních letech) po porosty s nálety křovitých vrb (*Salix aurita*, *S. cinerea*) a stromů (borovice, modřín, bříza). Zajímavé jsou zde drobné vodní plošky s iniciální fází vývoje acidofilních porostů s *Carex canescens*, *Juncus bulbosus* (submerzní), *J. effusus*. Ty jsou místy střídány poměrně bujnými porosty *Lycopodiella inundata* (desítky m²). Na místech s nálety borovice se vyskytuje *Huperzia selago* (desítky exemplářů), přičemž občas lze nalézt i jedince, v kterých prorůstá *Lycopodiella inundata*. Z ostatních druhů se zde vyskytuje ještě *Dactylorhiza majalis*, *Pyrola minor* a *Lycopodium clavatum*.

Equisetum variegatum se vyskytuje na zamokřeně staré cestě uprostřed lomu zarůstající nízkostébelnou vegetací (např. *Eleocharis mamillata*, *Equisetum palustre*, *Juncus articulatus*). Jedná se o nesouvislý porost na několika desítkách m². Výskyt na kyselém substrátu není pro tento druh příliš typický.

Lom byl vyhlášen jako přechodně chráněná plocha (mj. z důvodu výskytu obojživelníků). Vodní režim je udržován uměle, v jarním období jsou podle sdělení místního občana odčerpávány značné objemy vody, aby nedošlo k vyplavení okolních domů. V roce 2004 byly pracovníky ČSOP Jaroměř provedeny drobné disturbanční zásahy za účelem potlačení expandujících druhů a omezení vrbových křovisek vysazených místním včelařem (*Salix purpurea*, *S. × rubens*, *S. triandra*). Z dlouhodobého hlediska není ochrana jistá, neboť se jedná o ložisko mimořádně kvalitního pískovce.

M. Ducháček & B. Michálek

58e. Žaltman, 5462d, Jívka (distr. Trutnov): k. ú. Dolní Verněřovice (parcela č. 537/1), při západním okraji vodní plochy na starém odkališti plavenin měděných rud asi 1,5 km SZ od osady Jívka, mezi silničkou z Jívky do Radvanic (tzv. Černou cestou) a skupinou chat, 50° 32' 38" N, 16° 05' 23" E, ca 490 m n. m., leg. & det. A. Hájek, 21. 9. 1993 (HR), 11. 5. 2005 (PRC).

Další z nedávno nově nalezených lokalit přesličky různobarvé na antropogenních stanovištích se nachází v CHKO Broumovsko, na jednom z odkališť plavenin měděných rud založených v blízkosti bývalého dolu Bohumír (Kuprovka) a někdejší úpravny rud u Jívky na Trutnovsku. Odkaliště je situováno na úpatí Jestřebích hor, při jednom z pravostranných přítoků potoka Jívka jihovýchodně od Radvanic. Lokalita se nalézá v západní části odkaliště při okraji nerozsáhlé vodní plochy. Nejlépe přístupná je od západu z tzv. Černé cesty, pod níž leží v údolí další vodní plocha, napájená potokem a navazující na odkaliště. Vodní plocha na odkališti má bohatě vytvořené litorální pásma, v němž dominuje zvláště *Phragmites australis*, místy *Carex rostrata* a *Eleocharis mamillata* subsp. *austriaca*. Společenstvo s *Equisetum variegatum* zaujímá plochu přes 300 m² (stav v r. 2005). Kodominantami jsou v něm *Juncus articulatus* a *Equisetum palustre*. Šíření *Phragmites australis* a *Calamagrostis epigejos* v průběhu sukcese představuje spolu se začínajícím náletem dřevin vážné ohrožení populace konkurenčně slabého druhu, jímž *Equisetum variegatum* je.

Lokalitu objevil druhý z autorů tohoto příspěvku již v r. 1986 a je zachycena na publikované síťové mapce rozšíření *E. ramosissimum* (*Hippochaete ramosissima*) ve východních Čechách (Faltys 1991) – herbářový doklad je t. č. nezvěstný. Při pozdějších revizích v terénu (A. Hájek v letech 1993, 1999 a 2005) zde však bylo nalezeno jen *E. variegatum*. Původní determinace vyžaduje další prověření, rovněž s ohledem na možnost výskytu křížence *E. × meridionale*. Výskyt *E. variegatum* byl zveřejněn v novém Klíči (Hrouda in Kubát et al. 2002: 79), avšak s poněkud zavádějícím zařazením stanoviště mezi pískovny. V oblasti Broumavska nebyl druh nikdy v minulosti zaznamenán.

Flóra odkaliště se vyznačuje velmi pozoruhodnou kombinací druhů, jejíž geneze je nejasná a vyžaduje další studium. I když je u některých druhů nutno připustit možnost dálkového přenosu, je třeba vzít především v úvahu, že sem mohly být zavlečeny s dováženou rudou (byla zde zpracovávána i ruda ze Slovenska) nebo jiným materiálem. Vzdálenost odkaliště od jiné druhotné lokality *Equisetum variegatum*, objevené v lomu u Ferdinandova nedaleko Dvořa Králové (viz příspěvek výše), je asi 18,5 km. Pro úvahy o vývoji květeny odkaliště je rovněž důležitý zdejší výskyt *Epipactis atrorubens* – fotografie z této lokality byla uveřejněna

v publikaci Chráněná území ČR (Faltysová et al. 2002: 246; foto Jiří Spíšek 1998). Böhnisch (2004) zaznamenal tento druh v r. 2000 na lesní komunikaci nad obcí Mladé Buky na Trutnovsku a uvádí, že tam mohl být zavlečen s krystalickým vápencem pocházejícím pravděpodobně z lomu na Bíneru v Horním Lánově u Vrchlabí („v jehož okolí roste druh relativně hojně“). Případná spojitost mezi lokalitou u Jívky a citovanými výskyty obou druhů je však sporná.

Böhnisch R. (2004): Nález *Epipactis atrorubens* (Hoffm.) Besser v Mladých Bukách v Trutnovském Podkrkonoší. – Východočes. Bot. Zprav., Dobré, 3(2004): 2–4.

Faltys V. (1991): Práce na „Síťovém atlasu květeny východních Čech“. – Východočes. Bot. Zprav., Pardubice, 1991/1: 1–6.

Faltysová H., Mackovčín P., Sedláček M. et al. (2002): Královéhradecko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR, Vol. 5, AOPK ČR & EkoCentrum Brno, Praha, 409 p.

A. Hájek & V. Faltys

***Eragrostis albensis* H. Scholz**

9. Dolní Povltaví, 5852c, Praha-Dejvice (Špryňar & Kubát: Zpr. Čes. Bot. Společ. 39: 1–24, 2004).

11b. Poděbradské Polabí, 5957c, Kolín-Zálabí (Špryňar & Kubát: Zpr. Čes. Bot. Společ. 39: 1–24, 2004).

45a. Lovečkovické Středohoří, 5251a, Děčín (Špryňar & Kubát: Zpr. Čes. Bot. Společ. 39: 1–24, 2004).

46b. Kaňon Labe, 5151a, 5151c, 5251a, Děčín: v celém úseku Děčín – Hřensko po obou březích Labe, velmi častá, 2002–2004, not. P. Bauer, J. Brabec, J. Hadinec & H. Hárstel [rev. P. Špryňar].

Nový zavlečený druh pro ČR.

***Eragrostis pectinacea* (Michx.) Nees**

15c. Pardubické Polabí, 5960d, Pardubice (Špryňar & Kubát: Zpr. Čes. Bot. Společ. 39: 1–24, 2004).

Nový zavlečený druh pro ČR.

***Erechtites hieraciifolia* (L.) DC.**

75. Jesenické podhůří, 6370b, Hlubočky (distr. Olomouc): okraj lesní cesty a manipulační plocha ca 1,6 km ZSZ od kóty Skalka (592,9), SSV od chatové osady, 440 m n. m., desítky až stovky rostlin, leg. V. Grulich & P. Lustyk, 13. 9. 2004 (BRNU).

39. Třeboňská pánev, 7155a, Suchdol nad Lužnicí (distr. Jindřichův Hradec): Hrdlořezy, na těžném rašeliništi ca 2,5 km JZ od osady, lokálně velmi hojně jako dominanta iniciálního stadia v prvním roce po požáru mladých borových výsadb, rostliny až 2 m vysoké, ca 465 m n. m., 8. 10. 2002 & 3. 9. 2004 not. K. E. Prach.

***Eryngium planum* L.**

C1

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7166d, Podivín (distr. Břeclav): loučka u lesa při cestě směrem k Obelisku 2 km ZJZ–Z od kostela, J. Danihelka 1995 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

***Erysimum repandum* L.**

C1

17b. Pavlovské kopce, 7165d, Klentnice (distr. Břeclav): zářez silnice 0,8 km J od kostela, J. Danihelka 1995 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

Erythronium dens-canis* L.*C1 (ind.)**

63a. Žamberk, 5964d, Letohrad (distr. Ústí nad Orlicí): trávníky v zámeckém parku (založeném v letech 1820–1830) ca 100 m J od náměstí, 400 m n. m., leg. Z. Kaplan no. 04/5, 8. 4. 2004 (PRA).

Přestože je výskyt kandíku v letohradském zámeckém parku místním obyvatelům dobře znám (drobnou zmínku o zdejším výskytu je možné nalézt i v turistickém průvodci – Staněk J. [ed.], Orlické hory a Královéhradecko, Sportovní a turistické nakladatelství, Praha, 1962: 160), pro botanickou obec zde byl „objeven“ teprve 22. března 2004 prof. P. Kovářem po upozornění ing. L. Vaškovou z Letohradu. Roste zde zvláště v horní části parku, v místě, kde parkové trávníky pozvolna přecházejí v listnatý les s ± přirozenou skladbou dřevin i bylin. V samotném parku se kromě mnoha parkových dřevin vyskytuje také bohaté spektrum bylin jarního aspektu, především lužních a hájových druhů. Jejich spektrum kolísá od rostlin, které jsou v parku s jistotou nepůvodní (např. *Erythronium dens-canis*, *Scilla siberica*, *S. kladnii*, *S. cf. siehei* [*S. luciliae* s. l., det. B. Trávníček], *Helleborus viridis*, *Eranthis hyemalis*, *Galeobdolon argentatum*, *Primula vulgaris*, *Veratrum lobelianum*), přes druhy v parku velmi pravděpodobně nepůvodní (*Galanthus nivalis*, *Leucogonum vernum*, *Corydalis solida*, *C. cava*, *Arum maculatum* s. str.) až po druhy alespoň v horní části parku téměř jistě původní (např. *Adoxa moschatelina*, *Anemone nemorosa*, *Gagea lutea*, *Primula elatior*). U některých dalších druhů je původnost na lokalitě nejistá (*Lunaria rediviva*, *Allium ursinum*, *Isopyrum thalictroides*). Všechny tři poslední jmenované druhy se totiž v širším okolí Letohradu vyskytují na přirozených stanovištích (*Allium ursinum* a *Isopyrum thalictroides* např. v pouze 1 km vzdálené Letohradské bažantnici); zrovna tak zde však mohly být rovněž vysazeny.

Kdy zde byl kandík vysazen se nepodařilo zjistit. Lze však předpokládat, že to bylo až po založení parku hrabětem Petrem Marcollinim z Ferety v letech 1820–1830. Dnes se v parku, prakticky v centru města, necelých 100 m od náměstí, nachází velmi bohatá populace. Kandík zde hojně roste hned podél cestiček a pochopitelně nemůže uniknout pozornosti návštěvníků. Důsledkem je časté trháni květů nebo i vyrývání celých rostlin, a to dokonce v takové míře, že to vedlo správce parku k vyvěšení výstražné cedule zakazující trháni květin. Že se myslí právě kandík je zřejmé z připojené fotografie výstižně zobrazující tento druh. Je však překvapivé, že i přes permanentní oslabování populace je kandík v parku stále početným druhem a proniká z polostínu i na otevřené plochy trávníků. Vytrvalost, s jakou populace kandíku dokáže kompenzovat ztráty způsobené trháním naznačuje, že pouhá bohatost populace nemůže být považována za argument při hodnocení původnosti. V tomto světle je nutné kritičtěji přistupovat i k argumentům pro původnost kandíku na proslulé lokalitě Medník.

Z. Kaplan

Filago lutescens* Jordan*C1**

38. Budějovická pánev, 6751c, Selibov (distr. Písek): v okraji pole Z až VSV od samoty U Vlasatých, ca 410 m n. m., stovky rostlin, leg. M. Soukup, 17. 8. 2004 (herb. Soukup) [rev. V. Žíla & M. Štech].

***Galium tricornerutum* Dandy**

C1

- 4b. Labské středohoří, 5549b, Vlastislav (distr. Litoměřice): osada Chrastná, pšeničné pole při značené cestě na úpatí vrchu Třešňovka (414 m), spolu s *Consolida regalis*, *Sherardia arvensis*, *Caucalis platycarpus* aj., 30. 7. 2004 not. K. Kubát.

Ještě koncem 60. a začátkem 70. let 20. století rostl svízel trojrohý roztroušeně při západním a jižním okraji Českého středohoří a v dolním Poohří; v letech 1966–1970 byl příležitostně sbírán (druhu nebyla věnována zvláštní pozornost) u obcí Želechovice, Rochov u Doksan, Dubany, Zahorany a Třebutičky (LIT). V letech 1970–1971 byl zjištěn na úpatí vrchů Holibka, Dřínka a Mrtvý vrch v území tehdy připravované Radovesické výsypky (Kubát et al. Severočes. Přír. 3: 120, 1972), v tu dobu tedy musel být v této části SZ Čech ještě častý. Během následujících několika desetiletí z květeny Čech téměř vymizel; jeho opětovné objevení je možné dávat do souvislosti s ne tak intenzivní aplikací herbicidů v posledních letech.

K. Kubát

78. Bílé Karpaty lesní, 7072, Korytná (distr. Uherské Hradiště) (Otýpková 2001, Otýpková: *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 38: 47–61, 2003).

Otýpková Z. (2001): Plevelová vegetace Bílých Karpat. – Masarykova univerzita v Brně, 140 p.

Gentianella amarella* (L.) Börner subsp. *amarella

C1

81. Hostýnské vrchy, 6672, Slavkov pod Hostýnem (distr. Kroměříž) (Kuželová & Knoll: *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 39: 217–219, 2004).

***Geranium molle* L.**

C2

32. Křivoklátsko, 5950b, Unhošť (distr. Kladno): v trávníku v chatové kolonii při prašné cestě z Unhoště k Markovu mlýnu v údolí potoka Kačák ca 150 m S od vlastního stavení Markova mlýna, 320 m n. m., 50° 03' 15" N, 14° 06' 41" E, leg. & det. J. Brabec, 18. 5. 2002 (PR) [rev. B. Slavík].

Poměrně bohatá populace (až několik desítek kvetoucích rostlin) se nacházela v pravidelně několikrát ročně sečeném trávníku mezi cestou a plotem chaty. Druh není v Květeně ČR z fyt. okresu Křivoklátsko udáván (cf. Slavík in Slavík 1997: 213–214), je však zachycen v síťové mapě ve čtverci 6049b u Nižbora v Květeně CHKO Křivoklátsko (Kolbek et al. 1999: 135).

Kolbek J., Mladý F., Petříček V. et al. (1999): Květena Chráněné krajinné oblasti a Biosférické rezervace Křivoklátsko. – AOPK ČR Praha & Botanický ústav AV ČR, Průhonice, 297 p.

J. Brabec

***Goodyera repens* (L.) R. Br.**

C1

6. Džbán, 5749b, Líský (distr. Kladno): na ploše asi 50 × 100 m v kulturním boru na opukové plošině kóty Háje (389 m) 1 km SSV od obce, ca 100 kvetoucích exemplářů a okolo 500 sterlních ramet, 16. 7. 2004 not. J. Brabec, K. Černá, V. Fuka, J. Hadinec, L. Huml, E. Plesková, V. Somol & M. Štefánek.

- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, Čepice (distr. Klatovy): suchý bor nad opuštěným lomem na JV svahu vrchu Čepičná (kóta 670,6) ZSZ od obce, ca 550 m n. m., v řídkém porostu *Brachypodium pinnatum*, leg. R. Paulič, 30. 7. 2003 (CB) (Paulič 2005). Smrkovník plazivý se zde vyskytuje jen ve třech kvetoucích exemplářích. Nedaleko odtud nalezl tento druh v r. 2000 J. Šoun (cf. Šoun 2001).
- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, Rabí (distr. Klatovy): v boru a při okrajích bývalé lesní cesty na V svahu vrchu Všech Svatých JZ od obce, ca 525 m n. m., ca. 20 kvetoucích exemplářů, 21. 7. 2004 not. R. Paulič (Paulič 2005). Pozn.: vrch Všech Svatých – někdy též „U Všech svatých“ se nalézá jižně od vrchu Líšná, na jeho západním svahu je činný lom, na svahu východním les.
- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, Rabí (distr. Klatovy): smrkové a borové lesy na V svahu vrchu Líšná (kóta 580) Z od obce, 520–565 m n. m., leg. R., Paulič 21. 7. 2004 (CB) (Paulič 2005). Tato lokalita bude v současné době pravděpodobně jedna z nejbohatších v ČR, roste zde téměř 300 kvetoucích rostlin a tisíce sterilních růžic. Ze severního svahu Líšné, kde se v současnosti druh vyskytuje v několika desítkách kvetoucích exemplářů, uvádí výskyt bez udání počtu rostlin J. Moravec (Procházka in Hadinec et al. 2002).
- 37f. Strakonické vápence, 6749b, Domanice u Radomyšle (distr. Strakonice): prosvětlený vzrostlý bor pod silnicí na západním svahu vrchu Hradce (kóta 513) JJZ od osady, ca 440 m n. m., srpen 2004 not. R. Paulič. (Paulič 2005). Tato lokalita byla objevena již r. 1943 J. Moravcem a výskyt druhu zde byl v dosti hojném počtu potvrzen ještě na konci 60. let 20. století (Moravec 1972). Smrkovník se zde vyskytuje jen na jednom malém místě v počtu ca 50 listových růžic, z nichž dvě jsou kvetoucí. Výskyt je zřejmě nepatrný zbytek bývalého hojného rozšíření druhu na lokalitě.

Po zveřejnění zevrubné studie o historickém rozšíření smrkovníku v ČR, jejímž důvodem byl jediný nález druhu v několika posledních desetiletích na území Čech a první v území Sušicko-horažďovických vápenců (Mandák & Procházka 2000), se záhy objevily mnohem četnější údaje o dalších nových lokalitách ve zmíněném fytochorionu (Šoun 2001, Procházka in Hadinec et al. 2002), ale i četné zprávy o po mnoha desetiletích znovu ověřených lokalitách Holubových a Moravcových na sousedních Strakonických vápencích (Paulič in Hadinec et al. 2003, cf. Paulič 2005). K nim nyní přistupuje překvapivý nález vskutku velkého výskytu ve fytochorionu Džbán, ale i objevení bezesporu nejbohatšího výskytu v celé ČR. Ten se nachází na kopci Líšná, na kterém teprve nedávno smrkovník objevil J. Moravec, ovšem nikoliv na místě původního nálezu (severní svah), nýbrž na svahu východním (viz výše).

Jen stěží si dovedu představit, že by v současné době docházelo k nějaké z buňvíjakých příčin zapříčiněné expanzi smrkovníku. Důvodem pravděpodobně bude jen větší pozornost, již uvedenému druhu botanici věnují a jsem přesvědčen, že spouštěcím mechanismem tohoto procesu je již jednou výše zmíněná studie (Mandák & Procházka 2000), jež intenzivnější zájem vyprovokovala.

Mandák B. & Procházka F. (2000): Historické a současné rozšíření *Goodyera repens* v České republice. – *Preslia* 72: 507–518.

Moravec J. (1972): Poznámky k výskytu smrkovníku plazivého – *Goodyera repens* (L.) R. Br. – na Strakonicku. – *Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy*, 12: 18–24.

Paulič R. (2005): Další lokality smrkovníku plazivého – *Goodyera repens* (L.) R. Br. – v jihozápadních Čechách. – *Rozliana* 34 (in press).

Šoun J. (2001): Nový nález vzácné orchideje *Goodyera repens* v oblasti Sušicko-horažďovických vápenců. – *Calluna, Plzeň*, 2001/1: 28.

Gymnadenia densiflora* (Wahlenb.) A. Dietrich*C1**

- 4b. Labské středohoří, 5450c, Knobloška (distr. Litoměřice): k západu orientovaná opuková stráž S od obce, nedaleko velké oskeruše, asi 30 kvetoucích rostlin, 10. 7. 2004 not. K. Kubát.

Ze zajímavějších druhů rostou v okolí *Cirsium pannonicum*, *Laserpitium latifolium*, *Melampyrum arvense*, *M. cristatum*, *Carex flacca* aj.

6. Džbán, 5749b, Líský (distr. Kladno): na zamokřeném dně malého zarůstajícího hliniště v boru pod vrcholovou plošinou kóty Háje (389 m) 1 km SSV od obce, slín, 52 kvetoucích exemplářů a okolo 100 sterilních, 28. 5. 2004 et 16. 7. 2004 not. J. Brabec, K. Černá, M. Dunder, V. Fuku, J. Hadinec, L. Huml, E. Plesková, V. Somol & M. Štefánek, 2n=40 (metodou průtokové cytometrie stanovil J. Suda).

Gymnadenia densiflora se vyskytuje v severozápadních Čechách jen velmi vzácně, nejčastěji na drobných mokřinách (v létě často zcela vysychajících) na opukách při jižním okraji Českého středohoří. Poprvé zde byla pravděpodobně sebrána (ale nerozlišena) na úpatí pahorku s křížem nad obcí Zahořany (1970 Kubát LIT), později se výskyt nepodařilo ověřit. V NPR Bílé stráně ji již v roce 1976 nalezl a správně určil Šperling (LIT); nepočtená, ale stabilní populace je zde pravidelně sledována. Nejbohatší populace je v současnosti mezi Solanskou horou a Hrádkem u Chrást'an. V době nalezení (1987 Biber) zde kvetlo přibližně 10 rostlin, v roce 2001 asi 100 (Procházka in Hadinec et al. 2004: 90); v roce 2004 byl počet kvetoucích rostlin odhadnut na 200 (V. Vlačíha in verb.). Pozitivní vliv má jistě i pravidelné kosení louky.

Dříve se pětiprstka hustokvětá vyskytovala i na několika lokalitách ve východních Čechách a Všetatském Polabí (Marhold et al. 2005). Zatímco z východních Čech není recentně známa, doposud se udržela v PR Mělnická Vrutice. Pro západní Čechy (Tachovská brázda: Chotěnov) byla objevena až v roce 2002 (Procházka l. c.). Překvapivý nález v území Džbánu je 6. recentním údajem o výskytu tohoto taxonu v Čechách.

Těžištěm výskytu *G. densiflora* v České republice jsou Bílé Karpaty, kde roste na řadě lokalit především v jižní polovině území. Jinde na Moravě se vyskytuje vzácně na několika dalších izolovaných lokalitách (Znojemsko-brněnská pahorkatina: Kuřim, Chříby; Zdounky, Vsetínská kotlina: Růžďka).

Marhold K., Jongepierová I., Krahulcová A. & Kučera J. (2005): Morphological and karyological differentiation of *Gymnadenia densiflora* and *G. conopsea* in the Czech Republic and Slovakia. – *Preslia* 77: 159–176.

K. Kubát & I. Jongepierová

Heleochloa schoenoides* (L.) Host*C1**

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266a, Hlohovec (distr. Břeclav): obnažené dno Nesyty poblíž ústí Valtického potoka do Nesyty východně od rybníka Výtopa, 2,25 km JZ od kostela, 2 rostliny, J. Danihelka 2001 BRNU, MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

Hierochloë odorata* (L.) Beauv.*C1**

12. Dolní Pojizeří, 5754, Dvorce (distr. Nymburk): dubový les 0,1 km VJV od železniční zastávky, 7. 2002 not. J. Sádlo (Rydlo 2003).

Hippuris vulgaris* L.*C1**

8. Český kras, 6050d, Korno (distr. Beroun): severní břeh rybníčku na JV okraji obce, ca 340 m n. m., 3. 5. 2004 not. M. Štefánek.
- 13a. Rožďalovická tabule, 5758, Chroustov (distr. Nymburk): lesní rybníček 1 km VSV od obce, 2001 not. J. Rydlo (Rydlo 2003).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5757c/5757d, Městec Králové (distr. Nymburk): vypuštěný rybníček na SZ okraji Kánovnického lesa při křižovatce silnic Městec Králové – Dymokury – Velenice, asi 3,8 km SZ od kostela sv. Markéty v Městci Králové, ca 215 m n. m., 50° 13' 18,8" N, 15°14' 53,2" E, leg. M. Štefánek, 24. 8. 2002 (PR).

Nález (během mapování Natura 2000; Štefánek 2002) jen několika exemplářů ve vypuštěném rybníčku na okraji Kánovnického lesa jistě souvisí s rozsáhlým výskytem v Krčském rybníce, kde je prustka známa již delší dobu (od roku 1974; Šachl 1990, Šachl 1999, Hroudová & Zákravský 2001). Rybníček je vzdálen asi 1,25–1,5 km ZSZ od Krčského rybníka a je s ním propojen periodickou vodotečí. Vedle prustky zde byla na obnaženém slínovitém dně zaznamenána např. bohatá populace *Teucrium scordium* a další, běžné druhy obnažených den *Plantago uliginosa*, *Oenanthe aquatica*. Rybníček pozvolna zarůstá rákosem a dalšími vytrvalými druhy. V roce 2004 zde již prustka zaznamenána nebyla.

Z Českého krasu nebyla prustka dosud známa, ale v tomto případě jde zcela jistě o lokalitu sekundární (zřetelně jde o výsadbu).

Hroudová Z. & Zákravský P. (2001): Výskyt prustky obecné (*Hippuris vulgaris*) na rybníce Krčském u Městce Králové. – Muz. Současn., ser. natur., 15: 23–25.

Šachl J. (1990): Čtvrtý příspěvek ke květeně Poděbradska. – Čas. Nár. Muz., ser. natur., 155(1986): 173–180.

Šachl J. (1999): Šestý příspěvek ke květeně Poděbradska. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 34: 85–88.

Štefánek M. (2002): Dymokury (A0009), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha].

M. Štefánek

Juncus subnodulosus* Schrank*C1**

- 11b. Poděbradské Polabí, 5855, Milčice (distr. Nymburk): rybníky u Milčického potoka 1 km ZSZ od vsi, 7. 2002 not. J. Rydlo (Rydlo 2003).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5756, Loučeň (distr. Nymburk): travertinová kupa na pravém břehu potoka kousek pod hrází rybníka Sladovník v lese Helma 1,5 km S od obce; rybníček a travertinové prameniště s tůnkami nad ním 0,3 km VSV od Nového rybníka v lese 1,5 km S od obce; travertinové slatiště pod hrází odvodněného rybníka 0,3 km V–VJV od Nového rybníka v lese 1,5 km S od obce; olšina a travertinové prameniště mezi rybníky Knížecí a Lutovník v lese 0,8 km SSZ od Z okraje obce, vše 7. 2002 not. Z. Kaplan (Rydlo 2003).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5756, Loučeň (distr. Nymburk): lesní rybníky na horním toku potoka ca 1 km SZ od obce, 2000 not. J. Sádlo, Z. Červinka (Rydlo 2003).

Juncus tenageia* L. fil.*C1**

39. Třeboňská pánev, 6954b, Lužnice (distr. Jindřichův Hradec), při JZ okraji rybníka Potěšil, tůň u prořezané hráze pod Slepčím vrškem, 420 m n. m., 1 exemplář, 10. 10. 2004 not. K. Boublík et al.

Lathyrus hirsutus* L.*C1**

- 17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7165b, Klentnice (distr. Břeclav): travnatá stráňka na pravém břehu Klentnického potoka 1,8 km SV od kostela, J. Danihelka MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7166a, Milovice (distr. Břeclav): podél cesty na terasovitě upravených jižních svazích Strážného vrchu (kóta 266,6) ca 0,9 km Z od kostela, J. Danihelka 1997 BRNM, MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7166c, Bulhary (distr. Břeclav): svahy teras západně od drůbežárny u západního okraje vsi a ca 1,25 km Z od kóty 210,4 (Syslí kopec), J. Danihelka 2002 MMI; Mikulov (distr. Břeclav): vojenské cvičiště západně od silnice Mikulov – Milovice, 3 km VSV od kostela u náměstí, J. Danihelka 2002 BRNU, MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7265b, Mikulov (distr. Břeclav): poloruderální trávník s křovinami podél silničky vedoucí souběžně s tratí 3,3 km JV od kostela u náměstí, J. Danihelka 2002 BRNU, MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7166a, Milovice (distr. Břeclav): podél kanálu vedoucího pod hrázi dolní zdrže vodního díla Nové Mlýny 1,5 km SSV až 1,8 km S–SSV od kostela, J. Danihelka 2002 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7166d, Bulhary (distr. Břeclav): křoviny podél cesty do Přítluk severně od hrůdu s opuštěnou pískovnou ca 1,5 km S–SSV od kostela, J. Danihelka 1997 BRNM, MMI; Podivín (distr. Břeclav): loučka u lesa cestou ke Květnému jezeru 2 km ZJZ–Z od kostela, J. Danihelka 1995 BRNM (Danihelka & Šumberová 2004).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7167a, Ladná (distr. Břeclav): u mostu přes Dyji na levém břehu řeky 1,5 km Z od kostela, C. D. Preston 1995 BRNM, MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

Lathyrus nissolia* L.*C1**

- 77c. Chříby, 6869d, Buchlovce (distr. Uherské Hradiště): asi 900 m ZSZ od hradu Buchlov, místy podmáčená, většinou ale spíše meziká až sušší, dosti ruderalizovaná louka (částečně možná zarostlý úhor?), 420 m n. m., 49° 06' 39" N, 17° 17' 58" E, stovky jedinců (místy až subdominanta) na ploše 1–3 ha, leg. K. Fajmon, 4. 7. 2004 (BRNU).

V Květeně ČR (Slavík 1995) není druh z tohoto fyto geografického podokresu uváděn.

Lathyrus nissolia* subsp. *pubescens* (G. Beck) Soják*C1 (ind.)**

- 37f. Strakonické vápence, 6649d, Osek (distr. Strakonice): suchá, částečně úhorovitá pastvina u malého lesíka na návrší 0,5 km ZSZ od osady Petrovice, ca 450 m n. m., asi 20 exemplářů, leg. R. Paulič, 7. 6. 2004 (CB) [rev. M. Štech].

Nový taxon nejen pro fyto geografický podokres Strakonické vápence, ale pro celý rozsáhlý fytochorion Šumavsko-novohradské podhůří (37), a sice na nejvýše položené lokalitě v ČR. Dosavadní výškové maximum výskytu (330 m n. m.) bylo uváděno ze Zadního kopce u Kadaně (cf. Chrtková & Bělohávková in Slavík 1995: 437), i když lze předpokládat, že některé z již dříve známých lokalit (např. v Jihočeské pahorkatině) se nacházely ve vyšší nadmořské výšce. Hrachor trávolistý pýřitý jistě není v území Strakonických vápenců původní, bezesporu jde o přechodné zavlečení, jako i jinde v jižních Čechách.

R. Paulič & F. Procházka

Lathyrus palustris* L.*C1**

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7166d, Nejdeč (distr. Břeclav): prolákлина u severního okraje louky západně od značené turistické cesty k Dyji 0,85 km S od kaple, 2001 J. Danihelka; Podivín (distr. Břeclav): okolí zaplaveného zemníku zv. čtverec 1,9 km Z od kostela, 2001 L. Mikulica; Lednice (distr. Břeclav): louka za rezervaci Pastvisko 1,85 km SZ od zámecké kaple, 1997 J. Danihelka (Danihelka & Šumberová 2004).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267a, Lednice (distr. Břeclav): okraj ostrčíového porostu na rozorané louce na pravém břehu Dyje ca 1,7 km JZ od kostela v Ladné, 2000–2002 K. Kasala (Danihelka & Šumberová 2004).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367d, Lanžhot (distr. Břeclav): Košarské louky, u severního břehu pískovny Bažina ca 2,2 km SZ od soutoku Moravy a Dyje, 1996 J. Danihelka & K. Šumberová (Danihelka & Šumberová 2004).

***Ledum palustre* L.**

- 37n. Kaplické mezihoří, 7252d, Skoronice (distr. Český Krumlov): lesní rašeliniště na okraji nivy Novodomského potoka 700 m SZ od středu osady, 595 m n. m., 48° 42' 57" N, 14° 28' 15" E, asi 35 keřů, 30. 4. 2005, leg. V. Grulich & A. Vydrová (BRNU).

Ve flóře jižních Čech je rojovník dobře známým druhem, který se vyskytuje v Třeboňské pánvi, a to především v její střední a jižní části a v oblasti Borkovických blat, dále v Novohradských horách a v Hornovltavské kotlině (Chán 1999), síťovou mapu publikoval Slavík (1990). V Novohradských horách roste velmi vzácně na rašeliništi Stodůlecký vrch při rakouské hranici, kde byl potvrzen i v poslední době (Albrecht et al. 2003). V Hornovltavské kotlině zanikla řada lokalit na rašeliništích zatopených Lipenskou přehradou, další se vyskytují v úseku mezi horním koncem vzdutí této přehrady až po Mrtvý luh (Procházka & Štech 2002), udržuje se i na ojedinělé lokalitě nad rybníkem Olšina (not. Pavličko, Grulich, Vydrová et al. 2004).

Ačkoli snad dosti dlouho známa, unikla jediná izolovaná lokalita ve fytogeografickém okrese Šumavsko-novohradské podhůří (37) širší pozornosti a nebyla podchycena ani Květenou ČR (Křisa in Hejný & Slavík 1990), ani jihočeským komentovaným červeným seznamem (Chán l. c.). Tuto lokalitu zřejmě objevila A. Albrechtová na počátku 70. let 20. století, avšak název *Ledum palustre* zůstal víceméně skryt. Ve floristickém příspěvku z okolí Kaplice (Albrechtová & Skalický 1977) je jen jakoby mimochodem zmíněn v komentáři k druhu *Andromeda polifolia*: „... tento rašelinný druh byl v území zřejmě i dříve velmi vzácný a dnes roste jen na pozoruhodné lokalitě s rojovníkem“ (p. 53). Zatímco údaj o kyhance převzali jak autor zpracování v Květeně ČR (Křisa in Hejný & Slavík 1990: 502) tak i autoři jihočeského červeného seznamu (Chán l. c.), na *Ledum palustre* se pozapomnělo. Lokalitu znovu objevil teprve T. Smrž v roce 2002 a název zmínil v obtížně dostupném sborníku o přírodě Novohradských hor (Smrž 2003). Rojovník se vyskytuje na místech, kde se na výstupných pramenech na bázi mírného svahu vyvinul rašelinný bor (snad as. *Vaccinio uliginosi-Pinetum sylvestris*). Spolu s rojovníkem jsme zde zaznamenali *Eriophorum vaginatum*, *Oxycoccus palustris*, *Vaccinium myrtillus* a *V. vitis-idaea*, z mechorostů hojně *Polytrichum commune* a četné rašeliničky (*Sphagnum* sp. div.),

kyhanku se však ověřit nepodařilo a neuvádí ji ani T. Smrž. Rašelinný bor přechází dále do nivy potoka do mírně zrašelinělé olšiny (as. *Piceo-Alnetum*), v níž se vyskytují např. *Valeriana dioica*, *Carex rostrata*, *Tephroseria palustris*, *Myosotis nemorosa*, *Potentilla palustris*, *Viola palustris*, *Agrostis canina* a v několika koloniích u potoka i *Leucojum vernum*. Lokalita je ve velmi dobrém stavu (eutrofizace se zde projevuje minimálně) a rozhodně si zaslouží územní ochranu.

Albrecht J. et al. (2003): Českobudějovicko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR, Vol. 8, Agentura ochrany přírody a krajiny & EkoCentrum Brno, Praha, 808 p.

Albrechtová A. & Skalický V. (1977): Příspěvek ke květeně okolí Kaplice. – Sborn. Jihočes. Muz. Čes. Budějovice, přír. vědy, 17: 49–66.

Procházka F. & Štech M. (2002): Komentovaný černý a červený seznam cévnatých rostlin české Šumavy. – Správa NP a CHKO Šumava & Eko-Agency KOPR, Vimperk.

Slavík B. (1990): Fytokartografické syntézy ČR. Vol. 2. – Botanický ústav ČSAV, Průhonice.

Smrž T. (2003): Lesní vegetace jižních částí Novohradského podhůří a některých přilehlých okrajů Novohradských hor. – In: Papáček M. [ed.], Biodiverzita a přírodní podmínky Novohradských hor, 2: 109–114, ed. Jihočeská univerzita & Entomologický ústav AV ČR, České Budějovice.

V. Grulich

Ligusticum mutellina (L.) Crantz

C3

99a. Radhošťské Beskydy, 6575b, Prostřední Bečva (distr. Vsetín): Pustevny, opuštěné ohniště v horských loukách západně od silnice, ca 5,5 km S od soutoku Kněhyně a Rožnovské Bečvy, 1015 m n. m., 49° 29' 16" N, 18° 15' 50" E, leg. M. Dančák, 23. 5. 2002 (OL).

Koprniček bezobalný je druh rozšířený v horách střední a jižní Evropy včetně Alp a Karpat (Čvančara in Slavík 1997: 362–364). Jeho výskyt ve východních Sudetech je vysvětlován migrací z Karpat, v Moravských Karpatech však nikdy nebyl ani doložen ani literárně uváděn (Hendrych 1987). Jeho výskyt v Moravskoslezských Beskydech i s ohledem na naleziště (staré ohniště v turisticky velmi exponované lokalitě) je nutné považovat za adventivní.

Hendrych R. (1987): Karpatische Migrationen und Florenbeziehungen in den Tschechischen Ländern der Tschechoslowakei. – Acta Univ. Carol., Biol., 1985: 105–250.

M. Dančák

Listera cordata (L.) R. Br.

C1

88b. Šumavské pláně, 6947, Horská Kvilda (distr. Klatovy): mokřad ve smrčíně nad lesní cestou 650 m JJV od vchu Sokol, 1125 m n. m., 19. 7. 2003 P. Batoušek (Šmiták: *Roetziana* 33: 18–22, 2004).

Lycopodiella inundata (L.) Holub

C2

56d. Království, 5561c, Ferdinandov u Choustníkova Hradiště (distr. Trutnov): dno pískovcového lomu na SSZ okraji Ferdinandova, ca 400 m n. m., leg. M. Ducháček, 2. 10. 2004 (HR); 2004 not. B. Michálek. Lokalita byla již dříve publikována okrajově v entomologické práci (Moček & Číp: *Acta Mus. Regi-naehradecensis*, ser. A, 29: 82, 2003).

Marrubium vulgare* L.*C1**

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266d, Valtice (distr. Břeclav): okraj pole podél východní strany zemědělského areálu 1,4 km VJV od kostela u náměstí, J. Danihelka 2002 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

Misopates orontium* (L.) Rafin.*C1**

13a. Rožďalovická tabule, 5857a, Vrbice (distr. Nymburk): asi 30 exemplářů na okraji pšeničného pole u JZ okraje lesa na plošině Křemínky, ca 900 m SV od kostela sv. Havla ve Vrbici, ca 245 m n. m., leg. M. Štefánek, 7. 7. 2004 (herb. Štefánek).

Výskyt na poli u Vrbice (spolu s běžnějšími druhy sv. *Aphanion* – *Scleranthus annuus*, *Spergula arvensis*, *Silene noctiflora*, *Anagallis arvensis*) je podmíněn štěrkopískovou terasou, v okolí se obvykle vyskytují společenstva sv. *Caucalidion*.

M. Štefánek

64. Říčanská plošina, 6152b, Luka pod Medníkem (distr. Praha): jižně exponované stanoviště na okraji cesty s obnaženou půdou po výkopu a s velmi řídkým porostem mezi oplocenými rekreačními objekty, přibližně 200 m nad železniční tratí Praha – Čerčany na východním okraji obce, ca 320 m n. m., 2004 not. P. Dostál.

Na lokalitě jsem napočítal 112 kvetoucích exemplářů šklebivce přímého, některé rostliny dosahovaly velikosti až 80 cm. Většina rostlin vytvořila semena. Z druhů, které byly na lokalitě hojné, uvádím *Cytisus nigricans*, *Genista tinctoria*, *Achillea millefolium*, *Dianthus carthusianorum*, *Hypericum perforatum*, *Trifolium alpestre*, *T. arvense*, *Erigeron annuus*. V předchozích pěti letech jsem nikde v blízkém okolí druh nepozoroval.

P. Dostál

Moneses uniflora* (L.) A. Gray*C1**

71b. Dražanská plošina, 6466b, Horní Štěpánov (distr. Prostějov): místní část Nové Sady, při levé straně silnice směrem na Úsobrno, 1,8 km od křižovatky v Nových Sadech, 49° 34' 16" N, 16° 47' 43" E, 530 m n. m., 11 rostlin, pouze jedna fertillní, not. J. Komárek, 15. 6. 2004.

71b. Dražanská plošina, 6466d, Benešov (distr. Blansko): místní část Pavlov, 3 km SSV od kostela v obci, údolí potoka Bělá vytékajícího z PR Pavlovské mokřady, 49° 31' 41" N, 16° 47' 22" E, 630 m n. m., roztroušeně v porostu mechorostů (šířka do 1 m) lemujícím meandrující lesní vodoteč v délce asi 300 m, ca 300 rostlin, z toho polovina fertillních, not. J. Komárek, 17. 6. 2004.

93a. Krkonoše lesní, 5260c, Pec pod Sněžkou (distr. Trutnov): okraj lesa (resp. mladý smrkový nálet) pod cestou ca 15 m severně od Boudy v Obřím dole, 913 m n. m., populace ca 200 jedinců, asi polovina kvetoucích, not. I. Špatenková, 12. 6. 2002 & 6. 6. 2004.

Najas marina* L.*C2**

83. Ostravská pánev, 6177c, Karviná-Darkov: zatopený důlní pokles „Karvinské moře“, 0,8 km V od železniční zastávky, 230 m n. m., not. červenec 2001 V. Koutecká; leg. P. Koutecký, 26. 9. 2001 & 4. 9. 2004 (herb. P. Koutecký); zatopený důlní pokles v prostoru mezi odvalem Dolu ČSM a silnicí z Karviné do Českého Těšína (u odbočky na Stonavu), ca 1 km V od Dolu ČSM, 240 m n. m., not. T. Koutecký, 22. 7. 2004.

83. Ostravská pánev, 6076c, Šunychl (distr. Karviná): tůňka ve slepém ramenu Odry S od štěrkovny Velký Kališčík (na některých mapách uváděna jako Zábalský rybník), asi 100 m J od mostku přes Bohumínskou strážku na silnici Bohumín – Kopytov, 200 m n. m., not. V. Koutecká, 15. 8. 2004 (lokalita leží těsně za státní hranicí s Polskem, která prochází středem bývalého koryta Odry).
83. Ostravská pánev, 6075d, Starý Bohumín (distr. Karviná): tůňka ve vtokové části původního koryta v protřazeném meandru Odry (1. meandr od mostu Bohumín – Chalupki po toku), asi 0,8 km S od kostela v obci, 200 m n. m., not. V. Koutecká & T. Koutecký, 22. 8. 2004.
83. Ostravská pánev, 6274d, Studénka (distr. Nový Jičín): Horní rybník, asi 1,5 km VSV od železniční stanice v obci, 225 m n. m., not. P. Koutecký, 3. 9. 2004.
83. Ostravská pánev, 6274d, Studénka (distr. Nový Jičín): rybníky Jezerník, Velká Okluka, Bažantula (Bažantí) a Kozák, asi 2,7–3,6 km SV od železniční stanice v obci, 225 m n. m., not. Š. Neuschlová et al., 1999 (Grulich 2003) (Velká Okluka a Bažantula); not. P. Koutecký & V. Koutecká, 24. 8. 2001 (všechny mimo rybníky Horní a Kozák); not. P. Koutecký, 3. 9. 2004 (všechny mimo rybník Jezerník).
83. Ostravská pánev, 6274d, Studénka (distr. Nový Jičín): rybníky Nový a Kotvice, asi 1,2 km JJV–JV od železniční stanice v obci, 225 m n. m., not. V. Koutecká & T. Koutecký, srpen 2001; not. P. Koutecký, 3. 9. 2004 (jen Nový rybník).

Tento druh nebyl ze severní Moravy a Slezska uváděn (podrobnější komentář viz *Najas minor*).

Grulich V. [ed.] (2003): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Novém Jičíně (4.–10. července 1999). – Zpr. Čes. Bot. Společ. 38, suppl. 2: 89–174.

Najas minor All.

C1

83. Ostravská pánev, 6075d, Starý Bohumín (distr. Karviná): tůňka ve vtokové části původního koryta v protřazeném meandru Odry (1. meandr od mostu Bohumín–Chalupki po toku), asi 0,8 km S od kostela v obci, 200 m n. m., not. V. Koutecká & T. Koutecký, 22. 8. 2004.
83. Ostravská pánev, 6176a, Rychvald (distr. Karviná): Michálkovičké rybníky, rybníky Velký Gořalčok, Spojený a Výtažník, asi 1,2–1,5 km JZ od kostela v obci, 215 m n. m., not. V. Koutecká, podzim 1995; leg. V. Koutecká, 7. 8. 1996 (herb. P. Koutecký); leg. P. Koutecký, 15. 5. 1997 (herb. P. Koutecký), od té doby výskyt ověřován každoročně; rybníky Statkový I a Statkový IV, asi 1,5–2 km VSV od kostela v obci, 220 m n. m., not. P. Koutecký, 1996; leg. P. Koutecký, 15. 5. 1997 (herb. P. Koutecký); rybník Malý Cihelník, asi 1,1 km Z od kostela v obci, 210 m n. m., not. P. Koutecký, 1996, leg. P. Koutecký, 15. 5. 1997 (herb. P. Koutecký).
83. Ostravská pánev, 6176a, Orlová (distr. Karviná): plůdkové nádrže Pytlík I, II jižně od rybníka Kout, asi 2,1 km SZ od kostela v Orlově-Městě, 218 m n. m., not. P. Koutecký, 1996; leg. P. Koutecký, 15. 5. 1997 (herb. P. Koutecký).
83. Ostravská pánev, 6176b, Orlová (distr. Karviná): malý rybník v lokalitě Zimní Důl v sousedství důlního poklesu Becírek asi 0,5 km Z od Dolu Lazy, 260 m n. m., not. T. Koutecký, srpen 2003.
83. Ostravská pánev, 6176d, Orlová (distr. Karviná): zatopený důlní pokles v lesním komplexu Karvinský les asi 0,5 km JV od Dolu Lazy, 280 m n. m., not. T. Koutecký, srpen 2003.
83. Ostravská pánev, 6177a, Karviná-Nové Město: rybník Panic na JV okraji soustavy Karvinských rybníků, asi 2,3 km SSZ od železniční stanice Karviná hl. n., 215 m n. m., leg. V. Koutecká, 8. 9. 1997 (herb. P. Koutecký); rybník Šírotek na V okraji soustavy Karvinských ryb., asi 3 km SSZ od železniční stanice Karviná hl. n., 215 m n. m., not. V. Koutecká, 27. 9. 2004.
83. Ostravská pánev, 6177c, Karviná-Darkov: zatopená sníženina na východním úpatí rekultivované haldy, asi 0,6 km V od železničního mostu přes řeku Olši, 224 m n. m., not. T. Koutecký, srpen 2004;

- zatopený důlní pokles „Karvinské moře“, 0,8 km V od železniční zastávky, 230 m n. m., not. V. Koutecká, červenec 2001; leg. P. Koutecký, 26. 9. 2001 & 4. 9. 2004 (herb. P. Koutecký).
83. Ostravská pánev, 6275a, Polanka nad Odrou (distr. Ostrava): rybník Velký Budní a Velký Váček, asi 0,7–1,1 km JJZ od železniční zastávky, 220 m n. m., not. P. Koutecký, 1998, not. P. Koutecký & V. Koutecká, 23. 8. 2001.
83. Ostravská pánev, 6274b, Jistebník (distr. Nový Jičín): malé nádrže v sádkách asi 1 km V od nádraží v obci, 220 m n. m., not. V. Koutecká & T. Koutecký, srpen 2001.
83. Ostravská pánev, 6274d, Studénka (distr. Nový Jičín): Horní rybník, asi 1,5 km VSV od železniční stanice v obci, 225 m n. m., not. Š. Neuschlová et al., 1999 (Gulich 2003).
83. Ostravská pánev, 6274d, Studénka (distr. Nový Jičín): rybníky Velká Okluka, Bažantula (Bažantí) a Kozák, asi 2,7–3,6 km SV od železniční stanice v obci, 225 m n. m., not. Š. Neuschlová et al., 1999 (Gulich 2003) (Velká Okluka a Bažantula); not. V. Koutecká & P. Koutecký, 24. 8. 2001 (Velká Okluka a Bažantula); not. P. Koutecký, 3. 9. 2004 .
83. Ostravská pánev, 6274d, Studénka (distr. Nový Jičín): rybníky Nový a Kotvice, asi 1,2 km JJV–JV od železniční stanice v obci, 225 m n. m., not. V. Koutecká & T. Koutecký, srpen 2001 .

Oba druhy rodu *Najas* nebyly ze severní Moravy a Slezska uváděny a první nálezy spadají zřejmě až do druhé poloviny 90. let dvacátého století. V současnosti jsou známy z CHKO Poodří a z Karvinska. Je dosti nepravděpodobné, že by oba druhy byly v minulosti pouze přehlíženy, a pokud ano, musely by být výrazně vzácnější než jsou dnes. Vyskytují se totiž i na lokalitách v minulosti intenzivně zkoumaných (viz např. Skalický et al. 1978, Koutecká 1980), někdy ve velmi bohatých porostech, které jsou prakticky nepřehlédnutelné. Mnohem pravděpodobnější je, že se řečanky v této oblasti objevily v posledních ca 20 letech. Této domněnce odpovídá i jejich současné poměrně rychlé šíření na nově vznikající lokality, jako jsou důlní poklesy. Příčiny jejich expanze jsou ale nejasné.

Některé zde uváděné lokality *N. minor* z Karvinska již byly publikovány (Koutecká & Koutecký 1997), ovšem bez podrobné lokalizace. Uvádíme je zde také pro srovnání, protože od té doby se obraz rozšíření druhu na Karvinsku podstatně změnil. Značná část lokalit uváděných v roce 1997 v posledních letech zanikla kvůli intenzivnímu rybářskému hospodaření. V současnosti již druh (a ani jiné druhy vodních makrofyt) bohužel neroste na rybníku Malý Cihelník, v soustavě Statkových rybníků ani v plůdkových nádržích Pytlík I a II v odchovně ryb Kout. V soustavě Michálkovických rybníků, kde byla na Karvinsku poprvé nalezena (1995), přežívá řečanka v naprosto minimálním množství, takže i tomuto výskytu akutně hrozí zánik, pokud bude tato rybníční soustava využívána celá k intenzivnímu chovu býložravých ryb, jako v posledních letech. V soustavě Karvinských rybníků druh vymizel z rybníka Panic, ale prozatím se udržuje v rybníce Sirotek. Naopak se zdá, že druh má tendenci se šířit do nově vznikajících zatopených důlních poklesů, které představují většinu současných lokalit na Karvinsku.

K určitému ústupu došlo i v CHKO Poodří na území PR Kotvice (totéž platí i pro *N. marina*). V roce 2001 byly zaznamenány oba druhy na Novém rybníku i na Kotvici v bohatých porostech. V roce 2004 byl zaznamenán jen druh *N. marina*, a to pouze na Novém rybníku. Oproti roku 2001 se zmenšil rozsah jeho porostů. Je pravděpodobné, že druh *N. minor* se zde vyskytoval také, jen byl přehlédnut (průzkum byl prováděn pouze ze

břehu). Na rybníku Kotvice ale nebyla ze břehu pozorována žádná vodní makrofyta (včetně v minulosti zde hojných zvláště chráněných druhů *Trapa natans* a *Salvinia natans*), podle stavu vody zřejmě kvůli silné rybí osádce (na území rezervace!).

Gulich V. [ed.] (2003): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Novém Jičíně (4. – 10. července 1999). – Zpr. Čes. Bot. Společ. 38, suppl. 2: 89–174.

Koutecká V. (1980): Ekologická a fytoecologická charakteristika Poodří. – Ms. [Dipl. práce; depon in: Knih. Kat. Bot. PFF UK, Praha].

Koutecká V. & Koutecký P. (1997): Nález řečanky menší na Karvinsku. – Živa 45(=83): 110.

Skalický V., Hájková A., Neuschlová Š., Sedláčková M. & Švendová K. (1978): Materiály ke květeně Moravskoslezských Beskyd, Podbeskydské pahorkatiny a okrajové části Ostravské pánve. Výsledky floristického kurzu ČSBS ČSAV ve Frýdku-Místku 4. – 13. 7. 1975. – Pr. Stud., Frýdek-Místek, 3: 1–246.

V. Koutecká, P. Koutecký & T. Koutecký

Nepeta nuda L.

C2

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6862d, Mohelno (distr. Třebíč): travnatý pahorek se skalkou v polích, ca 2,2 km ZJZ od kostela v obci, 403 m n. m., leg. L. Čech, 22. 6. 2001 (herb. Čech).

Lokalita s nevelkou populací druhu se nachází nedaleko hranice s termofytem (fytochorion Znojemsko-brněnská pahorkatina). Z fytochorionu Moravské podhůří Vysočiny je druh uváděn z údolí Oslavy od Ketkovic (Štěpánek in Slavík 2000: 629) a Senorad (Koblížek et al. 1998).

Koblížek J., Sutorý K., Řepka R., Unar J. & Ondráčková S. (1998): Floristická charakteristika vybraných lokalit širšího okolí energetické soustavy Dukovany – Dalešice. – Přírod. Sborn. Západo-morav. Muz. Třebíč 37: 1–99.

L. Čech

Nigella arvensis L.

C1

17b. Pavlovské kopce, 7165b, Perná (distr. Břeclav): rezervace Děvín, Kotel, nad horní hranou skal Martinka 1,5 km SV od kostela, leg. J. Danihelka 2001 MMI; Pavlov (distr. Břeclav): okraj pole pod silnicí Klentnice – Pavlov, ca 1,4 km JZ od kostela, leg. J. Danihelka MMI; jižní svah Děvína, okraj pole mezi silnicí Klentnice – Pavlov a hranicí rezervace ca 1,3 km JZ od kostela, leg. J. Danihelka 2001 BRNU, MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

17b. Pavlovské kopce, 7165d, Mikulov (distr. Břeclav): svah pod tzv. bavorskou skládkou 2,1 km S–SSZ od města, leg. J. Danihelka 1995 MMI; svahy teras nad vinohrady 0,6 km od SZ okraje města, leg. J. Danihelka 1994 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

Notholaena marantae (L.) Desv.

C1

8. Český kras, Lety-Rovina (distr. Beroun): 49° 55' 24,9" N, 14° 13' 21,2" E (Špryňar: Zpr. Čes. Bot. Společ. 39: 321–338, 2004).

Vysoce překvapující nález, první na území Čech za celou historii botanického výzkumu.

Nymphoides peltata* (S. G. Gmel.) O. Kuntze*C1**

41. Střední Povltaví, 6155a, Vodslivý (distr. Benešov): lesní rybníček poblíž kraje lesa v údolíčku 0,9 km VSV od obce, 440 m n. m., leg. Z. Kaplan no. 04/333, 18. 9. 2004 (PRA).

Ve Středním Povltaví byl plavín v minulosti nalezen jen na několika lokalitách v severní části fytochorionu v území jižně od Prahy v tůních podél Vltavy, kde je předpokládán jeho přirozený výskyt (Slavík in Slavík 2000: 114). Všechny tyto lokality již patrně zanikly. Mimo vltavské údolí nebyl až doposud v území jinde nalezen. V okolí obce Vodslivý byla vedena exkurzní trasa při floristickém kurzu v roce 1978, podle popisu trasy se však zdá, že tento lesní rybníček nebyl navštíven a ani v publikovaných výsledcích se žádný údaj o výskytu neobjevuje (cf. Skalický & Hrouda 1981). Z území okresu Benešov plavín nezná ani V. Zelený (Zelený 1976) a v nejnovějším zpracování v Červené knize vyšších rostlin ČR a SR (Procházka et al. 1999: 251) není rovněž žádná zmínka o výskytu. Hodnocení původnosti nově nalezené lokality u Vodsliv, či přesněji okolnosti zanesení druhu na lokalitu (zda vodními ptáky či člověkem), je obtížné. V každém případě lze poznamenat, že rybník je spíše „schován“ v lese, v okolí není žádné lidské obydlí a nevede tu žádná frekventovaná cesta. Rovněž lze vyloučit recentní výsadbu plavínu, protože v rybníku se nachází velmi bohatá a plošně rozsáhlá populace tohoto druhu. Přesto je nutné pohlížet na výskyt u Vodsliv s určitou nedůvěrou vzhledem ke skutečnosti, že plavín bývá dosti často pěstován jako okrasná vodní rostlina a v kultuře dobře roste a snadno se množí.

Skalický V. & Hrouda L. [in errore: Fér F., Hrouda L., Pokorný J. & Skalický V.] (1981): Materiály ke květeně Černokostecka a přilehlého okolí. – Vysoká škola zemědělská, Praha.

Zelený V. (1976): Chráněné a méně známé rostliny Podblanicka. – Střeďočekské nakladatelství a knihkupectví, Praha.

Z. Kaplan & J. Hadinec

83. Ostravská pánev, 6274d, Studénka (distr. Nový Jičín): (Grulich: *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 38, *suppl.* 2: 89–174, 2003).

***Oenothera coronifera* Renner**

38. Budějovická pánev, 6952, Zliv (distr. České Budějovice): na nádraží ve městě, leg. S. Mihulka, 2001 & 2002 (herb. Mihulka) (Mihulka, Pyšek P. & Pyšek A.: *Preslia* 75: 263–270, 2003).

Nový zavlečený druh pro ČR.

***Oenothera stricta* Ledeb.**

- 2b. Podbořanská kotlina, 5846, Vroutek (distr. Louny): jediná rostlina jako plevel na záhoně v zahradě usedlosti Husova 342, leg. A. Pyšek & P. Pyšek, 2000 (PRA) (Mihulka, Pyšek P. & Pyšek A.: *Preslia* 75: 263–270, 2003).

Nový zavlečený druh pro ČR.

***Orchis* × *lorenziana* Brügger nothosubsp. *kisslingii* (Beck) Procházka ined.**(= *Orchis mascula* subsp. *speciosa* × *O. pallens*)Syn.: *Orchis* × *kisslingii* Beck Verh. Zool.-Bot. Ges. Wien 38: 768, 1888. – *O.* × *lorenziana* Brügger nm. *kisslingii* (Beck) Potůček Preslia 48: 132, 1976.

19. Bílé Karpaty stepní, 7170d, Radějov (distr. Hodonín): Vojšické louky, 7. 5. 2004 not. I. Jongepierová & J. W. Jongepier, photo Š. Kozubíková [rev. F. Procházka].

Tento červenokvětý kříženec se občas vyskytuje na společných lokalitách rodičovských taxonů. Tak byl v ČR dosud jen jednou, před 30 lety (1974), nalezen ve Zlínských (Gotwaldovských) vrších v PP Pod Drdolem u Želechovic nad Dřevnicí (Procházka 1980). Z Bílých Karpat bez ohledu na státní hranice byl doposud znám pouze jediný údaj ze slovenské strany pohorí z Koválovských luk v jižní části CHKO Biele Karpaty (Záborský 1954 in Tlusták & Jongepierová-Hlobilová 1990). Nová lokalita je překvapivě teprve první v moravské části Bílých Karpat, kde rodiče tohoto křížence rostou častěji pohromadě, takže vznik křížence je možný i na jiných místech.

Procházka F. (1980): Naše orchideje. – Krajské muzeum Pardubice, 295 p.

F. Procházka

Orchis tridentata* Scop.*C1**

19. Bílé Karpaty stepní, 7071d, Horní Němčí (distr. Uherské Hradiště): PR Drahy, 5 exemplářů, 16. 5. 2004 not. P. Garaj [rev. I. Jongepierová].

Až do této doby byl aktuální výskyt vstavače trojzubého v celé ČR znám pouze z Grygovských kopců u Olomouce a od osady Lísky v okrese Kroměříž. Všechny lokality v minulosti udávané nebo sběry doložené z Bílých Karpat (cf. Tlusták & Jongepierová-Hlobilová 1990: 105; Jatiová & Šmiták 1996: 458–459) byly považovány za zaniklé. Proto je více než překvapující, že druh byl opět nalezen u Horního Němčí, odkud byl naposledy před půlstoletím udáván Ježkem, ovšem na základě zřejmě ještě mnohem staršího zjištění Stanislava Staňka (Staněk in Ježek 1955). Podivná je jen skutečnost, že sám Staněk se o výskytu *Orchis tridentata* u Horního Němčí nezmiňuje (cf. Staněk et al. 1996: 139).

Ježek L. (1955): Moravské vstavače rodu *Orchis*. – Ms. [Dipl. pr.; depon. in: Knihovna Kat. Bot. PfF MU Brno].

Staněk S., Jongepierová I. & Jongepier J. W. (1996): Historická květena Bílých Karpat. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště, suppl. (1996): 1–200.

F. Procházka

Orobanche picridis* F. W. Schultz*C1**

17b. Pavlovské kopce, 7165b, Pavlov (distr. Břeclav): na úhoru v sadu pod silnicí Klentnice – Pavlov 1,45 km JJZ od kostela, J. Danihelka 2001 MMI [rev. J. Zázvorka] (Danihelka & Šumberová 2004).

Orobanchae purpurea* Jacq. subsp. *purpurea**C1**

- 17b. Pavlovské kopce, 7165b, Pavlov (distr. Břeclav): rezervace Děvín, v ohradě kolem vysílače na vrcholu Děvína, J. Danihelka 1994 BRNM; Perná (distr. Břeclav): stepní lada nad severozápadním okrajem vsi, J. Danihelka 1994 BRNL [rev. J. Zázvorka] (Danihelka & Šumberová 2004).
- 17b. Pavlovské kopce, 7165d, Klentnice (distr. Břeclav): rezervace Tabulová, skalní step na jihovýchodním svahu Stolové hory ca 0,6 km JJZ od kostela, J. Danihelka 1997 MMI [rev. J. Zázvorka]; Bavory (distr. Břeclav): lada v meruňkovém sadu 0,5 km S od vsi, J. Danihelka 1994 BRNM [rev. J. Zázvorka]; Mikulov (distr. Břeclav): svahy teras východně od Růžového kopce 1,6–2 km SSZ–S od kostela u náměstí, J. Danihelka 1997 MMI [rev. J. Zázvorka] (Danihelka & Šumberová 2004).
- 17b. Pavlovské kopce, 7166a, Pavlov (distr. Břeclav): trávník nad silnicí do Dolních Věstonic 0,9 km SSZ–S od kostela, J. Danihelka 1995 MMI [rev. J. Zázvorka] (Danihelka & Šumberová 2004).
- 17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7266a, Sedlec (distr. Břeclav): Studánkový vrch, ca 2,35 km SV od kostela, 1995 J. Danihelka (Danihelka & Šumberová 2004).

***Persicaria pensylvanica* (L.) M. Gómez**

Ústí nad Labem, více lokalit; Litoměřice; Kolín, více lokalit; Starý Kolín (distr. Kolín); Veltruby (distr. Kolín); Zibohlavý (distr. Kolín) (Kubát & Jehlík: *Preslia* 75: 183–188, 2003).

Nový zavlečený druh pro ČR.

Phyllitis scolopendrium* (L.) Newman*C1**

- 17b. Pavlovské kopce, 7165d, Bavory (distr. Břeclav): vodovodní šachta s proraženým poklopem mezi hřbitovem a silnicí 0,3 km ZJZ od kostela, J. Danihelka 1997 MMI; 2002 J. Danihelka (Danihelka & Šumberová 2004).

Phyteuma nigrum* F. W. Schmidt*C3**

- 36a. Blatensko, 6649a, Jindřichovice (distr. Strakonice): sečená severní část bývalé pastviny, 250 m SV od Jindřichovic, lokalita „U Nedvědky“, ca 514 m n. m., 2 trsy (16 lodyh), 1. 6. 2003 not. J. Šoun.

Zvonečník černý je novým druhem pro celý fytogeografický okres Horažďovická pahorkatina (36).

78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Javorník nad Veličkou (distr. Hodonín): v NPR Jazevčí SV od obce je pozorováno již asi 5 let okolo 20 kvetoucích jedinců, 6. 6. 2004 photo Z. Podešva [rev. I. & J. W. Jongepierovi].

Nový, byť jen zavlečený druh pro Bílé Karpaty. Vzhledem k tomu, že východní hranice areálu probíhá Čechami, nelze v tomto případě uvažovat o původním výskytu, nýbrž jen o zavlečení. Dosavadní druhotný výskyt je na Moravě udáván z okolí Bruntálu (Dostál 1948–1950) i z dalších lokalit: Lomnice u Tišnova, Nové Heřminovy, Rožnov pod Radhoštěm, Valašské Meziříčí a Vsetín (Kovanda in Slavík 2000: 723).

F. Procházka

Polystichum aculeatum* (L.) Roth*C4a**

41. Střední Povltaví, 6155d, Čeřenice (distr. Kutná Hora): 1 trs v křovinaté mezi nad cestou v osadě Poříčko, ca 1 km VJV od obce, 310 m n. m., leg. L. Čech 21. 3. 2000 (herb. Čech).

Z fytochorionu Střední Povltaví není druh uveden v Květeně ČR (Šourková in Hejný & Slavík 1988: 273–274).

L. Čech

***Polystichum braunii* (Spenner) Fée**

C2

69a. Železnohorské podhůří, 6162d, Bor u Skutče (distr. Chrudim): přírodní rezervace Maštale, Tomášova rokle, asi 1,5 km SSV od obce Bor u Skutče, jeden trs na tlejícím kmeni smrku, 400 m n. m., 49° 50' 03" N, 16° 08' 02" E, leg. J. Košnar, 2. 12. 2003 (herb. Jiří & Jan Košnar).

Z Železnohorského podhůří (a ani celého fytogeografického okresu Železné hory) nebyla silně ohrožená kapradina Braunova dosud známa (cf. Šourková in Hejný & Slavík 1988: 276).

***Potamogeton* × *angustifolius* J. Presl**

C1

13a. Rožďalovická tabule, 5858, Kněžičky (distr. Nymburk): Žehuňská obora, rybníček poblíž severního plotu obory 1,5 km JV od vsi, 7. 2002 not. J. Rydlo (Rydlo 2003).

***Potentilla recta* L.**

C4a

37h. Prachatické Předšumaví, 6950c, Staré Prachalice (distr. Prachalice): na několika místech na mezi nad Z okrajem silnice při severním okraji osady, leg. F. Procházka, 4. 7. 2004 (PRC).

Nový druh pro fytogeografický podokres Prachatické Předšumaví. Druh je v Květeně ČR sice uváděn ze Šumavsko-novohradského podhůří, ovšem bez rozlišení podokresů: „od Českých Budějovic po Mýto [u Hořic]; Nové Hradý“ (Soják in Slavík 1995: 304). Toto území však zahrnuje z celkem 17 podokresů rozsáhlého fytochorionu Šumavsko-novohradské podhůří jen dva podokresy, a to Novohradské podhůří a Českokrumlovské Předšumaví, odkud známé lokality shrnul Holub se Skalickým (Holub & Skalický 1959). Jedinými dalšími podokresy Šumavsko-novohradského podhůří, kde byla mochna přímá také zjištěna, přičemž tento výskyt není v Květeně ČR zmíněn, jsou Čkyňské vápence (u Sudslavic – Moravec 1959) a Horní Pootaví (skalky nad silnicí z Radešova k Sušici – Procházka & Vaněček 1969; na konci minulého století ověřeno J. Sofronem). Zatímco na lokalitách v Horním Pootaví, na Čkyňských vápencích, v Prachatickém Předšumaví a dílem i v Českokrumlovském Předšumaví (např. u Mýta) roste nominální subspecie *Potentilla recta* subsp. *recta* (korunní lístky nápadně světle žluté), která u nás není původní a v ČR se tedy vyskytuje jen jako neoindigenofyt, některé výskyty v Povltaví na Českokrumlovsku by mohly již náležet k některému z u nás původních taxonů (cf. Soják in Slavík 1995: l. c.). Tento problém vyžaduje další studium, a to bez ohledu na to, zda jednotlivým taxonům pojednávaného druhu přísluší rank subspecie nebo mají-li jen nižší taxonomickou hodnotu.

Holub J. & Skalický V. (1959): Floristicko-fytogeografické poznámky ke květeně jihovýchodní části Šumavy a přilehlé části Předšumaví. – Preslia 31: 395–412.

Moravec J. (1959): Údolí Volyňky u Sudslavic u Vimperka na Šumavě – významná botanická lokalita. – Ochr. Přír., Praha, 14: 171–173.

Procházka F. & Vaněček J. (1969): Nové druhy rostlin pro území horní Pootaví. – Čas. Nár. Muz., sect. natur., 137(1968): 81–90.

F. Procházka

***Pseudognaphalium luteoalbum* (L.) Hilliardt & Burt** **C1**

39. Třeboňská pánev, 7154a, Hluboká u Borovan (distr. České Budějovice): obnažené dno rybníka Horní Rohozný ca 1 km JV od obce, přes 200 exemplářů, z toho 43 kvetoucích, 480 m n. m., 18. 9. 2003. not. J. Blahovec (cf. Blahovec & Husák 2004).

V současné době zřejmě největší populace druhu v Čechách, kde byl v posledních letech potvrzen výskyt jen v roce 1999 také na Třeboňsku, a sice v sádkách Šaloun u Lomnice nad Lužnicí (not. J. Suda). Po upozornění J. Blahovcem byla výše uvedená nová lokalita znovu navštívena 19. 10. 2003 během exkurze BF JU vedené M. Štechem a i když v tuto dobu byl již rybník (48° 53' 25" N, 14° 41' 10" E) z větší části znovu napuštěn, přesto bylo možno pozorovat mnoho desítek rostlin. Protože lokalita skýtá jistou naději pro eventuelní budoucí trvalejší výskyt druhu v Třeboňské pánvi, bylo by vhodné uvažovat o její ochraně.

Blahovec J. & Husák Š. (2004): Nález protěže žlutobílé. – Živa 52(90): 61.

M. Štech & F. Procházka

76a. Moravská brána vlastní, 6472d, Skalička (distr. Přerov): paseka ve střední části Nihlovského lesa, ca 1,5 km JJZ od obce, 290 m n. m., velmi hojně, stovky trsů, 49° 30' 31" N, 17° 47' 12" E, leg. M. Dančák, 1. 8. 2002 (OL).

Druh známý na Moravě po roce 1996 pouze z jediné lokality – Allahovy rybníčky u Lednice (Hrčka 2004). Nález u Skaličky je potvrzením historického údaje (okolí Kelče, J. Očenašek 1928–42 in Domin, ms. sec. Hrčka 2004) z této části Moravské brány. Druh se na uvedené lokalitě vyskytoval v roce 2002 ve velmi bohaté populaci na lesní pasece a preferoval především spáleniště po pálení klestí. Lokalita nebyla v následujících letech (2003, 2004) sledována.

Hrčka D. (2004): *Pseudognaphalium luteo-album* – kriticky ohrožený druh české květeny. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 39: 171–184.

M. Dančák

***Pulicaria dysenterica* (L.) Bernh.** **C1**

17b. Pavlovské kopce, 7165d, Perná (distr. Břeclav): banket silnice Mikulov – Brno ca 1,3 m JJZ–Z od kostela, J. Danihelka 2002 MMI; Bavorsy (distr. Břeclav): u propusti strouhy (Bavorského potoka) pod silnicí ca 0,9 km JZ od kostela, 2002 J. Danihelka (Danihelka & Šumberová 2004).

***Pulicaria vulgaris* Gaertner** **C1**

12. Dolní Pojizeří, 5854, Káraný (distr. Praha): jižní špice meandru V dobrém pívě J od chatové osady Kotlík, 7. 2002 not. J. Sádlo (Rydlo 2003).

Pyrola chlorantha* Sw.*C1**

67. Českomoravská vrchovina, 6556b, Útěchovičky (distr. Pelhřimov): světlý bor s podrostem *Vaccinium myrtillus* ca 1,75 km J od kaple v obci, 565 m n. m., 16. 6. 1996 not. G. Pejšová; leg. L. Čech & G. Pejšová, 12. 8. 2004 (herb. Čech).

Asi 20 exemplářů *P. chlorantha* roste v kulturním boru s přimíšeným smrkem. Jedná se zřejmě o jedinou známou recentní lokalitu na Pelhřimovsku. V kyselých lesích zde byla dříve hojnější, např. Čábera (1969) uvádí řadu vlastních i přejatých nálezů: Budíkov, Pustohlotsko, Kamenice nad Lipou (Rodinov, Stranná), Černovice (Sv. Anna, Křeč).

Čábera A. (1969): Fytogeografická studie květeny Pelhřimovska a přilehlé části posázavského údolí při jeho severovýchodní hranici. – Ms. [Depon. in: Knihovna Čes. Bot. Společ. Praha]

L. Čech

Rumex palustris* Sm.*C1 (ind.)**

74b. Opavská pahorkatina, Krnov (distr. Opava): 50° 04' 31" N, 17° 44' 26" E (Pečinka & Dočkalová: *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 39: 411–420, 2004).

Rumex stenophyllus* Ledeb.*C1 (ind.)**

17b. Pavlovské vrchy, 7165d, Mikulov (distr. Břeclav): svahy teras východně od Růžového kopce 1,6–2 km SSZ–S od kostela u náměstí, leg. J. Danihelka 1997 MMI [rev. K. Kubát]; vinohrad na terasách nad silnicí pod Růžovým kopcem ca 0,9 km SZ od města, leg. J. Danihelka 1994 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7266a, Mikulov (distr. Břeclav): dno vypuštěného rybníčku Mlýnářka mezi Novým rybníkem a silnicí 0,8 km Z od Sedlce, J. Danihelka 1992; Sedlec (distr. Břeclav): cesta a pole severně od vsi, 0,6 km ZSZ od kostela, leg. J. Danihelka 2002 MMI; Úvaly (distr. Břeclav): dno vypuštěného rybníčku nad úvalským mlýnem 1,9 km VSV od kostela, leg. J. Danihelka 1998 MMI [rev. K. Kubát] (Danihelka & Šumberová 2004).

17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7266c, Úvaly (distr. Břeclav): západní okraj vsi, leg. J. Danihelka 1994 BRNL; dno vypuštěného Úvalského rybníka, 1 km VSV od kostela, leg. J. Danihelka 1998 MMI [rev. K. Kubát] (Danihelka & Šumberová 2004).

17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7266d, Valtice (distr. Břeclav): podél polní cesty 1,7 km J od města, leg. J. Danihelka 1995 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7166c, Nové Mlýny (distr. Břeclav): rezervace Křivé jezero, louka u Panenského mlýna 1,4 km J od vsi, leg. J. Danihelka 1993 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266a, Sedlec (distr. Břeclav): severní okraj rybníka Nesytu v sousedství bývalé kachní farmy 2,7–2,9 km V od kostela, leg. J. Danihelka 2001 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267d, Lanžhot (distr. Břeclav): lesní loučka západně od hrůdu Kazúbek, 3,7 km Z od města, J. Danihelka 1996 (Danihelka & Šumberová 2004).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367b, Lanžhot (distr. Břeclav): břeh kanálu na louce mezi Dyjí a plotem obory 4,8 km JZ od kostela, leg. K. Šumberová 1996 BRNU (Danihelka & Šumberová 2004).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367d, Lanžhot (distr. Břeclav): dolní část luk Plaka, mezi oborním plotem a dyjskou hrází ca 3,6 km SSZ–S od soutoku Moravy a Dyje, J. Danihelka 1996 (Danihelka & Šumberová 2004).

Salix rosmarinifolia* L.*C3**

65. Kutnohorská pahorkatina, 6260d, Podmoklany (distr. Havlíčkův Brod): PR Mokřadlo, vlhká kosená louka na mírném svahu 300 m Z od Nového mlýna, ca 900 m Z od Z okraje obce, 446 m n. m., leg. L. Čech, 17. 8. 2003 (herb. Čech).

66. Hornosázavská pahorkatina, 6258a, Leština u Světlé (distr. Havlíčkův Brod): vlhké louky na pravém břehu potoka Leština, ca 1 km SZ od železniční stanice v obci, 455 m n. m., leg. L. Čech, 15. 5. 2002 (herb. Čech).

Z fytochorionu Kutnohorská pahorkatina ani ze sousední Hornosázavské pahorkatiny není druh dosud uveden v Květeně ČR (cf. Chmelař & Koblížek in Hejný & Slavík 1990: 482). Již V. Faltys však ve své fyto kartografické syntéze floristických údajů z Havlíčkobrodsko (Faltys 1990) uvádí z těchto území několik údajů. Ke kvadrátu 6258c (Hornosázavská pahorkatina) se s určitostí vztahuje lokalita u Číhoště. Tuto lokalitu jsem naposledy ověřil v roce 1993, v průběhu floristického kursu ČBS ve Světlé nad Sázavou (1997) však již zde *S. rosmarinifolia* V. Faltys nenalezl. Publikovaný a dokladovaný údaj z PR Havranka (Čech 1999) z kvadrátu 6259c (rovněž Hornosázavská pahorkatina) je potřeba podrobit dalšímu zkoumání, dle názoru J. Koblížka (in verb.) se může jednat i o *S. repens* s. str., nebo o křížence *Salix* × *incubacea*.

Čech L. (1999): Vegetační a floristické poměry přírodní rezervace Havranka (okres Havlíčkův Brod). – Havlíčkobrodsko. Vlast. Sborn. 15: 236–256.

Faltys V. (1990): Přehled květeny vyšších rostlin okresu Havlíčkův Brod. – Havlíčkobrodsko, Vlastiv. Sborn. 2: 34–49.

L. Čech

***Samolus valerandii* L.**

C1

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7166a, Pavlov (distr. Břeclav): vysečená plocha v rákosině pod hrází dolní zdrže vodního díla Nové Mlýny ca 1,2 km V–VJV od kostela, několik rostlin, leg. J. Danihelka 2002 BRNU, MMI (Danihelka & Šumberová 2004, cf. Hadinec et al. 2003: 283).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7167a, Rakvice (distr. Břeclav): zamokřený sníženiny v poli mezi dálnicí a silnicí Břeclav – Hustopeče, 1,65 km JV od železniční zastávky Rakvice, SZ od regulovaného toku Trkmanky, okraje rozvolněné slanomílné rákosiny, tisíce rostlin, 162 m n. m., 19. 7. 2004 not. V. Rybka & P. Lustyk.

***Schoenoplectus tabernaemontani* (C. C. Gmelin) Palla**

C2

83. Ostravská pánev, 6176d, Havířov (distr. Karviná): Dolní Suchá, břeh zatopené terénní sníženiny způsobené poddolováním, okraj Karvinského lesa, 300 m JV od kóty 279, dva trsy, 280 m n. m., 19. 12. 2004, leg. P. Pavlík & D. Hlisenkovský (herb. Pavlík) [det. Z. Prymusová, rev. P. Bureš].

Schoenoplectus tabernaemontani byl ve fyto geografickém okrese Ostravská pánev v minulosti sbírán Vicherkem v roce 1955 a 1956 (Orlová-Poruba 1955 BRNU; Fryštát-Louky 1956 BRNU). Současná lokalita v Dolní Suché je vzdálená pouhých 6 km JV od Orlové. Zajímavé je, že Slavoňovský (1953) z Louckých rybníků udává pouze *S. lacustris* a o tři roky později ze stejné mikrolokality dokladuje Vicherek *S. tabernaemontani*. Starobylé Loucké rybníky (založeny v první polovině 17. století) zanikly poddolováním koncem 70. let 20. století. Na celém území bývalých rybníků v posledních patnácti letech probíhá tzv. rekultivace názovem hlušiny z blízkého hlubinného dolu.

Slavoňovský F. (1953): Vegetační poměry rybníků v Loukách n. Olzou. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje 14: 88–113.

P. Pavlík

***Senecio erucifolius* L.**

C1

17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7265b, Mikulov (distr. Břeclav): okolí malého rybníčku jižně od železniční trati, 3 km JV od kostela u náměstí, J. Danihelka 2002 BRNU, MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

Senecio paludosus* L. subsp. *paludosus

C1

91. Žďárské vrchy, 6261d, Vortová (distr. Chrudim): okraj olšiny na JV břehu rybníka Zlámanec 1,03 km JJV (azimut 168°) od kaple v obci, 49° 42' 12" N, 15° 56' 13" E, 618 m n. m., celkem pět skupin rostlin na ploše 60 (V–Z) m × 30 (S–J) m; nejpočetnější skupina (219 kvetoucích prýtlů) vně severního okraje olšiny, zbývající čtyři (2, 7, 11 a 109 kvetoucích prýtlů) uvnitř při severním okraji olšiny (na 10 kvetoucích prýtlů připadá dále zhruba jeden nekvetoucí), leg. & photo P. Bureš, 8. 8. 2004 & 15. 8. 2004 (BRNU).

Jediný recentní výskyt tohoto poddruhu (i druhu) v Čechách (cf. Grulich in Kubát et al. 2002: 661, Hodálová & Grulich ap. Procházka 2001: 17; Krátký 2003). V Čechách byl tento taxon naposledy sbírán za druhé světové války u Třebechovic pod Orebem (Šourek 1942 BRA, PR), jak lze soudit z výčtu dokladů v práci Hodálová et al. (2002: 148–151). Na střední Moravě se i dnes vyskytuje na několika lokalitách v Nížkém Jeseníku a Jesenickém podhůří (cf. Krátký l. c., Hodálová et al. l. c., Hradílek 1999: 99). Zbývající dva poddruhy patří v České republice k neznámým (subsp. *angustifolius* Holub), resp. vyhynulým (subsp. *lanatus* Holub) taxonům (Procházka 2001: 17), naproti tomu na Slovensku je subsp. *angustifolius* relativně častý v Podunají a k neznámým taxonům tam patří zřejmě poddruh nominátní (I. Hodálová in litt. 2004, Hodálová et al. 2004: 505–507).

Ve Žďárských vrších byl *S. paludosus* nalezen a dobře určen r. 1885 přibyslavským učitelem Josefem Vitouškem: „Přibyslav: lesní louka blíž rašeliniště Radostinského“ (Vitoušek 5. 8. 1885 BRNU), ze stejného místa pochází zřejmě i druhý nepřesně lokalizovaný doklad: „Na louce u příkopu při vysokém lese a v něm na jednom stanovisku ke stu trsům“ (Vitoušek VII. 1885 BRNU). Vitoušek sám sice nepublikoval, ale své nálezy sděloval Josefu Novákovi nebo Ladislavu Čelakovskému. Proč neuveřejnili tento i v tehdejší době velmi pozoruhodný nález není jasné, je však jisté, že díky této skutečnosti unikl tento údaj pozornosti celé následující století.

Ze sousedních Železných hor (69b, Sečské vrchoviny) existují pouze pochybné literární údaje (cf. Hadač et al. 1994: 165). První z nich: „Trhová Kamenice: při silnici k Hlinsku“ (Faltys 1984 ap. Hadač et al. 1994), vznikl zřejmě záměnou jmen se *S. rivularis* při pozdějším zpracování terénních záznamů (V. Faltys in litt. 2004). Druhý údaj: „Trhová Kamenice: rybníky Rohlík a Mlýnský“ je přiřčen mnoha autorům (cf. Hadač et al. 1994: 165). Na základě podrobné revize příslušných pramenů je zřejmé, že ani „resultátový přispěvatel“ Hansgirk, Částka či Kalenský (cf. Čelakovský 1882–1894), ani Fiedler (1971), ani Černohous & Husák (1986) či Černohous (1978) nálezci nebyli; rovněž v podkladech Jirásků z r. 1993 tento údaj původ nemá a téměř jistě ne ani v dalších nedostupných rukopisných podkladech Belicové, Neuhäusla a Neuhäuslové, kteří by tak významný nález jistě neponechali nepublikovaný. Údaj mohl vzniknout duplikací, pramenící z dočasného

spojení s lokalitou předchozí a následným rozdělením, či jinou operací při zpracovávání sumářů lokalit v kvadrantech zamýšleného síťového atlasu květeny východních Čech, použitých bohužel také jako podklad některých lokalit květeny Železných hor. Obdobného typu je i třetí lokalita: „Travná: mezi obcí a Trhovou Kamenicí“ (Klásterský 1942, Hadač & Hadač 1941, Neuhäusl 1951, Neuhäusl & Neuhäuslová 1971–76, Jirásek 1992 ap. Hadač et al. 1994). Poslední čtvrtý potenciální údaj lze deduktivně vyvodit ze síťových floristických atlasů Havlíčkobrodská a Chrudimská, v nichž je kromě kvadrantu 6260b, v němž leží všechny tři předchozí lokality, uváděn *S. paludosus* také z kvadrantu 6260d (Faltys 1990a: 77; Faltys 1990b [non pag.]).

Mnoho nejasností kolem údajů o *S. paludosus* z Železných hor bylo asi oprávněným důvodem proč nebyly akceptovány v „červeno-knižním“ (Holub in Čeřovský et al. 1999: 341) a „klíčovém“ (Grulich in Kubát et al. 2002: 661) zpracování tohoto druhu. Ze stejných důvodů možná titíž autoři ignorovali také údaj „ve vrbičkách u r. Zlámanec ned. Vortové, ca 610 m“ (Hadač & Hadač 1943: 20). Právě na této lokalitě se ho však nyní po více jak 60 letech podařilo znovu ověřit. Jak se dodatečně ukázalo byl dokonce původní nález na této lokalitě doložen herbářovou položkou v MP: „Vortová: vrbové křoví u rybníka Zlámanec, 2. VIII. 1942 E. Hadač & Z. Černohorský“ (Veselovská in litt. 2004). Údaj „Hlinsko“ (Dostál 1948–1950: 1631; Dostál 1989: 1052) vznikl generalizací údaje bratrů Hadačových od Vortové.

Rostlina na prvním ze dvou Vitouškových dokladů ze Žďárských vrchů byla při morfometrické analýze klasifikována jako přechodný typ mezi subsp. *angustifolius* a subsp. *paludosus* (Hodálová et al. 2002), proto je na místě určitá obezřetnost při determinaci rostlin od rybníka Zlámanec. Ty lze však jednoznačně přiřadit k subsp. *paludosus*, neboť mají nažky na celém povrchu chlupaté, spodní strana jejich listů je oděna toliko řídkými jednoduchými, článkovanými, na konci někdy rozštěpenými chlupy a šířka jejich listů činí 14–25 mm (maximální šířka listu včetně zoubků; průměrná šířka pak 18,6 mm, při $S_x = 2,5$ mm; měřeno 30 listů přímo na lokalitě, 40–50 cm pod terminálním úbořem, každý z jiné rostliny).

Nález byl doložen dvěma položkami (uloženými v BRNU) a řadou digitálních snímků, není jej proto třeba v nejbližší době sbírat do herbář. Lokalita se nachází na pozemku rybníka Zlámanec (katastr Vortová; č. 504/2) a má statut územní ochrany kategorie přírodní památka. Při managementu lokality, koordinovaném Správou CHKO Žďárské vrchy pod kterou územně spadá, by bylo žádoucí využít poznatků pracovníků občanského sdružení pro ochranu přírody střední Moravy – Sagittaria, kteří provádějí kultivační pokusy a management tohoto druhu na střední Moravě (cf. Krátký l. c.).

Čelakovský L. (1882–1894): Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens. – S.–B. Koenigl. Boehm. Ges. Wiss., Cl. 2, Prag, 1881: 360–395 [Resultate ... im Jahre 1881; ed. 1882]; 1883: 34–83 [Resultate ... im Jahre 1882; ed. 1884]; 1884: 54–90 [Resultate ... im Jahre 1883; ed. 1885]; 1885: 3–47 [Resultate ... im Jahre 1884; ed. 1886]; 1886: 28–92 [Resultate ... im Jahre 1885; ed. 1887]; 1887: 174–239 [Resultate ... im Jahre 1886; ed. 1888]; 1887: 619–673 [Resultate ... im Jahre 1887; ed. 1888]; 1888: 462–554 [Resultate ... im Jahre 1888; ed. 1889]; 1889/2: 428–502 [Resultate ... im Jahre 1889];

- ed. 1890]; 1891: 3–49 [Resultate ... im Jahre 1890; ed. 1891]; 1893/10: 1–38 [Resultate ... im Jahre 1891 und 1892; ed. 1894].
- Černohous F. (1978): Příspěvek k současnému rozšíření vodních makrofyt ve východních Čechách. – Zprav. Kraj. Muz. Vých. Čech 5/3: 31–50.
- Černohous F. & Husák Š. (1986): Macrophyte vegetation of Eastern and North-eastern Bohemia. – Folia Geobot. Phytotax. 21: 113–161.
- Faltys V. (1990a): Přehled květeny Chrudimska. – Chrudim.
- Faltys V. (1990b): Přehled květeny vyšších rostlin okresu Havlíčkův Brod. – Havlíčkobrodsko, Vlastiv. Sborn. 2(1990): 34–49.
- Fiedler J. (1973): Fytcenologické poměry chráněných a k ochraně navržených území Chrudimska. – Pr. Stud., Přír., Pardubice, 5: 83–107.
- Hadač E. & Hadač J. (1943): Příspěvek ke květeně východních Čech. – Věstn. Král. Čes. Společ. Nauk, cl. II., 1943/3: 1–23.
- Hadač E., Jirásek J. & Bureš P. (1994): Květena Železných hor. – Želez. hory, Sborn. pr., 1: 1–212. Nasavrky.
- Hodálová I., Grulich V. & Marhold K. (2002): A multivariate morphometric study of *Senecio paludosus* L. (Asteraceae) in Central and Western Europe. – Bot. Helv. 112: 137–151.
- Hodálová I., Grulich V., Marhold K. & Ořáheřová H. (2004): *Senecio paludosus* (Compositae) along the Danube River. – Limnol. Rep. 35: 503–507.
- Hradílek Z. [ed.] (1999): Materiály ke květeně Nížkého Jeseníku a přilehlých území. – Sagittaria, Olomouc.
- Krátký M. (2003): *Senecio paludosus* – záchranný program. – http://www.sagittaria.ecn.cz/new_page_5.htm, 20. 3. 2003.

P. Bureš

Sesleria uliginosa* Opiz*C2**

- 13a. Rožďalovická tabule, 5858c, Lovčice (distr. Hradec Králové): PR Bludy, leg. J. Hanousek, 29. 7. 1989 (HR); not. 18. 6. 2000 R. Prausová.
- 15a. Jaroměřské Polabí, 5660a, Velký Vřešťov (distr. Trutnov): Velký rybník, 2002 not. M. Hejman.
- 15a. Jaroměřské Polabí, 5660a, Josefov (distr. Náchod): vojenský výcvikový prostor, 0,5 km V od obce, ve společenstvu sv. *Bromion erecti* (Gerža 2003).
- 15b. Hradecké Polabí, 5761b, Králova Lhota (distr. Rychnov nad Kněžnou): severozápadní břeh rybníka Závěšťák, 265 m n. m., ca 50 exemplářů, 21. 5. 2002 not. J. Horník & J. Gregor. Jedná se o znovuověření známé lokality po 39 letech (Válek in Klika 1943, Válek 1963 HR).
- 15c. Pardubické Polabí, 5959d, Lohenice (distr. Pardubice): slatinná louka u rybník Buňkov, 13. 5. 1989 not. V. Faltys; 2002 not. H. Faltysová; leg. J. Zámečník, 21. 5. 2002 (herb. Zámečník).
- 57a. Bělohradsko, 5660a, Miletín (distr. Jičín): PR Miletínská bažantnice, vlhká louka Sůlek, 1,2 km JZ–ZJZ od kostela, 50° 23' 54" N, 15° 39' 59" E, leg. M. Ducháček, 13. 6. 2001 (HR).

Ekologii pčavy slatinné a její rozšíření v ČR shrnují Procházka, Škoviřová & Pivničková in Čerovský et al. (1999). Výskyt druhu je soustředěn převážně na střední a východní Čechy. V současnosti je známo pouze několik lokalit na slatinných loukách nebo slínovcových stráních ve výše uvedených fytochorionech, v Orlických opukách (60) a nově i v Chebské pánvi (24a).

Tento diagnostický druh slatinných luk rostl v minulosti na řadě lokalit v Rožďalovické tabuli (13a), Bydžovské pánvi (14a), Východním Polabí (15), Bělohradsku (57a), Orlických opukách (60), Křivíně (61a) a Týnišťském úvalu (61b).

Gerža M. (2003): Příspěvek ke květeně severozápadního podhůří Orlických hora a přilehlé části Jaroměřského Polabí. – Východočes. Bot. Zprav., Dobré, 2(2003): 2–5.

Klika J. (1943): Příspěvek k typologii luk ve východních Čechách II. Seslerietum uliginosae v Čechách. – Sborn. Čes. Akad. Zeměd. 18: 111–117.

V. Samková

24a. Chebská pánev, Tuřany (distr. Cheb): 50° 06' 04,7" N, 12° 31' 45,0" E (Višňák: *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 39: 397–404, 2004); leg. V. Melichar, J. Michálek, P. Uhlík & P. Krása, 4. 7. 2003 (PRC); leg. O. Šída & M. Ducháček, 11. 6. 2004 (PR).

Višňákův nálezy pčavy slatinné je v území Chebské pánve naprosto nečekáný a z hlediska celkového areálu druhu velmi významný, neboť se tím posouvá jeho hranice rozšíření v západním směru o 150 km.

Sideritis montana L.

C1

17b. Pavlovské kopce, 7165d, Mikulov (distr. Břeclav): horní okraj vinohradu školního statku na jižním svahu Svatého kopečku, leg. J. Danihelka 1996 MMI (Danihelka & Šumberová 2004, cf. Danihelka in Hadinec et al. 2004: 114).

Sparganium natans L.

C2

67. Českomoravská vrchovina, 6162d, Bor u Skutče (distr. Chrudim): přírodní rezervace Maštale, vlhká louka 750 m JZ od obce, menší porost na březích odvodňovacího kanálu, 480 m n. m., 49° 49' 10" N, 16° 07' 18 E, leg. Jiří Košnar & Jan Košnar, 2004 (herb. Jiří & Jan Košnar).

Stachys germanica L.

C1

17b. Pavlovské kopce, 7165b, Dolní Věstonice (distr. Břeclav): rezervace Děvín, bývalá lesní školka na severním svahu Děvína 1,5 km JJV od kostela, 2001 J. Danihelka; Horní Věstonice (distr. Břeclav): rezervace Děvín, dolní okraj paseky na severním konci Soutěsky 1,3 km VJV od kostela, 2001 J. Danihelka; Klentnice (distr. Břeclav): rezervace Děvín, suchá louka v jižní části Soutěsky pod východním svahem Kotle ca 2,2 km S od kostela, 2001 J. Danihelka (Danihelka & Šumberová 2004).

Thesium arvense Horvátovszky

C1

17b. Pavlovské kopce, 7265b, Mikulov (distr. Břeclav): jižní svah severního vrcholu Šibeničnicku 2,15 km J–JJZ od kostela u náměstí, leg. J. Danihelka 2000 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7266a, Sedlec (distr. Břeclav): Holá pastvíska (Skalky), písčité místa u vjezdu do opuštěného vápencového lomu 1,8 km ZJZ–Z od kostela, leg. J. Danihelka 1998 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7166c, Bulhary (distr. Břeclav): hrúd v okolí studní na levém břehu Dyje ca 1,3–1,5 km SSZ–S od kostela, leg. J. Danihelka 1997 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267c, Břeclav-Poštorňá: písčina mezi železniční tratí a Františkovým rybníkem ca 2,2 km J od železniční zastávky Boří les, 1997 K. Šumberová (Danihelka & Šumberová 2004).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367d, Lanžhot (distr. Břeclav): Polínský vrch (písčité hrúd) 8,9 km J od kostela, leg. K. Šumberová 1995 BRNU (Danihelka & Šumberová 2004).

Thesium dollineri Murb.

C1

17b. Pavlovské kopce, 7165b, Perná (distr. Břeclav): rezervace Děvín, Kotel, sveřepový trávník jižně od lomu pod Martinkou ca 1,3 km SV od kostela, leg. J. Danihelka 2002 MMI; Klentnice (distr. Břeclav):

rezervace Děvín, pole a stepní úhor mezi silnicí Klentnice – Pavlov a lesem ca 1,55 km S od kostela, leg. J. Danihelka 2001 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

- 17b. Pavlovské kopce / 17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7165d, Mikulov (distr. Břeclav): narušená místa v suchém trávníku na vojenském cvičišti východně od Kočičí skály ca 2,2 km SSV od kostela u náměstí, leg. J. Danihelka 2001 MMI; vojenské cvičiště na jihozápadně orientovaném svahu mezi Milovickým lesem a Kočičí skálou ca 2,6 km V od kostela u náměstí, leg. J. Danihelka 2001 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6966b, Nesvačilka (distr. Brno): degradované slanisko (zřídlo Šaratice) 1 km SSV od středu obce, 300 m ZSZ od kóty 206,2, 195 m n. m., leg. P. Lustyk, 19. 7. 2004 (BRNM).

Torillis arvensis (Hudson) Link

C1

- 17b. Pavlovské kopce, 7165b, Pavlov (distr. Břeclav): rezervace Děvín, skalní step na jihovýchodně orientovaném svahu nad zeleně značenou turistickou cestou ca 1,7 km JZ od kostela, leg. J. Danihelka 1997 MMI; Klentnice (distr. Břeclav): opuštěné terasy viniční trati mezi Klentnickým potokem a tzv. Jeletním rohem 2 km SSV od kostela, leg. J. Danihelka 1995 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 17b. Pavlovské kopce, 7165d, Mikulov (distr. Břeclav): náměstíčko u odbočky z Brněnské ulice ke Kozímu hrádku, leg. J. Danihelka 1998 MMI; Svatý kopeček, podél cesty v křovinatém lese na jižním svahu, leg. J. Danihelka 1995 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7166c, Mikulov (distr. Břeclav): okraj pole na vojenském cvičišti asi 150 m J od kóty 299,2, ca 3,4 km ZSZ od kostela, leg. J. Danihelka 1997 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7266a, Sedlec (distr. Břeclav): svahy vinohradních teras západně od silnice Bulhary – Sedlec ca 1,9 km SSV od kostela, leg. J. Danihelka 2002 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7266b, Lednice (distr. Břeclav): okraj pole u větrolamu 3 km JJZ–Z od zámecké kaple, leg. J. Danihelka 1995 MMI; okraj pole na západním okraji obce, leg. J. Danihelka 1995 MMI; vinohrad ca 0,1 km SZ od čerpací stanice na severním břehu Hlohoveckého rybníka 2,1 km JJZ–JZ od zámecké kaple, leg. J. Danihelka 1995 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7166a, Pavlov (distr. Břeclav): hráz dolní zdrže vodního díla Nové Mlýny ca 0,9 km V až 1,6 km V–VJV od kostela, leg. J. Danihelka MMI (Danihelka & Šumberová 2004).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7166d, Lednice (distr. Břeclav): podél plotu zahradnictví 1,8 km ZSZ od zámecké kaple v obci, leg. J. Danihelka 1995 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

Typha laxmanii Lepechin

C1

83. Ostravská pánev, 6276a, Haviřov-Město (distr. Karviná): pravý břeh potoka Lučina mezi rondelem, železniční tratí a ulicí Ostravská, soustava umělých tůní na bývalé deponii ornice, roztroušené 50 plodících rostlin, 240 m n. m., 20. 11. 2004 not. P. Pavlík.
83. Ostravská pánev, 6177b, Karviná-Darkov: tzv. „Darkovské moře“, podmáčená louka poblíž severozápadního okraje vodní plochy, pospolitě 35 plodících rostlin, 230 m n. m., leg. P. Pavlík, 11. 1. 2005 (herb. P. Pavlík). Od roku 2001 je plocha zavážena vytěženou hlušinou z nedalekého hlubinného dolu Darkov.

Doposud bylo zaznamenáno již pět lokalit na severovýchodní Moravě a Slezsku (Štramberk 1999, Karviná-Louky 1999, Rychaltice 2003). Orobinec sitinovitý se dále šíří na sever a byl taktéž v r. 2003 uveden jako nový druh pro Polsko z Horního Slezska (Czylok & Baryła 2003: 11).

Czylok A. & Baryła J. (2003): Wczesne stadia sukcesji roślinnej w wyrobisku po eksploatacji piasku w Kuźnicy Wąreżyńskiej. – *Przyr. Gór. Śląska* 31: 11–12.

P. Pavlík

Typha shuttleworthii Koch & Sond.

C1

19. Bílé Karpaty stepní, 7072a, Suchá Loz (distr. Uherské Hradiště): asi 2 km JJZ od kostela, bahnitý břeh rybníčku, 12 plodných jedinců v téměř jednodruhovém porostu zabírajícím asi 4 m² a dosti ostře odděleném od sousedního porostu druhu *Typha latifolia*, 350 m n. m., 48° 57' 02" N, 17° 42' 19" E, leg. K. Fajmon, 14. 9. 2004 (BRNU) [rev. P. Lustyk & K. Kubát].
78. Bílé Karpaty lesní, 7072c, Březová (distr. Uherské Hradiště): asi 800 m J od kostela, vlhká sníženina na sečené louce, řídký porost (asi dvacet jedinců) ve vegetaci s dominancí druhu *Scirpus sylvaticus*, 430 m n. m., 48° 55' 14" N, 17° 44' 21" E, leg. K. Fajmon, 17. 9. 2003 (BRNU) [rev. P. Lustyk & K. Kubát].
78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Javorník nad Veličkou (distr. Hodonín): asi 600 m S od kostela, mělký vlhký (ale bez vody) příkop u cesty před domem na okraji obce, 13 plodných jedinců v porostu asi 1×0,5 m s nepatrnou příměsí kopřivy (*Urtica dioica*), s porostem těsně sousedí skupinka jedinců druhu *Typha latifolia* s vtroušenými rostlinami druhů *Urtica dioica* a *Mentha longifolia*, místo do příkopu zasahuje *Rubus caesius* rostoucí po celé délce kolem, 320 m n. m., 48° 51' 54" N, 17° 32' 07" E, leg. K. Fajmon, 14. 11. 2004 (BRNU) [rev. K. Kubát].
79. Zlínské vrchy, 6873c, Lipová (distr. Zlín): asi 1,2 km VJV od kaple sv. Václava, polostinná mokřina na okraji lesa v opuštěném vojenském prostoru Volava, 18 plodných jedinců (na okraji porostu pozorován také 1 sterilní jedinec druhu *Typha latifolia*), 390 m n. m., 49° 06' 54" N, 17° 53' 58" E, leg. K. Fajmon, 11. 10. 2004 (BRNU) [rev. P. Lustyk & K. Kubát].

Donedávna jediná známá lokalita orobince stříbrošedého v České republice byla v Měsíčním údolí u Radějova v Bílých Karpatech, kde však jeho populace zanikla a byl tedy považován na našem území za vyhynulý (cf. Holub et al. 1979, Holub 2000). Někdejší výskyt v Měsíčním údolí potvrzuje herbářový doklad (PR), který pořídil P. Sillinger před druhou světovou válkou (Hlaváček 2001) a fotografie uložená v archivu Správy CHKO Bílé Karpaty (Hájek 1998). V roce 1998 našel orobinec stříbrošedý R. Hlaváček u Obecnice v Brdech, protože byl tento druh přeřazen z kategorie vyhynulých taxonů do kategorie taxonů kriticky ohrožených (Hadinec et al. 2002, Hlaváček 2001, Procházka 2001). V roce 2003 objevil Hlaváček tento orobinec ještě na dvou dalších místech v Brdech a na jednom místě na rozhraní Javorníků a Zlínských vrchů, u železniční zastávky v Lidečku (Hlaváček in Hadinec et al. 2004).

Nové lokality jsem našel v Bílých Karpatech a Zlínských vrších během terénního průzkumu ke své diplomové práci a při síťovém mapování květeny CHKO Bílé Karpaty (VaV 620/12/03). Prostorově mají souvislost s bývalým výskytem v Měsíčním údolí, od kterého je místo nejbližšího bělokarpatského nálezu (Javorník nad Veličkou) asi sedmáct kilometrů daleko a se současnou, Hlaváčkem objevenou lokalitou v Lidečku, od níž je místo nálezu ve Zlínských vrších vzdáleno asi patnáct kilometrů. Vzhledem ke starému výskytu v Měsíčním údolí je možné, že se orobinec stříbrošedý v Bílých Karpatech celou dobu vyskytoval a byl jen přehlížen. Na druhou stranu mohou nálezy tohoto druhu z poslední doby souviset s možností šíření ze zahradních výsadeb, neboť se prodává jako okrasná rostlina

(P. Lustyk in verb.). Ať už se jedná o druh dlouhodobě přehlížený nebo nově se šířící, souhlasím s Hlaváčkem (Hlaváček in Hadinec et al. 2004), že se dá v České republice očekávat větší počet lokalit tohoto druhu, a je tedy třeba věnovat orobincům více pozornosti.

Orobinec stříbrošedý je sice podobný o. široolistému, myslím si však, že záměna může být způsobena především tím, že se s o. stříbrošedým kvůli jeho vzácnosti vůbec nepočítá. Znaky popsané v Klíči ke květeně České republiky (Kubát et al. 2002) vystihují rozdíly mezi oběma druhy dosti dobře. Přestože maxima pro šířku listu a výšku rostliny o. stříbrošedého mohou být trochu větší než je v klíči uvedeno, je o. stříbrošedý ve většině makroskopických kvantitativních znaků nápadně drobnější než o. širolistý. Týká se to celkové výšky plodných rostlin, šířky i délky listů, tloušťky samičí palice v době dozrávání a zralosti, délky samčí palice a délky nažek. Další rozdíl je v barvě listů, byť jde u obou druhů spíše o světlé odstíny. Listy o. stříbrošedého jsou žlutozelené až živě zelené, zatímco listy o. širolistého jsou nasivělé až namodralé. Šířka a barva listů do značné míry umožňují rozlišení obou druhů i ve sterilním stavu, kdy je snad (vzhledem k šířce) větší nebezpečí záměny mezi o. stříbrošedým a o. úzkolistým, jenž má však listy ještě tmavší než o. širolistý (Cook 1980, K. Kubát in litt. 2005). Za květu a plodu se dá o. stříbrošedý poznat od o. širolistého podle krátké samčí palice, jež bývá oproti samičí palici zhruba poloviční, podle užší samičí palice a také podle její barvy. Bývá totiž spíše světle hnědá až tmavohnědá a ne sytě černohnědá jako u o. širolistého. Stříbřité zbarvení se u plodných palic o. stříbrošedého zřejmě zřetelně objevuje až za úplné zralosti, a proto často nemusí být u určovaných jedinců dobře patrné. Dalším znakem, použitelným v době zralosti, je doba rozpadu plodných palic. U o. stříbrošedého se totiž rozpadají většinou už v září až říjnu (záleží mj. na mikroklimatu), naproti tomu u o. širolistého vytrvávají dlouho nerozpadlé nebo jen částečně rozpadlé, někdy až do začátku dalšího roku. Nemusí to však platit vždy. Například na lokalitě v Javorníku nad Veličkou se v polovině listopadu plodenství o. stříbrošedého teprve začínala rozpadat, plodenství o. širolistého však již byla rozpadnutá (i když některá možná někdo ulomil).

Cook C. D. K. (1980): *Typha L.* – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, 5: 275–276, Cambridge University Press, Cambridge.

Hájek M. (1998): Mokřadní vegetace Bílých Karpat. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště, suppl. 4: 1–58.

Hlaváček R. (2001): Jediný aktuální výskyt *Typha shuttleworthii* na území České republiky. – *Erica*, Plzeň, 9: 187.

Holub J. (2000): Černá listina vymizelých taxonů květeny České republiky a Slovenské republiky. – *Preslia* 72: 167–186.

Holub J., Procházka F. & Čerovský J. (1979): Seznam vyhynulých, endemických a ohrožených taxonů vyšších rostlin květeny ČSR (1. verze). – *Preslia* 51: 213–237.

K. Fajmon

87. Brdy, 6348b, Rožmitál pod Třemšínem (distr. Příbram): Dolejší padrt'ský rybník, 1. 8. 2004 not. E. Žaludová [rev. K. Kubát].

Na lokalitě je možné pozorovat několik „polykormonů“ vzniklých bezpochyby rozrůstáním oddenků. Poměr délky samců a samicí palice, který je považovaný za dobrý determinální znak, je v každém polykormonu ± stálý. Nedaleký výskyt *T. latifolia* a poněkud delší samčí palice u rostlin jednoho z polykormonů naznačují možnou přítomnosti hybrida těchto podobných druhů. Jeho bezpečná determinace však bude na základě morfologických znaků velmi obtížná.

Studium herbářového materiálu naznačuje, že druh měl v České republice o něco víc lokalit, než se traduje v literatuře.

E. Žaludová & K. Kubát

Urtica kioviensis Rogow.

A1→C1

18a. Dyjsko-svratecký úval, Lanžhot (distr. Břeclav), 7267b (Danihelka & Lepší: *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 39: 25–35, 2004).

Utricularia vulgaris L.

C1

11a. Všetatské Polabí, 5755, Milovice (distr. Nymburk): mokřady na levém břehu Mlynařice, 1 km VJV od obce Benátecká Vrutice, 50° 13' 40" N, 14° 51' 05" E, 7. 2002 not. J. Rydlo (Rydlo 2003).

Valerianella carinata Loisel.

C1

17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7266d, Valtice (distr. Břeclav): zámecký park, 1997 R. Řepka; J. Danihelka 1999 MMI (Danihelka & Šumberová 2004).

52. Ralsko-Bezdězská tabule, 5454c, Bezděz (distr. Česká Lípa): vrch Bezděz, řídké porosty z okruhu třídy *Sedo-Scleranthetea*, mírně ruderalizované, na jižním svahu pod hradní zříceninou, 585 m n. m., leg. T. Černý, 23. 5. 2002 (PRC) [det. J. Kirschner].

Kozliček kýlnatý se vyskytuje v českém mezofytiku jen velmi ojediněle. Nejbližší lokalita uváděná v Květeně ČR (Kirschner in Slavík 1997: 514) je z Bělé pod Bezdězem, a to jako „starý údaj“. Na skalnatém svahu pod hradem bylo nalezeno zhruba několik desítek rostlin. Celá populace má dobré předpoklady k přežívání (pokud vyloučíme náhodné klimatické jevy), vzhledem k disturbanci zdejších ploch turisty, kdy se mohou na narušovaných místech nově uchytit roztrušovaná semena.

T. Černý

70. Moravský kras, Maloměřice (distr. Brno): 49° 13' 50" N, 16° 42' 59" E (Pečinka & Dočkalová: *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 39: 411–420, 2004).

71c. Dražanské podhůří, 6766, Mokrý-Horákov (distr. Brno): asi 380 m ZJZ od kaple v Horákově, krátký prudký jižně orientovaný travnatý svah pod polem nad silnicí, 340 m n. m., 49° 12' 44" N, 16° 44' 25" E, desítky jedinců, leg. K. Fajmon, K. Helánová, B. Lučeničová & J. Rybaříková, 29. 5. 2004 (BRNU).

Druh není pro daný fytogeografický podokres v Květeně ČR udáván, ale nalezená lokalita má jistě blízko k lokalitě „severně od Líšně“ z Moravského krasu (cf. Kirschner in Slavík 1997: 514).

- 76a. Moravská brána vlastní, 6473c, Choryně (distr. Vsetín): šterkové náplavy v korytě Bečvy, cca 1,5 km ZSZ od soutoku Juhyně a Bečvy u obce, 270 m n. m., 49° 30' 37" N, 17° 52' 42" E, roztroušené na mohutném šterkovém náplavu, leg. M. Dančák, 18. 5. 2001 (OL).

Nový druh pro fytochorion 76. Moravská brána.

Veronica austriaca L.

C2

- 76a. Moravská brána vlastní, 6474b, Štramberk (distr. Nový Jičín): západní vrchol Kotouče, 2 trsy, 514 m n. m, leg. D. Hlisenkovský, 25. 5. 2004 (herb. Pavlík); leg. M. Sedláčková & P. Pavlík, 17. 6. 2004 (NJM).

Tento vzácný teplomilný druh byl znovu nalezen na Kotouči po 67 letech (Krischke 9.6.1930 – OP, Leidolf VI.1937 – NJM). J. Otruba v Květeně Štramberka (Otruba 1930: 84) jej uvádí pod názvem *Veronica dentata*. Píše: „Kotouč: Ojedinelé na nevyšším vrcholu, hojný na západní stráni.“ Západní stráň byla celá odtěžena počátkem 80. let 20. století, pouze poblíž vrcholu zůstala mikrolokalita o ploše několika čtverečních metrů. V minulosti se na této lokalitě nacházely dnes již vyhynulé druhy naší květeny *Helianthemum rupifragum* a *Geranium lucidum*. Koncem května 2004 byly nalezeny na jižní straně západního vrcholu Kotouče D. Hlisenkovským dva trsy rozrazilu rakouského. V mohutnějším trsu bylo napočítáno 230 květonosných lodyh, vedlejší, necelý metr vzdálený trs byl menší – s 85 kvetoucími lodyhami. Trsy se nacházejí na skalním srázu s vrstvou půdy 2–5 cm (rendziny) a mezi nimi je vyšlapaná „stezka“. Že se jedná o téměř nedotčenou mikrolokalitu svědčí i fakt, že v těsné blízkosti roste desítky let starý keř zde ojedinelého *Cotoneaster integerrimus*. Koncem srpna bylo odebráno z trsů 15 sterilních lodyh, které byly vysazeny do květináčů v Botanické zahradě Štramberk. Všechny rostliny rychle zakořenily a během tří týdnů obrazily a objevily se nové lodyhy (1–4 ks). Na podzim byla také sesbírána semena. Prozatím nebyla vyseta. Namnožit tento druh dělením trsů bude pravděpodobně schůdné a tak bude možné je použít k výsadbě na další lokality v dobývacím prostoru lomu Kotouč.

Otruba J. (1930): Květena Štramberka. – Příbor, 117 p.

P. Pavlík

Veronica scardica Griseb.

A2→C1

16. Znojensko-brněňská pahorkatina, 7164, Břežany (distr. Znojmo) (Šumberová, Lososová & Šmarda: Zpr. Čes. Bot. Společ. 39: 161–166, 2004).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, Diváky (distr. Břeclav): 48° 59' 33" N, 16° 47' 05" E (Šumberová, Lososová & Šmarda: Zpr. Čes. Bot. Společ. 39: 161–166, 2004).

Viola elatior Fries

C1

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367b, Lanžhot (distr. Břeclav): les podél Křenové cesty poblíž kóty 153,1 ca 3,8 km JJZ od kostela, 2002 J. Danihelka (Danihelka & Šumberová 2004).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367d, Lanžhot (distr. Břeclav): paseka na severní straně hrůdu Polínka (154,0) 3,6 km SSV od soutoku Moravy a Dyje, několik set rostlin, leg. K. Šumberová, 1995 (BRNU); 2002 J. Danihelka (Danihelka & Šumberová 2004).

19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Radějov (distr. Hodonín): v NPR Čertoryje 5 kvetoucích exemplářů, leg. I. Jongepierová, 25. 5. 2004 (herb. Jongepierová).

Z Bílých Karpat je tento druh znám pouze ze Starých hor u Petrova (Jongepier 1997). V území však původně *Viola elatior* objevil S. Staněk již v roce 1939 v močálovitém žlábku nad Petrušovci u Lipova, navrhoval jeho ochranu, ale v roce 1955 tato lokalita zanikla (Jongepierová & Jongepier 2002). Z NPR Čertoryje nebyla violka vyvýšená dosud známa, objevila se na místech, kde byl před 3 lety odstraněn nálet dřevin z ladem ležící louky, na níž bylo obnoveno pravidelné kosení.

Jongepier J. W. (1997): Nové lokality vzácných rostlin v Bílých Karpatech. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště 2: 5–16.

Jongepierová I. & Jongepier J. W. (2002): Návrhy chráněných území Stanislava Staňka. I. Nově ověřené a zaniklé lokality. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště 7: 13–26.

I. Jongepierová & J. W. Jongepier

Viscum album* L. subsp. *album

C4a

- 37f. Strakonické vápence, 6649d, Jemnice (distr. Strakonice): v obci na *Tilia cordata*, 6. 2. 2004 not. F. Procházka.
- 37f. Strakonické vápence, 6649d, Osek (distr. Strakonice): v obci na *Tilia cordata*, 29. 2. 2004 not. F. Procházka.
- 37f. Strakonické vápence, 6649d, Radomyšl (distr. Strakonice): v okolí kostela sv. Jana na *Populus × canadensis* a *Tilia cordata*, 23. 1. 2004 not. F. Procházka.
41. Střední Povltaví, 6650b, Zlivice (distr. Písek): v obci na *Tilia cordata*, 15. 2. 2004 not. F. Procházka.
41. Střední Povltaví, 6550d, Ostrovec (distr. Písek): v obci na *Populus × canadensis* a *Tilia cordata*, 5. 3. 2003 not. F. Procházka.
- 42a. Sedlčansko-milevská pahorkatina, 6353b, Olbramovice (distr. Benešov): u železničního nádraží, 2003 not. K. Boublík.

Nový druh pro Votickou pahorkatinu, respektive její podokres Sedlčansko-milevská pahorkatina a pro Strakonické vápence. Výskyt ve Středním Povltaví, a sice při V okraji Písku, byl sice znám už dříve (Slaba in Houfek 1973), opomenutím nebyl však uveden v Květeně ČR (cf. Kubát in Slavík 1997).

Houfek J. [ed.] (1973): Rozšíření jmelí (*Viscum* L.) v Československu. – Zpr. Čs. Bot. Společ. 8: 210–214.
F. Procházka

- 84a. Beskydské podhůří, 6475b, Pstruží (distr. Frýdek-Místek): v masívu Ondřejníku na vrchu Stanovec (898,5 m), asi 300 m SV od vrcholu při modré turistické značce, ca 830 m n. m., 7 exemplářů na *Acer pseudoplatanus*, 2004 not. K. Boublík.

Nové výškové maximum výskytu v ČR. Dosavadní nejvýše položená lokalita (755 m n. m.) byla známa ze Šumavy z prostoru zaniklé osady Rožnov na pravém břehu Lipna ve Svatotomášské hornatině (Balda in Procházka & Kovářiková 1999).

Procházka F. & Kovářiková J. (1999): Významnější nové nálezy v květeně české Šumavy a nejvyšších poloh Předšumaví. – *Erica*, Plzeň, 8: 23–74.

K. Boublík

***Viscum album* subsp. *abietis* (Wiesb.) Abromeit C3**

36a. Blatensko, 6549c, Paštiky (distr. Strakonice): při okraji lesa asi pouze na dvou starších exemplářích *Abies alba*, 100 m V od hájovny mezi obcemi Paštiky a Skaličany, 2 km SV od Blatné, 490 m n. m., leg. J. Šoun, 3. 4. 2004 (herb. Šoun).

Jmeli bílé jedlové bylo novým druhem pro celý fyto geografický okres Horažďovická pahorkatina (36). Lokalita bohužel pravděpodobně zanikla pokácením obou jedlí v předjaří 2004. V bližším okolí se dosud nacházejí nejméně ještě dva mladší exempláře jedle, avšak výskyt *Viscum album* subsp. *abietis* na nich dosud nebyl prokázán.

J. Šoun

***Vulpia bromoides* (L.) S. F. Gray C1**

74b. Opavská pahorkatina, Strahovice (distr. Opava): 50° 04' 31" N, 17° 44' 26" E (Pečinka & Dočkalová: *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 39: 411–420, 2004).

***Xanthium strumarium* L. C1**

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266b, Lednice (distr. Břeclav): podél kanálu na louce 1,3 km V–VJV od zámecké kaple v obci, leg. J. Danihelka 1995 MMI; Hlohovec (distr. Břeclav): jihozápadní cíp rybníčku Alloch IV, 2,55 km V–VJV od kostela, 2001 J. Danihelka (Danihelka & Šumberová 2004).

***Xeranthemum annuum* L. A1→C1**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7063d, Miroslav (distr. Znojmo): NPP Miroslavské kopce, Přední Markův kopec, u kříže na vrcholu kopce, 300 m n. m., leg. J. Čáp, 17. 6. 2004, BRNU, herb. Čáp (Čáp 2004).

Druh uvedený v Černé listině vymizelých taxonů květeny České a Slovenské republiky (Holub 2000: 172) byl nalezen v malé populaci v nově vyhlášené NPP Miroslavské kopce.

Čáp J. (2004): Suchokvět roční (*Xeranthemum annuum* L.) opět nalezen na Moravě. – *Tetrix*, Brno, 11: 65–66.

J. Čáp

Poděkování

Náš dík patří mnoha kolegům, kteří nám předali své floristické objevy k publikaci nebo nám poskytli cenné rady a konzultace. Děkujeme i všem autorům komentářů, těm kteří determinovali nebo revidovali obtížně určitelné taxony nebo pořídili dokladové fotografie či jinak s námi na přípravě těchto Additament spolupracovali.

Jsou to: Petr Batoušek (Zlín), Ondřej Bílek (Průhonice), Karel Boublík (Průhonice), Jana Boumová (Ledeč nad Sázavou), Jiří Brabec (Cheb), Ivana Buřková (Kašperské Hory), Petr Bureš (Brno), Jaroslav

Čáp (Brno), Luděk Čech (Havlíčkův Brod), Květa Černá (Kladno), Tomáš Černý (Průhonice), Martin Dančák (Olomouc), Daniel Dítě (Liptovský Mikuláš, SR), † Pavel Doležal (Hříšice), Petr Dostál (Praha), Michal Ducháček (Praha), Milan Dunder (Nové Strašecí), Dan Dvořák (Brno), Libor Ekrť (České Budějovice), Marie Elsnerová a Vladimír Elsner (Zlín), Karel Fajmon (Brno), Vladimír Faltys a Helena Faltysová (Pardubice), Vladimír Fuka (Blatno), Pavel Garaj (Horní Němčí), Jan Gregor (Hradec Králové), Vít Grulich (Brno), Aleš Hájek (Police nad Metují), Michal Hejman (Praha), Klára Helánová (Brno) a Michal Helán (Mokrá-Horákov), Rudolf Hlaváček (Příbram), David Hlisenikovský (Frýdek-Místek), Jan Horník (Slatiňany), Zbyněk Hradílek (Olomouc), Petr Hůla (Křivoklát), Leoš Huml (Petrovice), Jiří Hummel (Praha), Václav Chán (Strakonice), Martina Jandová (Otín), Ivana Jongepierová a Jan W. Jongepier (Veselí nad Moravou), Miroslav Józsa (Liberec), Zdeněk Kaplan (Průhonice), Věra Kavalcová (Jeseník), Zdeněk Kežlínek (Bučovice), Jan Kirschner (Průhonice), Jaroslav Koblížek (Brno), Filip Kolář (České Budějovice), Jiří Kolbek (Průhonice), Josef Komárek (Olomouc), Jan Košnar a Jiří Košnar (České Budějovice), Petr Koutecký (České Budějovice), Věra Koutecká a Tomáš Koutecký (Ostrava), Pavel Kovář (Praha), Šárka Kozubíková (Luhačovice), František Krahulec (Průhonice), Marta Kubandová (Banská Bystrica, SR), Karel Kubát (Ústí nad Labem), Pavel Leischner (Strakonice), Leoš Lipl (České Budějovice), Zdeňka Lososová (Brno), Barbora Lučeničová (Brno), Filip Lysák (Cyrilov), Karol Marhold (Bratislava, SR), Břenek Michálek (Olomouc), Radim Paulič (Strakonice), Petr Pavlík (Štramberk), Gerta Pejšová (Pelhřimov), Petr Petřík (Průhonice), Elena Plesková (Rakovník), Zdeněk Podešva (Hulín), David Půbal (Šumavské Hoštice), Jaroslav Podhorný (Otinoves), Karel E. Prach (České Budějovice), Romana Prausová (Pardubice), Tomáš Rejzek (Olomouc), Jan Roleček (Brno), Jana Rybaříková (Brno), Vlastik Rybak (Praha), Jaroslav Rydlo (Praha), Radomír Řepka (Brno), Věra Samková (Hradec Králové), Marie Sedláčková (Frenštát pod Radhoštěm), † Bohumil Slavík, Václav Somol (Krupá), Milan Soukup (Heřmaň), Karel Sutorý (Brno), Jaroslav Šoun (České Budějovice), Irena Špatenková (Vrchlabí), Michal Štefánek (Praha), Taňa Stechová a Milan Štech (České Budějovice), Kateřina Šumberová (Brno), Jaromír Švare (Třešť), Bohumil Trávníček (Olomouc), Ludmila Vašková (Letohrad), Alena Vydrová (České Budějovice), Jaroslav Zámečník (Hradec Králové), Eva Žaludová (Ústí nad Labem) a Vojtěch Žíla (Strakonice).

Naše poděkování přísluší také Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR, která financovala mapování biotopů v rámci vytváření soustavy chráněných území ES NATURA 2000, jehož některé výsledky (např. u druhů *Cnidium dubium*, *Equisetum variegatum* a *Hippuris vulgaris*) zde zveřejňujeme.

Literatura

- Čelakovský L. (1867): Prodrómus der Flora von Böhmen. Vol. 1. – Prag, 112 p.
- Čelakovský L. (1883): Prodrómus květeny české. Vol. 4. – In: Arch. Přírod. Výzk. Čech, sect. 3a: 677–944, Praha.
- Čerňovský J., Feráková V., Holub J., Maglocký Š. & Procházka F. (1999): Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a SR. Vol. 5. Vyšší rostliny. – Příroda, Bratislava.
- Danihelka J. & Šumberová K. (2004): O rozšíření některých cévnatých rostlin na jejížnější Moravě II. – Příroda 21: 117–192.
- Dostál J. et al. (1948–1950): Květena ČSR. – Praha.
- Dostál J. (1989): Nová květena ČSSR. Vol. 1, 2. – Academia, Praha.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2002): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. I. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 37: 51–105.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2003): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. II. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 38: 217–288.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2004): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. III. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 39: 63–130.

- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1988): Květena České socialistické republiky. Vol. 1. – Academia, Praha.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1990): Květena České republiky. Vol. 2. – Academia, Praha.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1992): Květena České republiky. Vol. 3. – Academia, Praha.
- Chán V. [ed.] (1999): Komentovaný červený seznam květeny jižní části Čech. – Příroda 16: 1–284.
- Jatíová M. & Šmiták J. (1996): Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – Agentura ochrany přírody a krajiny, Brno, 539 p.
- Kotlaba F. (1999): Potřeba latinské zkratky pro „zapsal“ v přírodních vědách. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 34: 121–122
- Kubát K., Hrouda L., Chrtěk J. jun., Kaplan Z., Kirschner J., Štěpánek J. & J. Zázvorka [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha.
- Pečinka A. & Dočkalová Z. (2004): Poznámky k rozšíření některých kriticky a silně ohrožených rostlin květeny České republiky. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 39: 411–420.
- Procházka F. [ed.] (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). – Příroda 18: 1–146.
- Procházka F. & Řehořek V. (2001): Výzva ke členům české botanické obce. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 35 (2000): 181–182.
- Procházka F. & Velísek V. (1983): Orchideje naší přírody. – Academia, Praha, 279 p.
- Pruner L. & Míka P. (1996): Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. – Klapalekiana, Praha, 32 (suppl.): 1–75.
- Rydlo J. [ed.] (2003): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Nymburce v roce 2002. – Muz. Součas., ser. natur., 18: 3–105.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky, 1: 103–121, Academia, Praha.
- Slavík B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČR. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 6: 55–62.
- Slavík B. [ed.] (1995): Květena České republiky. Vol. 4. – Academia, Praha.
- Slavík B. [ed.] (1997): Květena České republiky. Vol. 5. – Academia, Praha.
- Slavík B. [ed.] (2000): Květena České republiky. Vol. 6. – Academia, Praha.
- Vozárová M. & Sutorý K. (2001): Index herbariorum Reipublicae bohemicae et Reipublicae slovacae. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 36, suppl. 2001/1: 1–95.

Došlo dne 15. 4. 2005

ZPRÁVY O LITERATUŘE / BOOK REVIEW

B ř i c h á č e k P. a kol.

Příroda Plzeňského kraje

Krajský úřad Plzeňského kraje, odbor životního prostředí, [2004], 173 stran.

Krajský úřad Plzeňského kraje vydal v loňském roce reprezentativní publikaci o přírodě Plzeňského kraje. Kniha je rozčleněna do 12 kapitol: Dějiny, Krajina, Georeliéf, Geologie, Nerostné suroviny, Půda, Vodstvo, Podnebí, Fytogeografie, Flora a vegetace, Lesy, Fauna. Zařazení úvodní kapitoly „Dějiny“ má samozřejmě v komplexní publikaci o přírodě regionu své místo. Bohužel exkurze do historie kraje zde končí 11. stoletím a zčásti též chybí podrobnější pohled na ovlivnění krajiny popisovanými historickými událostmi. Tuto mezeru by samozřejmě mohla zacelit kapitola „Krajina“, zvláště ve své podkapitole „Vývoj krajiny Plzeňského kraje“. Ta je bohužel psána značně obecně a i zde zcela chybí nástin ovlivnění krajiny ve